ORDINUL ARHITECȚILOR DIN ROMÂNIA

ARHITECȚI

ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ

București, august 2022

AUTORI

Maria Trifon
Claudiu Salanță
Alina Bratu
Diana Marin
Daniela Miheț
Alex Răuță
Ionuț Pițurescu

Realizare grafică
Adrian Oprea / SIBIO

Tipărit de
Atrix (București)

TIRAJ
100 de exemplare

Timbrul de arhitectură

Un proiect al
Ordinului Arhitecților din România,
finanțat prin timbrul de arhitectură.

©Ordinul Arhitecților din România
Strada Pictor Arthur Verona, nr. 19, Sector 1, București, 010312
T: +4021 317 26 34 | F: +4021 317 26 35 | E: office@oar.archi

București, august 2022

Pentru a reveni la CUPRINS dați click
în colțul dreapta sus al oricărei pagini

CUPRINS

MARIA TRIFON
Arhitecți în administrația publică locală - RAPORT FINAL 4

1. Metodologie 5

2. Aspecte generale 5

3. Motivațiile arhitecților de a se implica în administrația publică 8

4. Reticența față de implicarea în administrația publică 14

5. Studii de caz 17

ANEXE 27

CLAUDIU SALANȚĂ
Oportunități și provocări pentru arhitecții din administrație 48

ALINA-ALISA BRATU
Solidaritatea profesională între arhitecții din practică și cei din administrație: o posibilă cale spre conturarea unei culturi a construirii 54

DIANA MARIN
Cazuri pentru care nu te pregătește școala: situații de rezolvat în Direcția Arhitect-Șef care sunt în afara preocupărilor obișnuite ale unui absolvent de arhitectură 58

DANIELA MIHEȚ
Parteneriat pentru comunitatea locală 64

ALEX RĂUȚĂ
Ordinul Arhitecților din România și problema implicării arhitecților din proiectare în administrația locală 68

ARHITECȚI ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ

O primă discuție 76

Chestionar 80

Temele mari ale interviurilor filmate 84

Tematică filme proiect 86

Maria Trifon

RAPORT FINAL

Arhitecți în administrația publică locală

1. Metodologie

Componenta cantitativă a raportului cuprinde date culese prin intermediul unui chestionar distribuit online prin intermediul platformei GoogleForms în rândul membrilor Ordinului Arhitecților din România. Atât mijloacele de distribuție, cât și audiența primară aparțin OAR-ului. Chestionarul a fost lansat pe data 25 februarie 2022, iar colectarea datelor s-a încheiat pe 24 martie 2022. La finalul perioadei de colectare a datelor s-au înregistrat 290 de răspunsuri. Dată fiind modalitatea de chestionare online, eșantionarea a urmat criteriul disponibilității, în consecință neputând fi adusă în discuție reprezentativitatea răspunsurilor la nivelul întregii comunități profesionale de arhitecți din România. Cu toate acestea, rezultatele chestionarului indică tendințe ale preferințelor și percepțiilor membrilor OAR – respondenți cu drept de semnătură, în ceea ce privește implicarea arhitecților în administrația publică.

Din punct de vedere al compoziției, chestionarul este alcătuit din 15 întrebări închise și 2 deschise adresate tuturor respondenților, urmate de 2 secțiuni filtru a câte 2 întrebări (o întrebare deschisă și una închisă), respectiv 3 întrebări închise. Chestionarul s-a centrat pe culegerea a două tipuri principale de date:

- date care să descrie motivația din spatele posibilei dorințe sau rețineri față de implicarea în administrația publică;
- date socio-demografice și profesionale.

2. Aspecte Generale

a) Profil socio-demografic

Majoritatea respondenților (84,66%) se încadrează în grupa de vârstă 30-64 de ani. Există o distribuție relativ egală în funcție de gen, 52,5% dintre respondenți identificându-se cu genul masculin și 47,85% cu cel feminin *(cf. Anexe - Grafic A1.1)*. Din punct de vedere al mediului de reședință actual, majoritatea respondenților – 77,7% locuiesc în urbanul mare (>100.000 locuitori) *(cf. Anexe – Grafic A1.2)*. Cei mai mulți dintre respondenți – 63,25% sunt absolvenți de ciclu complet de studii, profesând ca arhitecți, însă există și un procent semnificativ de 27,56% de respondenți cu studii postuniversitare *(cf. Anexe – Grafic A1.3)*. Nu se înregistrează discrepanțe foarte mari între respondenți în funcție de nivelul de venituri, însă cei mai mulți dintre ei (37,55%) raportează un nivel mult prea neregulat de venituri de la an la an pentru a putea oferi un răspuns concludent.

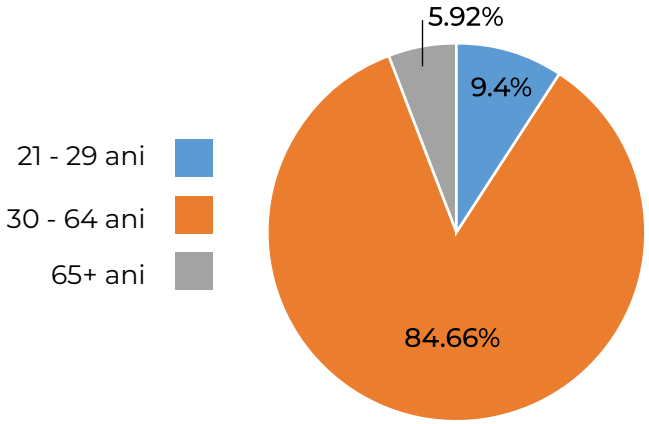

Graficul 1.
Distribuția respondenților în funcție de vârstă (din totalul răspunsurilor valide)

b) Profil profesional

În procent de 83%, aproape toți respondenții au obținut dreptul de semnătură *(cf. Anexe – Grafic A1.5*, dintre care 48,08% profesează de aproximativ 6-15 ani și doar 8,51 sunt începători (0-5 ani) *(cf. Anexe – Grafic A1.5)*. Din numărul total al participanților, cei mai mulți - 46,2%, profesează ca arhitecți de 6-15 ani, trecând de pragul de debutanți și acumulând experiență relevantă în domeniu. Există, totuși și 17,2% dintre respondenți care sunt începători (cf. Grafic 2). În ceea ce privește statutul profesional curent al respondenților, cel mai mare procent în reprezintă persoanele angajate în mediul privat (24,8%), urmat la o diferență de doar 0,7% de respondenții care activează în calitate de independenți, în colaborări stabile și cu venituri obținute în principal de la clienții proprii *(Anexe – Grafic A1.6)*. Doar 14,8% declară că sunt angajați în aparatul de stat. Procentul de 37,36% de respondenți care declară că au participat în comisii consultative în ultimii 5 ani indică o supra-reprezentare a acestei categorii în rândul respondenților; însă totuși trebuie remarcată absența unui număr relevant de respondenți din cadrul acestor comisii în ultimii 5 ani *(cf. Anexe – Grafic A1.7)*.

Graficul 2.
Distribuția respondenților în funcție de vechimea profesională

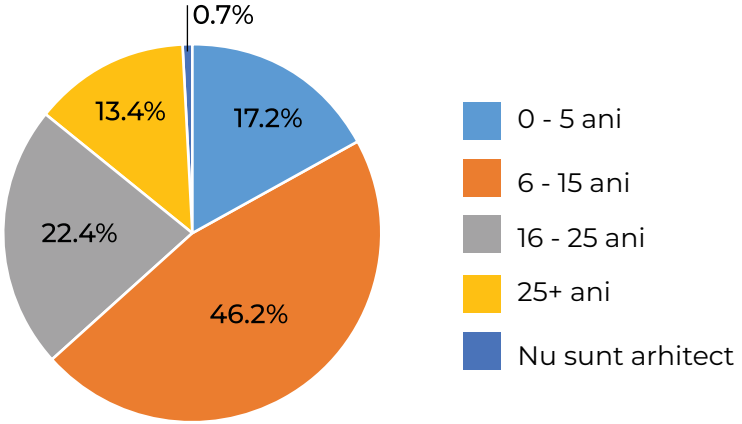

c) Percepții

Se poate afirma că respondenții nu au o impresie generală bună lăsată de autoritățile administrației locale responsabile cu avizarea și autorizarea în domeniile urbanismului și construcțiilor, întrucât mai bine de jumătate dintre răspunsurile respondenților (56,9%) se încadrează în partea inferioară a scalei (impresie foarte proastă și proastă).

Graficul 3.
Distribuția răspunsurilor respondenților la întrebarea A1: *Care este impresia dvs. generală lăsată de autoritățile administrației locale (primării și consilii județene) responsabile cu avizarea și autorizarea în domeniile urbanismului și construcțiilor?*

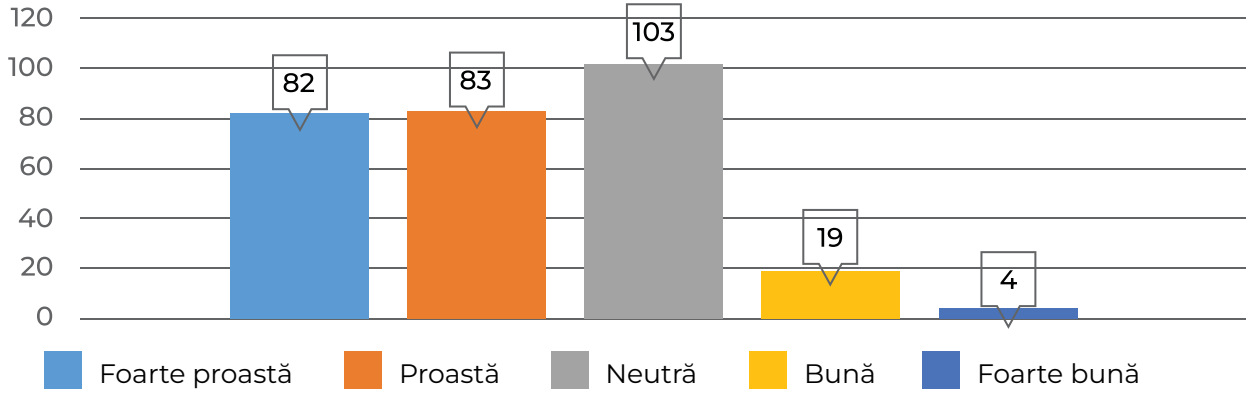

Totodată, se poate observa că există un consens în rândul respondenților privind aprecierea importanței implicării arhitecților în administrația locală, 80,7% dintre respondenți considerând că este foarte important și 13,4% important ca arhitecții să fie implicați în administrația locală.

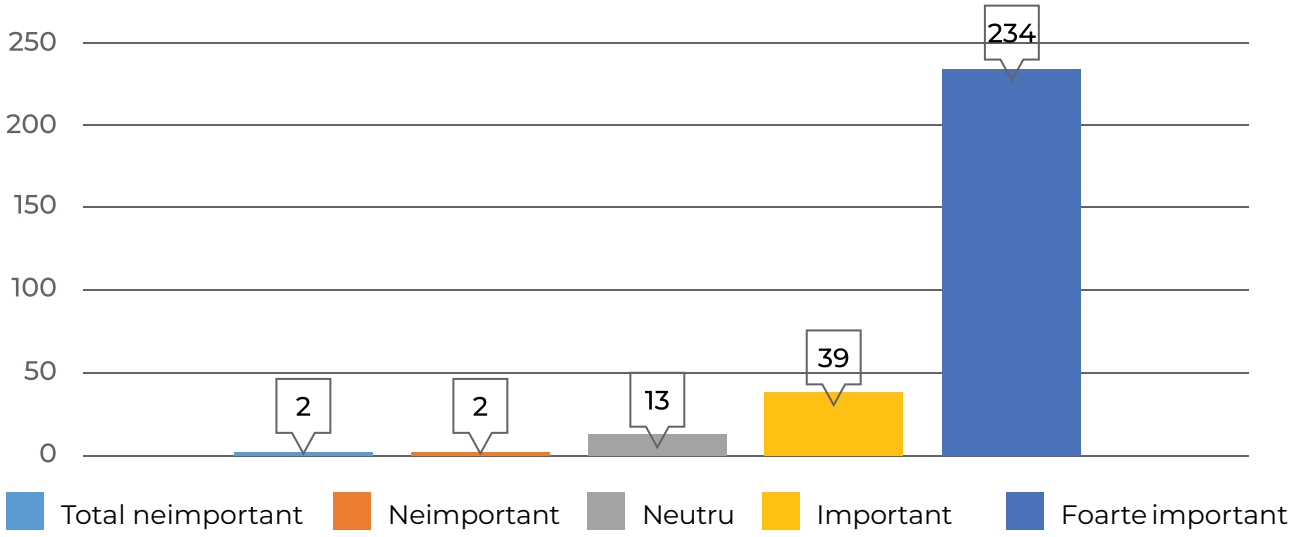

Graficul 4.
Distribuția răspunsurilor respondenților la întrebarea A.2. *Cât de important vi se pare ca arhitecții să fie implicați în administrația locală?*

În cadrul acestei secțiuni, participanții au avut oportunitatea de a oferi un răspuns detaliat la întrebarea A3.*„Ce credeți că ar putea aduce diferit implicarea arhitecților în administrația locală”*. Din totalul celor 290 de intrări, au fost identificate 33 de non-răspunsuri. Răspunsurile deschise au fost codificate și grupate în funcție de 7 categorii, alese în baza recurenței unor teme/sfere tematice în cadrul acestora. În ordine descrescătoare în funcție de recurența lor, acestea sunt: profesionalismul, viziunea, calitatea fondului construit și a spațiului public, rigoarea sau echilibrul în aplicarea actelor normative, competențe, organizare, comunicare.

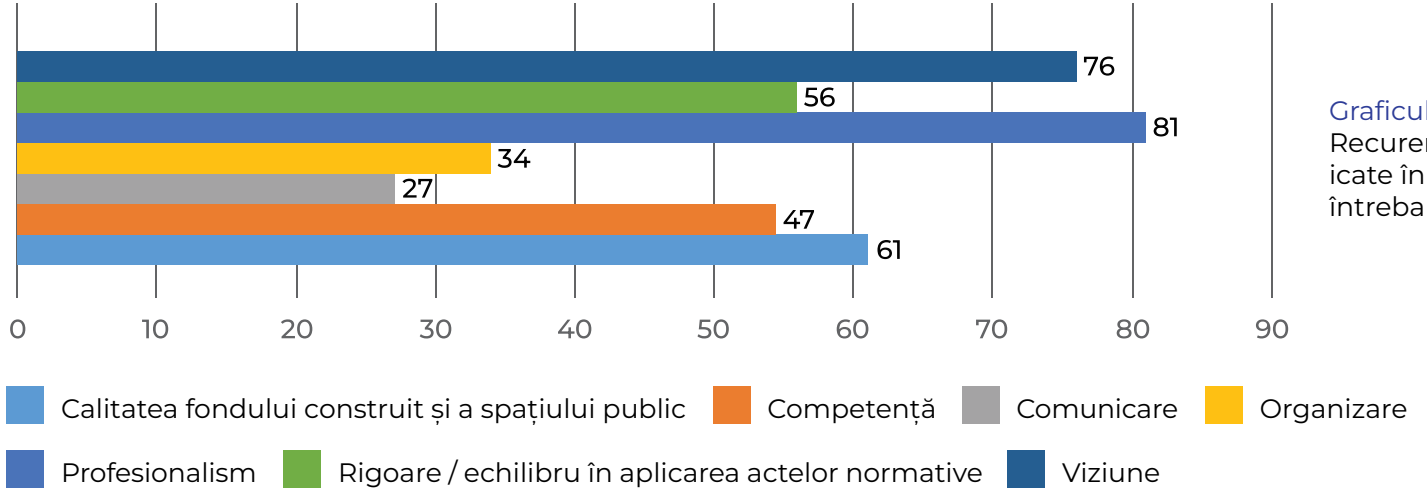

Graficul 5.
Recurența sferelor tematice identificate în cadrul răspunsurilor pentru întrebarea A3 *(exprimate numeric)*

Un număr semnificativ de răspunsuri aduce în discuție diverse tipuri de condiționări a implicării calitative a arhitecților observate în practica lor de zi cu zi, care împiedică activitatea corespunzătoare a arhitecților. O parte dintre respondenți consideră că arhitecții ar putea aduce plus-valoare în administrația publică (exprimată prin sferele tematice) doar „în contextul în care sunt lăsați să își exercite meseria conform codului deontologic și fără presiuni politice”[1]. „Atâta vreme cât primarul dă ordinul, bătând prietenește pe umăr arhitectul șef în semn că hai să facem încă o excepție, arhitecții cu viziune, caracter și *know how* nu se vor implica în nisipul mișcător al veșnicului sistem.” – astfel de răspunsuri marchează, încă de la începutul chestionarului, punctul nevralgic care stă la baza nivelului de implicare al arhitecților în administrația publică. În ciuda tuturor beneficiilor pe care arhitecții cred că le-ar putea aduce în administrația publică mai ales pentru o dezvoltare urbană mai coerentă, profesionistă și în interesul comunității, teama de a fi nevoiți să lucreze și să interacționeze în interiorul unui sistem corupt ce i-ar obliga la un moment dat să încalce coduri deontologice și legale creează reticență în rândul arhitecților. Deși majoritatea consideră că arhitecții ar aduce profesionalism, viziune și ar spori calitatea fondului construit și a spațiului public, există voci care sunt de părere că nu au la dispoziție instrumentele necesare esențiale pentru a exercita aceste atuuri – „ei au nevoie de un PUG aprobat, de independență”, „în cele mai importante municipii nu au fost actualizate documentațiile PUG de peste 10 ani, nu există PATJ-uri și PATN adecvate momentului socio-economic și istoric în care ne aflăm.”

[1]*Citat preluat dintr-un răspuns la întrebarea A3.*

3. Motivațiile arhitecților de a se implica în administrația publică

3.1. Motive de implicare

Graficul 6.
Factorii de motivație pentru implicarea în administrație *(au putut fi alese maxim 3 opțiuni)*

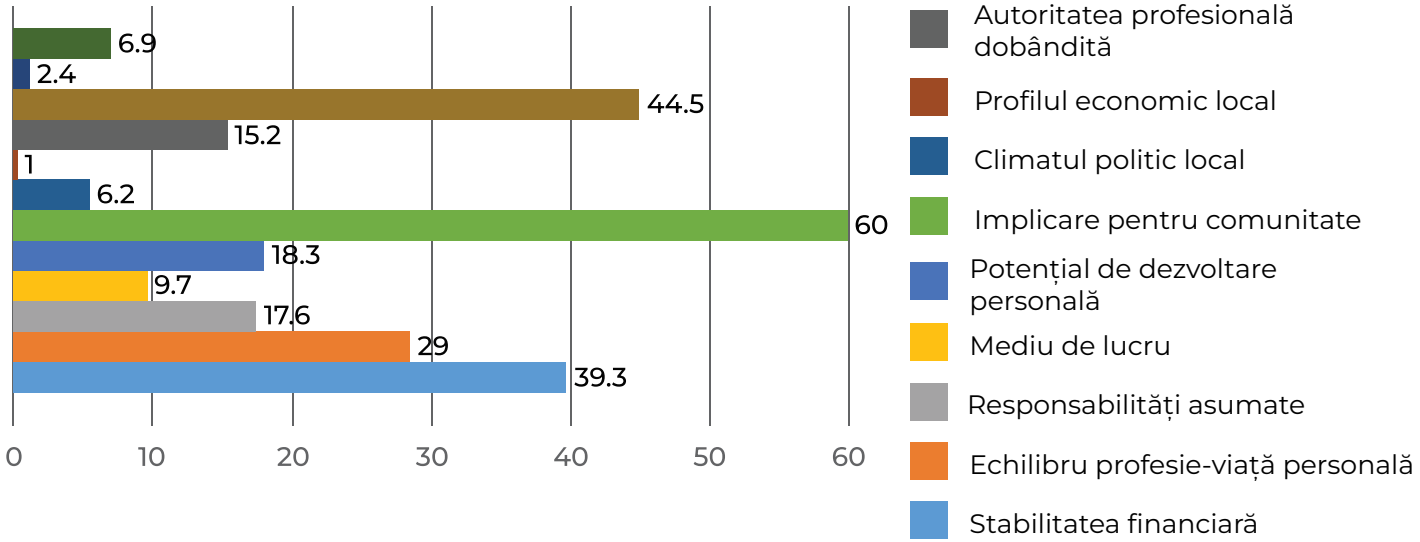

Factorii care i-ar motiva cel mai mult pe respondenți să se implice în administrația locală sunt: implicarea pentru comunitate (60%), capacitatea de a influența politicile locale (44,5%) și stabilitatea financiară (39,3%) oferită de o astfel de poziție. Se observă că oportunitatea de implicare pentru comunitate și manifestare a interesului pentru comunitate și binele comun pe care o poziție în administrația publică ar putea să o aducă se configurează ca motivație principală pentru respondenții care ar opta pentru administrația publică. Capacitatea de a influența politicile locale reprezintă al doilea factor de motivație predominant în rândul respondenților, care cuplat cu implicarea pentru comunitate, scoate în evidență potențialul comunitar al unei astfel de poziții pe care respondenți pare că sunt dornici să îl fructifice prin implicarea lor în administrația locală. Nu în ultimul rând, respondenții sunt de părere că un loc de muncă în administrația publică le poate oferi stabilitate financiară, care reprezintă al treilea factor de motivație predominant.

Analiza în funcție de profilul socio-demografic relevă preponderența a aceloraşi trei factori motivanți amintiți anterior – implicarea pentru comunitate, capacitatea de a influența politicile locale, stabilitatea financiară, însă cu variațiuni în ordine. Spre exemplu, în rândul femeilor chestionate stabilitatea financiară ocupă locul 2 în rândul factorilor motivanți în locul capacității de a influența politicile locale. Aceeași tendință se regăsește și în rândul tinerilor, grupa de vârstă 21-29 de ani. Diferențe notabile sunt doar pentru respondenții seniori (grupa de vârstă 65+ ani), pentru care autoritatea profesională dobândită ocupă primul loc (52,94%) (cf. Tabel 1). Echilibrul profesie-viață personală este un factor de motivație puternic în rândul respondenților din mediul rural (46,15%), a conductorilor arhitecți (40%) și a respondenților cu venituri sub salariul mediu brut (40,57%) *(Anexe – Tabel A1, A2, A3).* Pentru respondenții din mediul rural și conductorii arhitecți, acest factor ia locul stabilității financiare. Cu toate acestea, se observă că implicarea pentru comunitate rămâne principalul motiv din spatele dorinței respondenților de a se implica în administrația publică și în funcție de categoriile socio-demografice.

	Gen				Grupe de vârstă					
	Masculin		Feminin		21-29 ani		30-64 ani		65+ ani	
	NR.	%	NR.	%	NR.	%	NR.	%	NR.	%
Stabilitate financiară	53	36,3%	59	44,02%	11	40,74%	102	41,97%	0	-
Echilibru profesie – viață profesională	40	27,39%	42	31,34%	9	33,33%	73	30,04%	1	5,88%
Responsabilități asumate	28	19,17%	19	14,17%	6	22,22%	39	16,04%	5	29,41%
Mediu de lucru	8	5,47%	18	13,43%	2	7,47%	23	9,46%	2	11,76%
Potențial de dezvoltare profesională	29	19,86%	22	16,41%	7	25,92%	44	18,1%	2	11,76%

	Gen				Grupe de vârstă					
	Masculin		Feminin		21-29 ani		30-64 ani		65+ ani	
	NR.	%	NR.	%	NR.	%	NR.	%	NR.	%
Implicarea pentru comunitate	92	63,01%	76	56,71%	18	66,66%	146	60,08%	7	41,17%
Climatul politic local	10	6,84%	6	4,47%	0	-	17	6,99%	1	5,88%
Profilul economic local	1	0,68%	2	1,49%	0	-	3	1,23%	0	-
Autoritatea profesională dobândită	29	19,86%	20	14,92%	6	22,22%	36	14,81%	9	52,94%
Capacitatea de a influența politicile locale	72	49,31%	53	39,55%	10	37,03%	110	45,26%	7	41,17%
Nu știu	2	1,36%	4	2,98%	1	3,7%	6	2,46%	0	-
Nimic nu mă poate motiva	9	6,16%	10	7,46%	1	3,7%	16	6,58%	3	17,64%

Tabelul 1.
Factorii motivanți pentru implicarea în administrație în funcție de grupa de vârstă și gen

Pe lângă acești factori de motivație, respondenții au avut oportunitatea de a detalia motivele din spatele dorinței sau interesului pentru implicarea în administrația publică. Aceste răspunsuri au fost grupate în funcție de 10 sfere tematice (cf. Tabel 2). Aceste arii tematice au o valoare sintetică a unor aspecte recurente regăsite în răspunsurile respondenților și încearcă să semnalizeze prezența acestor teme în explicațiile detaliate date de aceștia. Din totalul de 290 de respondenți, s-au înregistrat 161 de răspunsuri valide și 129 de non-răspunsuri la această întrebare deschisă. Factorii motivanți principali care se conturează în urma acestei analize tematice sunt, în ordine descrescătoare: libertatea/siguranța în exprimarea profesională (27,95%), profesionalismul (19,25%) și impactul concret (14,9%). Indicatorul libertate/siguranță în exprimarea profesională înglobează totalitatea acelor răspunsuri care fac referire la depolitizarea pozițiilor din administrația publică, la eradicarea corupției și crearea unui mediu de lucru lipsit de presiuni politice și/sau din partea mediului de afaceri, care constrâng persoanele care ocupă aceste poziții să acționeze împotriva voinței lor. Totodată, acest indicator cuprinde și acele răspunsuri care vorbesc despre posibilitatea de a oferi sprijin arhitecților și a înlesni colaborări prin intermediul ocupării acestei poziții în administrație. Indicatorul profesionalism, care s-a clasat pe pe al doilea loc în funcție de frecvența

apariției acestei sfere tematice, reflectă dorința respondenților de a păstra o conduită de serviciu ancorată în criterii profesionale, ceea ce ar putea însemna inclusiv a lucra cu profesioniști, într-o echipă de specialiști, alcătuită din persoane pregătite și instruite adecvat pentru domeniul pe care îl reprezintă. Nu în ultimul rând, impactul concret face referire la dorința arhitecților de a contribui semnificativ la creșterea calității fondului construit, la dezvoltarea urbană coerentă, durabilă și sustenabilă, dar și la protejarea patrimoniului. Respondenții ale căror răspunsuri se încadrează în această sferă tematică își doresc să se implice în administrația publică pentru că ei consideră că o astfel de poziție oferă cadrul prin care se pot materializa toate aceste obiective orientate spre dezvoltare urbană coerentă și calitativă.

Sfere Tematice	Recurență sfere tematice în răspunsurile deschise	
	Numeric	Procentual
Libertate/siguranță în exprimarea profesională	27,95%	45
Posibilitatea de proiectare/concepție	5,59%	9
Implicare pentru comunitate	7,45%	12
Viziune	4,96%	8
Comunicare	0,62%	1
Schimbări administrative	10,55%	17
Condiții de muncă satisfăcătoare	4,96%	8
Profesionalism/pregătire adecvată	19,25%	31
Motivația financiară	11,8%	19
Impact concret	14,9%	24

Tabelul 2.
Recurență sfere tematice în răspunsurile deschise la întrebarea B2

3.2. Caracteristici ale implicării

Majoritatea respondenților consideră că dorința pentru inovare, creativitatea, spiritul civic și interesul pentru binele comun se pot manifesta în activitatea unui arhitect în administrația locală. În timp ce aproape toți respondenții sunt de părere că arhitecții pot manifesta spirit civic – 95,66% și interes pentru binele comun – 95,33% în cadrul unei poziții în administrația locală, doar 62,45% au aceeași părere despre creativitate. În comparație cu manifestarea creativității, procentul celor care cred că dorința de inovare poate fi exprimată prin munca unui arhitect în administrație este mai ridicat – 78,29%.

Dacă s-ar implica în administrația locală, prioritățile respondenților ar fi planificarea direcțiilor de dezvoltare locală (68,6%) și imaginea clădirilor și spațiului public (54,1%). Nu se înregistrează diferențe în funcție de profilul socio-

demografic și nici cel profesional. Doar în cazul respondenților cu doctorat apare ca prioritate stabilirea obiectivelor de investiții prioritare în locul imaginii clădirilor și a spațiului public.

Graficul 7.
Frecvența răspunsurilor la întrebarea B4 (exprimate numeric): *Care dintre următoarele atribuții ar reprezenta o prioritate pentru dvs. ca arhitect dacă v-ați implica în administrația locală? (alegeți maxim 2 opțiuni)*

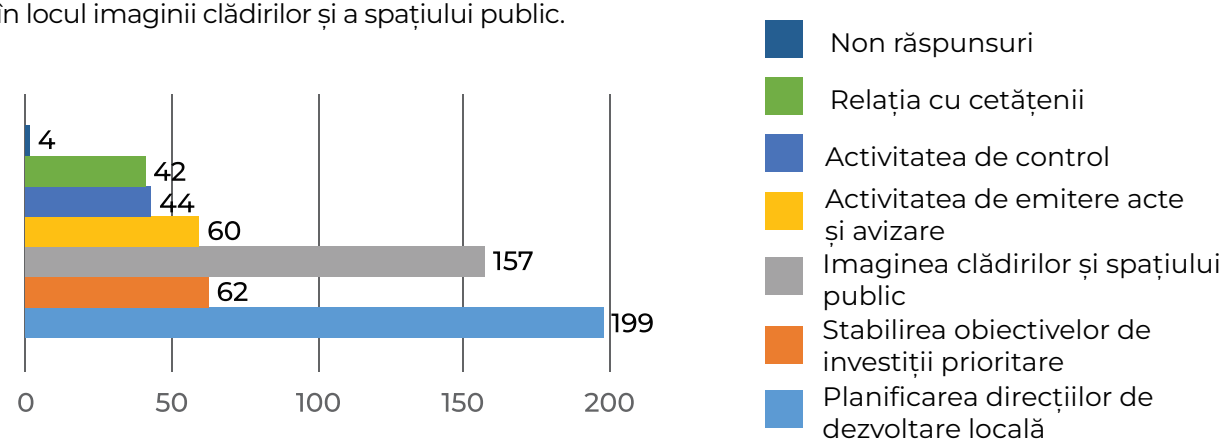

Cu toate că implicarea pentru comunitate s-a conturat ca factorul principal care îi motivează pe respondenți să se implice în administrația publică, la nivelul priorităților relația cu cetățenii a înregistrat cel mai mic procent – 14, 5%. Dintre acei respondenți care susțin că implicarea pentru comunitate îi motivează cel mai mult să se implice în administrație, doar 13,79% (24) aleg ca prioritate relația cu cetățenii, fiind cea mai puțin aleasă variantă de răspuns. Planificarea direcțiilor de dezvoltare locală și imaginea clădirilor și spațiului public rămân prioritare și în cazul acestei categorii de respondenți.

3.3. Forme de implicare

Cei mai mulți dintre participanți sunt caracterizați de o stare de incertitudine, exprimându-și dorința de a se implica eventual în administrația publică, însă nu au un plan bine definit – 24,8%. Persoanele care nu își doresc deloc să se implice în administrația publică înregistrează un procent relativ ridicat – 20%, urmate de respondenții care își doresc o implicare diferită în administrație, de exemplu în calitate de consilier cabinet sau personal contractual în cadrul unei ADI (15,2%).

Graficul 8.
Distribuția modalităților de implicare în administrația publică

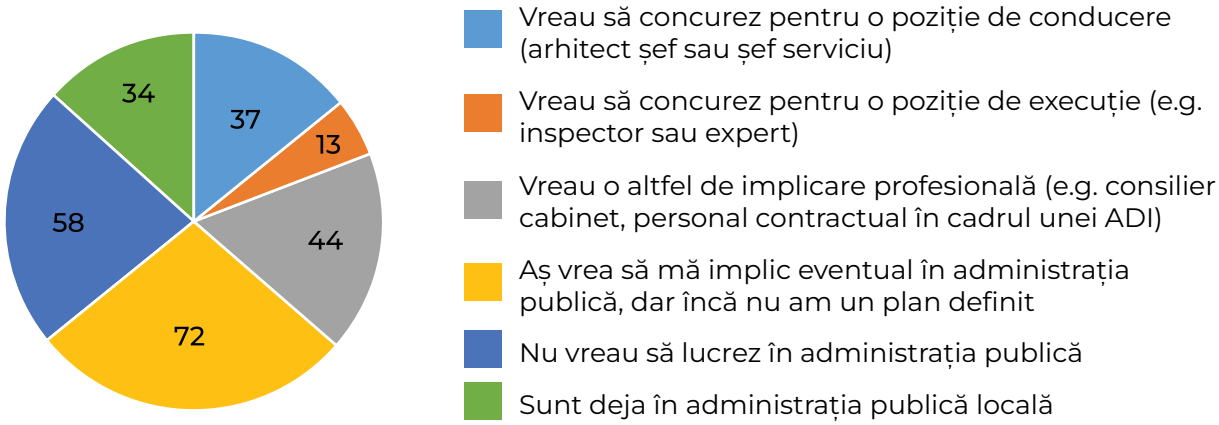

În comparație cu celelalte grupe de vârstă, deși prima opțiune este marcată de incertitudine și pentru ei, tinerii își exprimă dorința pentru potențiale poziții de conducere (în calitate de arhitect șef sau șef serviciu) sau funcții de execuție (precum cea de inspector sau de expert).

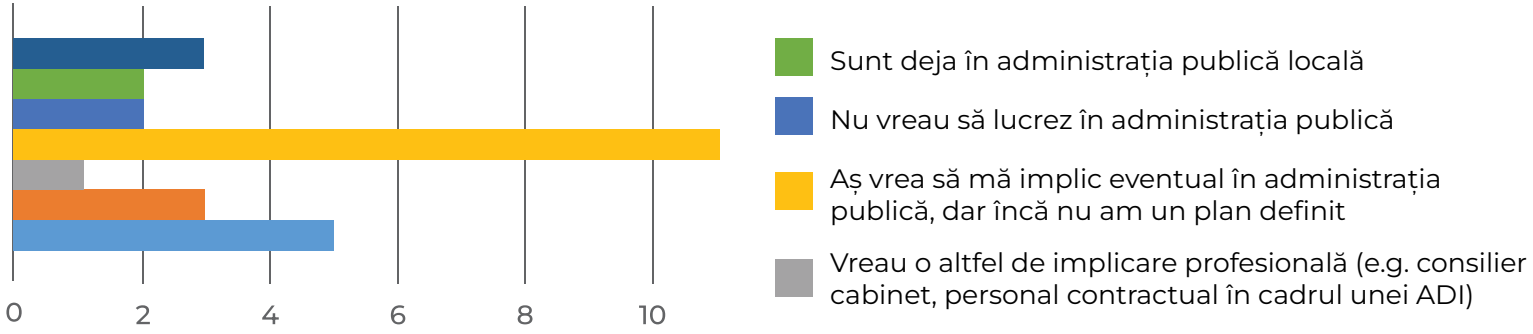

Graficul 9.
Distribuția modalităților de implicare în administrația publică în rândul respondenților din grupa de vârstă 21-29 de ani.

Se înregistrează și diferențe relevante în funcție de gen. Deși modalitățile principale preferate de implicare atât ale bărbaților chestionați, cât și ale femeilor chestionate sunt implicarea fără un plan definit, urmată de dorința de neimplicare, următoarea opțiune pentru respondenții de gen masculin este reprezentată de pozițiile de conducere, în timp ce respondentele optează mai degrabă pentru o altfel de implicare, precum consilier în cabinet sau personal contractual *(cf. Anexe– Tabel A4)*. Persoanele care locuiesc în urbanul mare prezintă tot incertitudine sau dorință de neimplicare, însă sunt mai deschise la alte forme de implicare față de respondenții din alte medii de reședință *(cf. Anexe – Tabel A5)*. Nu se înregistrează discrepanțe foarte mari în funcție de nivelul de educație, însă respondenții care au doctorat optează în primul rând pentru o altă implicare, precum personalul contractual sau consilieri cabinet *(cf. Anexe – Tabel A6)*. Totodată, nu există diferențe considerabile în funcție de nivelul de venit raportat, ci doar variațiuni între aceleași opțiuni identificate ca tendință generală *(cf. Anexe – Tabel A7)*.
Nu există abateri semnificative de la tendința generală atunci când aceste opțiuni sunt analizate în funcție de vechimea profesională, însă se observă că odată cu creșterea anilor de experiență profesională, crește și dorința de neimplicare în administrația publică *(cf. Anexe – Tabel A8)*. Cei care au participat în ultimii 5 ani în comisii consultative ale unui avizator de proiecte (e.g. CTATU, CZMI, CNMI) fie nu își doresc să se implice în administrație, fie fac deja parte din administrația publică *(cf. Anexe – Tabel A9)*. Totodată, persoanele care lucrează în prezent independent în colaborări stabile, cu venituri obținute atât de la clienții proprii, cât și de la clienții colaboratorilor, fie exprimă potențial interes pentru o poziție în administrație, însă fără un plan bine definit, fie nu își doresc deloc o astfel de poziție. Spre deosebire de ele, respondenții care lucrează în mod independent, însă cu activitate neregulată optează în primul rând pentru o poziție de conducere sau un altfel de tip de implicare în administrația publică *(cf. Anexe – Tabel 10)*.

4. Reticența față de implicarea în administrația publică

Întrucât 20% din numărul total de respondenți nu își doresc să se implice în administrația publică, iar 30,3% exprimă un nivel de incertitudine față de implicare, analizarea motivelor din spatele acestei reticențe devine crucială pentru acest demers. Principalele motive de reticență care se conturează sunt presiunile politice, un eventual mediu de lucru ostil în interiorul primăriei, neclaritățile și lacunele din legislație și, nu în ultimul rând, presiunile mediului de afaceri și dificultatea construirii unei echipe competente.

Graficul 10.
Distribuția motivelor de reticență în a se implica în administrația publică (exprimate numeric) (răspunsurile la întrebarea B5.1- *Care sunt cele mai importante motive pentru care ați fi reticent/ă să vă implicați în administrația locală? (alegeți maxim 5 opțiuni))*

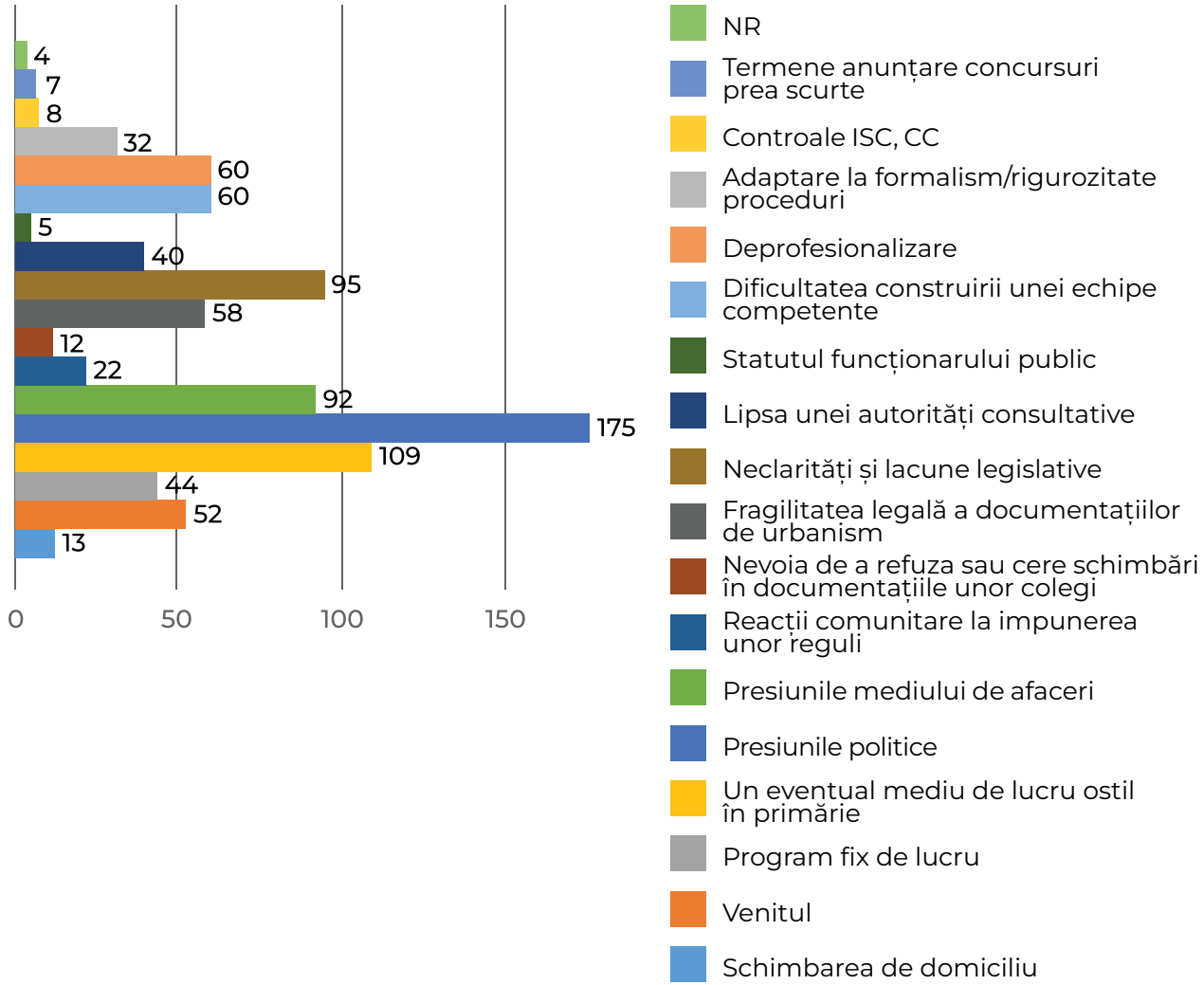

Toți acești factori de reticență descriu o sferă tematică întâlnită des în răspunsurile respondenților de-a lungul chestionarului, care conturează o percepție negativă a acestei categorii de respondenți asupra administrației publice. Teama de presiunile politice sau cele din mediul de afaceri, de un climat corupt sau de un eventual mediu de lucru ostil în cadrul administrației, cât și teama de a opera cu neclarități legislative și documentație fragilă din punct de vedere legal predomină ca laitmotiv în răspunsurile respondenților referitoare la factorii care îi motivează sau nu să se implice în administrația publică. Principalul factor care i-ar motiva este, așa cum reiese din răspunsurile deschise prezentate anterior, libertatea/siguranța în exprimarea profesională. Respondenții ale căror răspunsuri se încadrează în această arie tematică vorbesc despre depolitizarea pozițiilor din administrația publică, eradicarea corupției și crearea unui mediu de lucru în care arhitecții să-și poată desfășura activitatea corespunzător. Totodată, participanții aduc în discuție aceste aspecte și atunci când vorbesc despre beneficiile pe care arhitecții le-ar putea aduce prin implicarea în administrația publică pentru comunitate și dezvoltarea urbană sustenabilă. Teama de a fi nevoiți să lucreze și să interacționeze într-un mediu corupt ce i-ar obliga la un moment dat să încalce coduri deontologice și legale creează reticență în rândul arhitecților. Așa cum se remarcă și la începutul acestui raport, se poate considera că astfel de răspunsuri care amintesc de temerile față de presiuni politice sau abateri legislative relevă punctul nevralgic care stă la baza nivelului de implicare al arhitecților în administrația publică. Indiferent de profilul socio-demografic – (vârstă, gen, mediul de rezidență, nivel de studii, nivelul veniturilor), presiunile politice reprezintă principala sursă de reticență în rândul respondenților, urmată de teama de a lucra într-un eventual mediu ostil în cadrul primăriilor sau de neclaritățile legislative. Singurele diferențe apar în rândul respondenților care au doctorat, pentru care dificultatea construirii unei echipe suficient de numeroase și de competentă este a treia opțiune, dar și în rândul respondenților cu venituri neregulate de la an la an, pentru care a treia sursă de reticență predominantă este reprezentată de presiunile mediului de afaceri. Aceleași tendințe principale se observă și atunci când răspunsurile sunt analizate în funcție de caracteristicile profesionale. Totuși, nivelul de venit se conturează în topul celor trei surse de reticență pentru respondenții care sunt angajați în aparatul de stat și pentru cei care lucrează independent, având activitate neregulată. Și programul fix de lucru apare ca sursă de reticență pentru respondenții care profesează independent, dar în colaborări stabile și cu venituri obținute în principal de la clienții colaboratorilor, dar și de la cei care au o vechime profesională de peste 25 de ani. Nu în ultimul rând, presiunile din mediul de afaceri îi demotivează mai ales pe respondenții care au o activitate profesională neregulată, pe cei fără drept de semnătură și pe începători, cei cu vechime de 0-5 ani în domeniu.

Politizarea percepută la nivelul administrației publice se configurează ca principal factor de reticență și în cadrul răspunsurilor deschise, unde respondenții au oferit justificări mai detaliate pentru reticența de a se implica în administrația locală. Din totalul de 98 de răspunsuri înregistrate, analiza exclude cele 22 de non-răspunsuri și se centrează pe cele 76 de răspunsuri valide. Răspunsurile respondenților au fost grupate în funcție de 10 arii tematice concepute în funcție de recurența sau predominanța anumitor teme în răspunsurile oferite. Acestea sunt: politizarea administrației – corupția, constrângeri politice/din partea mediului de afaceri; legislația precară; diletantismul în rândul angajaților administrației publice locale, condiții de lucru nesatisfăcătoare (birocratizarea procedurilor, program fix de lucru, munca nenormată, ineficiența, dezorganizare, dotări tehnologice necorespunzătoare, aspect învechit al spațiilor de lucru), mediul de lucru – la nivel valoric (dezinteresul pentru comunitate, lipsa predictibilității/a unei viziuni clare de dezvoltare pe termen mediu/lung, blocarea creativității, lipsa unei conduceri/ leadership asumat, misoginie), neadecvarea concursurilor de angajare: tematica neadecvată, lipsa transparenței, lipsa de instruire prealabilă, pierderea mobilității profesionale, percepția generală negativă

asupra funcționarului public, probleme personale (vârstă înaintată, probleme de sănătate). Dintre acestea, sferele tematice care predomină în răspunsurile libere confirmă tendințele regăsite anterior. Cele mai multe răspunsuri (42,1%) se referă la politizarea administrației publice și confruntarea cu presiunile politice și corupția. Acest aspect contribuie la argumentul conform căruia principalul obstacol care îi împiedică pe respondenți să ia poziții mai asumate vizavi de implicarea în administrația publică este percepția existenței unui nivel ridicat de politizare și corupție la nivelul administrației. Pentru a evita situații sau interacțiuni inconfortabile, care să-i pună în postura de a face ei la rândul lor abuzuri, se pare că acești respondenți optează să nu se implice în administrație.

Graficul 11.
Distribuția sferelor tematice regăsite la întrebarea deschisă B5.2 - *"Ce alte motive pe lângă cele selectate anterior v-ar putea face reticent/ă față de implicarea în administrația locală?"*

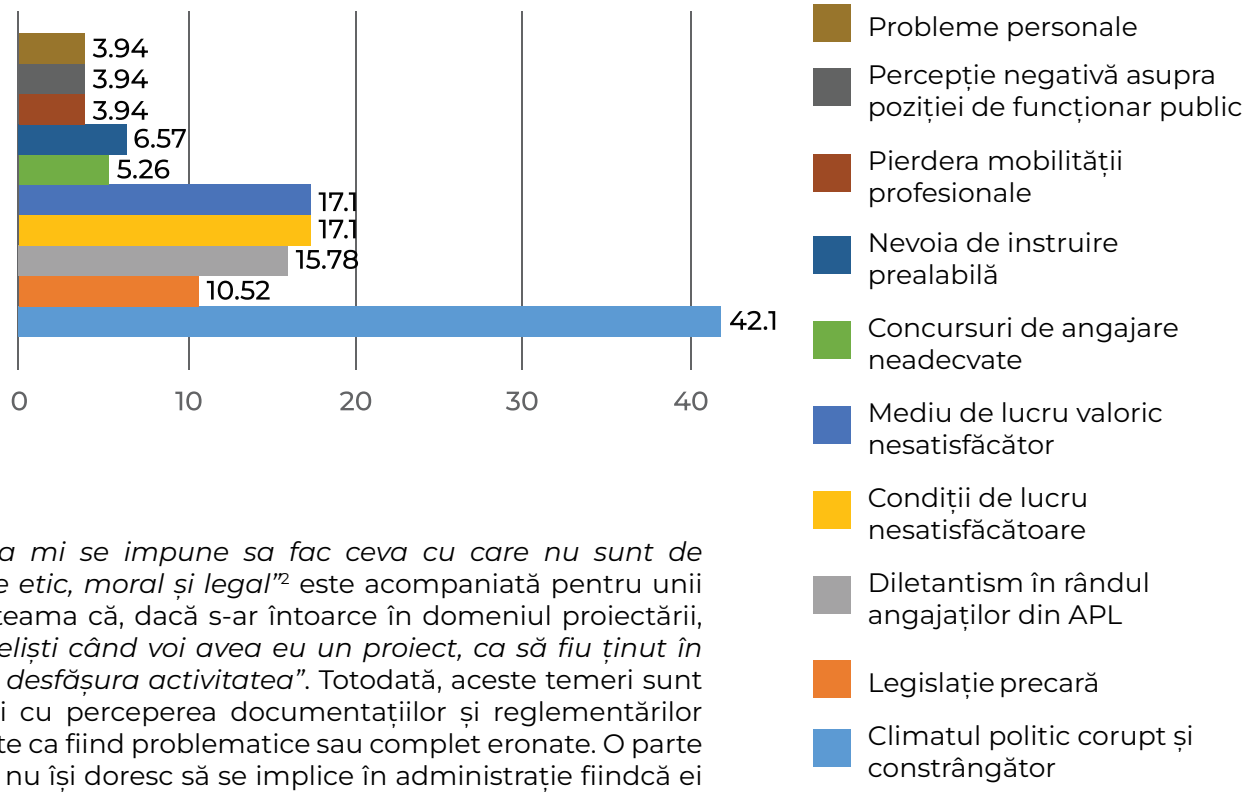

Această *„frică de a mi se impune sa fac ceva cu care nu sunt de acord, care nu este etic, moral și legal"*[2] este acompaniată pentru unii respondenți și de teama că, dacă s-ar întoarce în domeniul proiectării, li se vor pune *„opreliști când voi avea eu un proiect, ca să fiu ținut în loc și să nu-mi pot desfășura activitatea"*. Totodată, aceste temeri sunt puse în legătură și cu perceperea documentațiilor și reglementărilor urbanistice existente ca fiind problematice sau complet eronate. O parte dintre respondenți nu își doresc să se implice în administrație fiindcă ei consideră că implicarea ar aduce de la sine *„imposibilitatea de a refuza semnarea unor documentații întocmite în baza unor reglementări urbanistice pe care le consider defectuoase sau complet greșite"*[3]. Perceperea acestor aspecte ca fiind constrângeri ce i-ar face să-și încalce un cod personal deontologic, legal și moral pare că stă la baza deciziei de a nu se implica în administrație. În ultimă instanță, așa cum mai ales răspunsurile de la întrebarea A3 relevă, implicarea în administrație pare să fie condiționată de eradicarea politizării și corupției percepute de respondenți în cadrul administrației publice locale în urma experienței personale.

[2] *Citat extras din răspunsurile la întrebarea B5.2.*
[3] *idem*

5. Studii de caz

A. Potențiali doritori

Subcategoria de respondenți analizată în această secțiune cuprinde totalitatea răspunsurilor acelor respondenți care și-au exprimat dorința de a se implica în administrația publică sub diferite forme.
Această subcategorie s-a constituit prin filtrarea răspunsurilor în funcție de opțiunile alese la întrebarea B5 – Sub ce formă ați dori să vă implicați în administrația locală?. Mai exact, au fost excluse persoanele care nu doresc să se implice, cele care deja lucrează în administrația publică locală și cele care oferă non-răspunsuri (din categoria „nu știu/nu răspund"). Astfel, s-au înregistrat 166 de răspunsuri care exprimă potențiala dorință de implicare – manifestată fie fără un plan definit de acțiune sau la un nivel concret pentru o poziție de conducere, funcții de execuție sau o altfel de implicare profesională (precum personalul contractual sau consilieri de cabinet).
Înainte de a analiza opțiunile alese de această subcategorie de respondenți, este importantă setarea reperelor socio-demografice și profesionale care caracterizează profilul acestora. Peste 80% dintre participanți au vârste cuprinse între 30 și 64 de ani și locuiesc în urbanul mare. În ceea ce privește genul respondenților, se remarcă o distribuție relativ egală între femei și bărbați (deși bărbații sunt majoritari). Majoritatea acestora a absolvit ciclul complet de studii. Cei mai mulți respondenți susțin că veniturile au fost prea neregulate de la an la an pentru a putea oferi un răspuns concludent cu privire la situația veniturilor.

VÂRSTĂ		GEN		MEDIU DE REZIDENȚĂ		NIVEL STUDII		VENIT	
21-29 ani	20	Masculin	86	Urban mare	139	Formă scurtă studii	7	< salariul mediu	39
30-64 ani	139	Feminin	75	Urban mic	23	Ciclu complet	103	>salariul mediu brut	41
65+ ani	7			Rural	4	post universitar	42	neregulat	60
						Doctorat	9		
NR	-	NR	5	NR	-	NR	5	NR	26

Tabelul 3.
Profilul socio-demografic al respondenților care își doresc să se implice în APL *(date exprimate numeric)*

Peste 80% dintre acești respondenți au drept de semnătură. Cei mai mulți dintre potențialii doritori profesează de 6-15 ani – în proporții relativ similare atât în mediul privat, cât și independenți în colaborări stabile și cu venituri obținute principal de la clienții proprii. Nu în ultimul rând, majoritatea acestora nu a participat în comisiile consultative ale avizatorilor de proiecte în ultimii cinci ani.

VECHIME PROFESIONALĂ		DREPT DE SEMNĂTURĂ		PARTICIPARE COMISII CONSULTATIVE	
0-5 ani	34	da	133	da	47
6-15 ani	73	nu	29	nu	110
16-25 ani	39	NR	4	NR	9
25+ ani	19				
Nu sunt arhitect	1				

Tabelul 4.
Profil profesional al respondenților care își doresc să se implice în APL *(date exprimate numeric)*

Graficul 12.
Statutul profesional curent al respondenților potențiali doritori de a se implica în APL *(date exprimate numeric)*

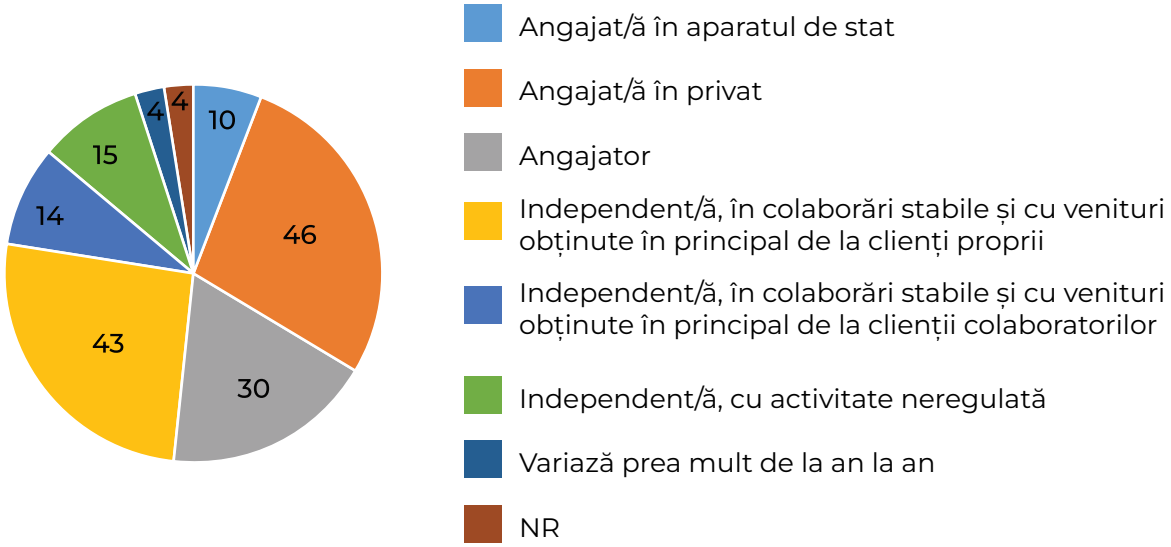

Pentru majoritatea (80,3%) acestei subcategorii de respondenți, implicarea arhitecților în administrația locală este foarte importantă și ar putea aduce mai mult profesionalism și viziune, dar ar și spori calitatea fondului construit și spațiului public *(cf. Anexe – Grafic C1, Tabel A12)*. Se remarcă, totodată, și faptul că acești participanți evaluează destul de prost activitatea autorităților administrației locale responsabile cu avizarea și autorizarea în domeniile urbanismului și construcțiilor, ponderea răspunsurilor de proastă și foarte proastă fiind predominantă:

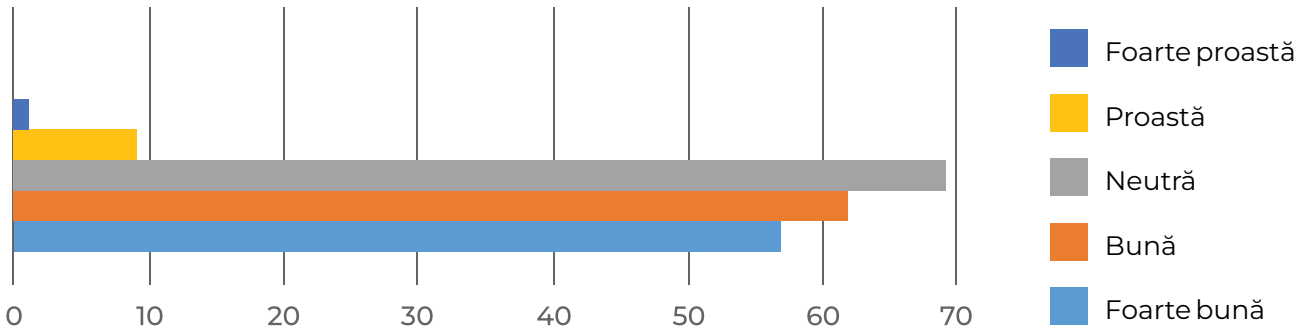

Graficul 13.
Distribuția răspunsurilor potențialilor doritori de a se implica în APL la întrebarea A1 - *Care este impresia dvs. generală lăsată de autoritățile administrației locale (primării și consilii județene) responsabile cu avizarea și autorizarea în domeniile urbanismului și construcțiilor?*

În ceea ce privește motivele din spatele dorinței de a se implica în administrația publică, se conturează următoarele tendințe în rândul acestei subcategorii: posibilitatea de a se implica pentru comunitate, capacitatea de a influența politicile locale, stabilitatea financiară oferită de o astfel de poziție și echilibrul profesie-viață profesională *(cf. Anexe – Grafic C2)* . Deși un număr relativ ridicat de respondenți nu oferă detalii cu privire la motivele de a se implica în administrația publică (61), se remarcă, totuși, câteva tendințe în rândul acestei categorii de respondenți. În primul rând, cele mai multe răspunsuri se înscriu în categoria privitoare la libertatea/siguranța în exprimarea profesională – majoritatea acestui tip de participanți își dorește să se implice în administrația publică pentru a contribui la eradicarea corupției și depolitizarea activității arhitecților, dar și pentru a oferi sprijin și protecție arhitecților și din mediul privat, înlesnind o colaborare între mediul public și cel privat. Următoarea categorie predominată în care se încadrează răspunsurile acestor respondenți este cea care vizează profesionalismul, competențele și pregătirea adecvată a funcționarilor publici în domeniul avizării și autorizării în domeniile urbanismului și construcțiilor. Se vorbește și despre *„formarea de echipe tinere în cadrul administrației locale și educarea comunităților”*, pe care o parte semnificativă dintre acești respondenți o văd ca fiind posibilă doar cu ajutorul unui arhitect competent și care dă dovadă de profesionalism.

CATEGORII MOTIVE IMPLICARE	NR. RĂSPUNSURI
Libertate/siguranță în exprimarea profesională	27
Proiectare/Concepție	5
Implicare pentru comunitate (simț civic, responsabilitate față de comunitate)	9
Viziune (climat, sustenabilitate, tradiție, digitalizare)	7
Comunicare/Dialog	1

CATEGORII MOTIVE IMPLICARE	NR. RĂSPUNSURI
Transformare (mediu administrativ mai prietenos, simplificare proces recrutare, a procedurilor birocratice etc.)	14
Condiții de muncă satisfăcătoare (mediu de lucru, echilibru profesie-viață personală, oportunități dezvoltare profesională)	8
Profesionalism/Educație/Competență/Pregătire adecvată	19
Motivația financiară	12
Impact concret: dezvoltare urbană coerentă, durabilă, protejarea patrimoniului, calitatea fondului construit	14
NR	61

Tabelul 5.
Încadrarea răspunsurilor deschise la întrebarea B2 în sfere tematice și distribuția numerică a acestora

În același timp, peste 90% dintre respondenții care și-ar dori să se implice în administrație consideră că spiritul civic și interesul pentru comunitate se pot manifesta în activitatea unui arhitect în administrația publică, 80% susțin același lucru despre dorința de inovare, însă doar 58% au aceeași părere despre creativitate.

Graficul 14.
Distribuția răspunsurilor respondenților doritori la întrebarea B3
(date exprimate numeric)

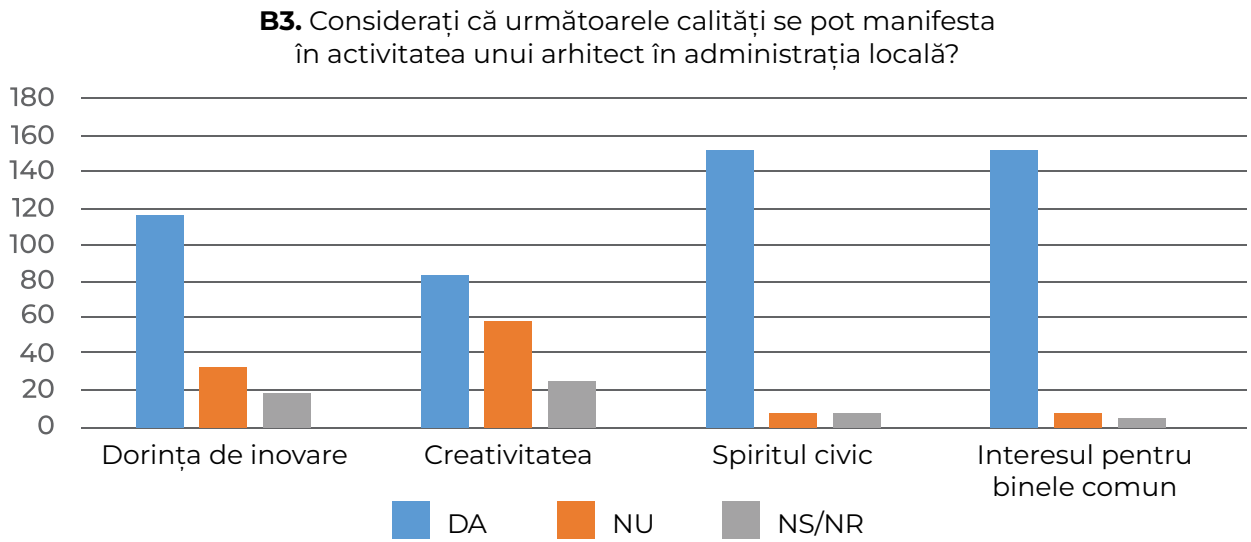

Tot aceiași respondenți aleg cu preponderență planificarea direcțiilor de dezvoltare locală și imaginea clădirilor și a spațiului public ca cele două priorități esențiale pentru ei dacă s-ar implica în administrația locală. Se remarcă aceeași tendință ca în cazul general – deși implicarea pentru comunitate pare să fie motorul principal din spatele dorinței de implicare, relația cu cetățenii nu se conturează ca prioritate pentru acești respondenți.

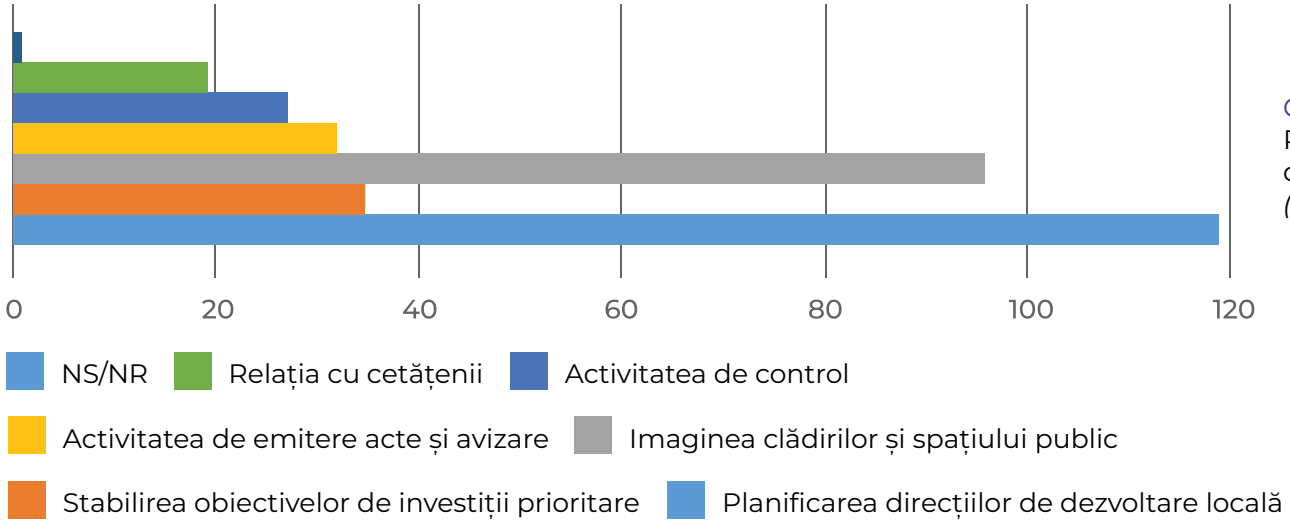

Graficul 15.
Prioritățile de acțiune ale respondenților doritori de a se implica *(date exprimate numeric)*

B. Lipsa totală a dorinței de implicare

În continuare, vor fi analizate răspunsurile acelor respondenți care nu își doresc să se implice în administrația locală sub nicio formă, care reprezintă 20% din totalul tuturor respondenților (la nivel numeric – 58 de respondenți care optează pentru neimplicare la întrebarea B5). Majoritatea acestora face parte din grupa de vârstă 30-64 de ani, are mediul de rezidență în urbanul mare și ciclul complet de studii în domeniu. Bărbații predomină, însă la o diferență mică față de femeile care nu își doresc să se implice. Din punct de vedere al venitului mediu brut înregistrat în ultimii trei ani, aproape jumătate dintre respondenții care nu își doresc să se implice au înregistrat venituri mai mari decât salariul mediu brut la stat pe 2020 (cca. 80.000 RON).

VÂRSTĂ		GEN		MEDIU DE REZIDENȚĂ		NIVEL STUDII		VENIT	
21-29 ani	2	Masculin	32	Urban mare	47	Formă scurtă studii	2	< salariul mediu brut	11
30-64 ani	49	Feminin	24	Urban mic	7	Ciclu complet	40	>salariul mediu brut	23
65+ ani	6			Rural	3	post universitar	11	neregulat	16
						Doctorat	4		
NR	1	NR	2	NR	1	NR	1	NR	8

Tabelul 6.
Profilul socio-demografic al respondenților care nu își doresc să se implice în administrația publică

În ceea ce privește caracteristicile profesionale, aproape jumătate dintre acești respondenți profesează de 6-15 ani și lucrează independent în colaborări stabile și cu venituri obținute în principal de la clienții proprii. Peste 85% dintre respondenții care nu își doresc să se implice în administrația publică au drept de semnătură. Nu sunt diferențe foarte mari între cei care au participat și cei care nu în cadrul comisiilor consultative ale unui avizator de proiecte.

Vechime profesională		Statut profesional curent		Drept de semnătură		Participare comisii consultative	
0-5 ani	7	Angajat/ă în aparatul de stat	1	Da	50	Da	25
6-15 ani	26	Angajat/ă în mediul privat	14	Nu	7	Nu	32
16-25 ani	13	Angajator	12	NR	1	NR	1
25+ ani	12	Independent/ă, în colaborări stabile și cu venituri obținute în principal de la clienții proprii	20				
Nu sunt arhitect	0	Independent/a, în colaborări stabile și cu venituri obținute în principal de la clienții colaboratorilor	3				
		Independent/ă, cu activitate neregulată	4				
		Variază prea mult de la an la an ca să pot oferi un răspuns	3				
		NR	1				

Tabelul 7.
Profilul profesional al respondenților care nu își doresc să se implice în administrația publică

Acești respondenți au în general o impresie proastă lăsată de autoritățile administrației locale (primării și consilii județene) responsabile cu avizarea și autorizarea în domeniile urbanismului si construcțiilor (cf. Grafic 16). Deși nu își doresc să ocupe poziții în administrația publică, această categorie de respondenți consideră majoritar că implicarea arhitecților în administrația publică este foarte importantă *(cf. Anexe – Grafic C4)*. Ba mai mult, aceștia sunt de părere în proporții relativ similare că implicându-se în administrația publică, arhitecții ar putea aduce profesionalism și ar putea contribui la aplicarea riguroasă sau echilibrată a normelor normative și la sporirea calității fondului construit și a spațiului public *(cf. Anexe – Tabel A13)*. Părerile sunt împărțite când vine vorba de manifestarea creativității sau a dorinței de inovare în activitatea unui arhitect, aproape jumătate dintre acești respondenți considerând că nu se pot manifesta. În același timp, există consens în ceea ce privește spiritul civic și interesul pentru binele comun, majoritatea fiind de părere că acestea se pot manifesta în activitatea unui arhitect (cf. Tabel A15).

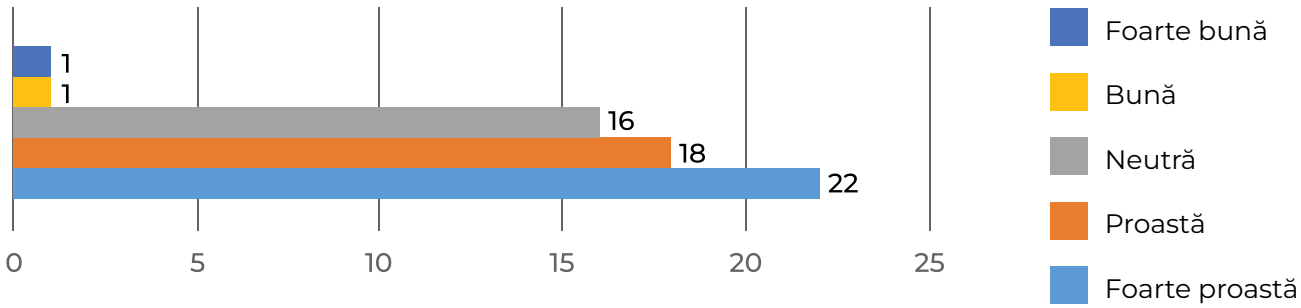

Graficul 16.
Impresia generală a respondenților care nu își doresc să se implice în APL lăsată de autoritățile administrației locale responsabile cu avizarea și autorizarea în domeniile urbanismului și construcțiilor

Cu toate acestea, acești participanți exprimă reticență față de implicarea în administrația publică din mai multe motive. Presiunile politice, neclaritățile și lacunele din legislație, dar și presiunile din mediul de afaceri reprezintă principalele motive care stau la baza reticenței acestor respondenți de a se implica în administrația publică *(cf. Anexe – Tabel A14)*. În plus, deși se înregistrează majoritar non-răspunsuri, respondenții care, totuși, detaliază aceste motive oferă explicații care se înscriu majoritar în sfera tematică legată de prezența corupției, lipsa transparenței și constrângerile existente atât politice, cât și din partea mediului de afaceri *(cf. Anexe – Grafic C5)*.

C. Experiența în administrația publică

Din totalul respondenților, se disting 34 de persoane care declară că au fost implicate sau fac parte în prezent din administrația publică. Majoritatea a ocupat sau ocupă în prezent funcția de arhitect șef (46,5%). Funcțiile ocupate cel mai puțin de către respondenți sunt cele de șef serviciu, respectiv de personal contractual. Aceștia evaluează pozitiv experiența avută sau prezentă din cadrul administrației, cei mai mulți respondenți – 39,5%, considerând că au avut o experiență bună în administrație și 34,9% având o părere neutră. Acest lucru se reflectă și în intenția de a continua să profeseze în administrația publică, 62,8% dintre respondenți declarând că își doresc să rămână într-o poziție în cadrul administrației locale. Motivele principale din spatele dorinței de implicare sunt tot implicarea pentru comunitate (60,46%), stabilitatea financiară (44,18%) și capacitatea de a influența politicile locale (41,86%), confirmând tendințele generale legate de motivațiile respondenților de a se implica în administrația publică. Cu toate acestea, prin intermediul întrebării deschise s-au format și alte arii tematice, principala fiind profesionalismul/pregătirea adecvată (18,75%) [4].

[4] *Procentele exprimate mai sus se raportează la un total de 32 de răspunsuri valide*

Graficul 17.
Distribuția tipurilor de funcții ocupate în administrația publică

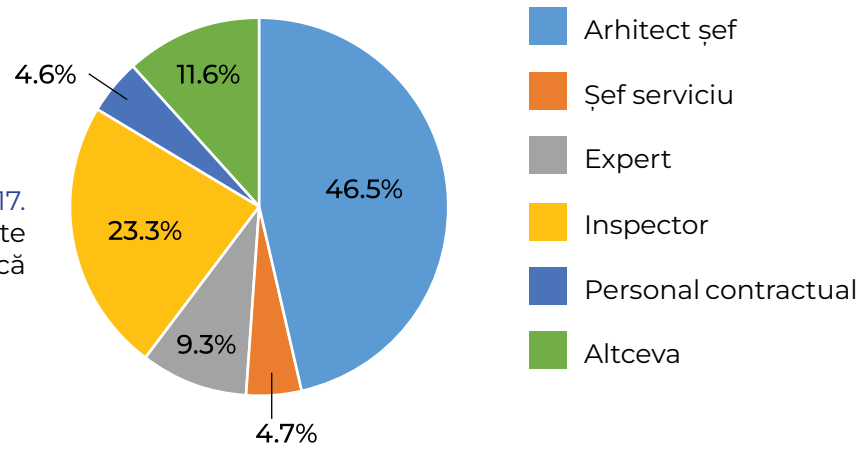

Prioritățile acestor respondenți care sunt sau au fost deja implicați în administrația locală sunt planificarea direcțiilor de dezvoltare locală (72,09%) și imaginea clădirilor și spațiului public (46,51%).

Graficul 18.
Distribuția priorităților exprimate de respondenții care au fost deja implicați în administrație (exprimată procentual)

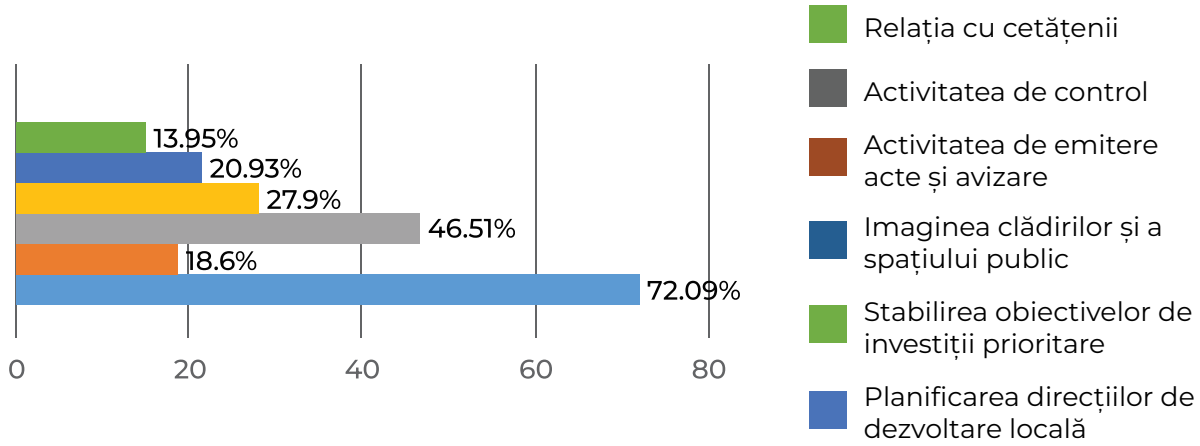

Aproape toți acești respondenți implicați deja în administrație consideră că interesul pentru binele comun (93%), respectiv spiritul civic (90,69%) sunt calități ce se pot manifesta în activitatea unui arhitect în administrația locală. Deși există o scădere în ceea ce privește manifestarea creativității (65,11%), respectiv a dorinței de inovare (72,09%), majoritatea consideră că acestea pot fi exprimate în activitatea arhitecților din administrația locală.

CONCLUZII

În ciuda limitărilor metodologice ale studiului de față, acest demers a reușit să surprindă tendințele care caracterizează interesul arhitecților pentru implicarea în administrația publică. Deși rezultatele chestionarului nu pot fi generalizate la nivelul întregii comunități de arhitecți, studiul oferă o radiografie pertinentă a preferințelor și motivațiile membrilor OAR față de formele de implicare în administrația publică. Se observă astfel despre cei mai mulți dintre respondenți că sunt caracterizați de o stare de incertitudine, exprimându-și dorința de a se implica eventual în administrația publică, însă nu au un plan bine definit. Totodată, și persoanele care nu își doresc să se implice deloc în administrația publică înregistrează un procent relativ ridicat în comparație cu celelalte opțiuni de implicare. Există diferențe în funcție de caracteristicile socio-demografice, ca de exemplu tinerii sunt mai interesați de pozițiile de conducere sau de execuție față de alte categorii de vârstă. Se înregistrează diferențe și în funcție de gen – în timp ce respondenții de gen masculin optează și pentru poziții de conducere, respondentele aleg o altfel de implicare, precum consilier în cabinet sau personal contractual. Odată cu creșterea anilor de experiență, crește și dorința de neimplicare în administrație. Cu toate acestea, tendința principală pentru toate aceste categorii rămâne cea marcată de incertitudine, respondenții exprimând interes pentru administrație, însă fără a avea un plan bine definit.

Factorii principali care îi motivează pe respondenți, indiferent de profilul socio-demografic, să se implice în administrația locală sunt: implicarea pentru comunitate, capacitatea de a influența politicile locale și stabilitatea financiară oferită de o astfel de poziție. Se distinge, totuși, prezența factorului echilibru profesie – viață personală ca motivație pentru respondenții din mediul rural, pentru conductorii arhitecți și pentru respondenții cu venituri sub salariul mediu brut. Implicarea pentru comunitate rămâne principalul motiv al respondenților din spatele dorinței de a se implica în administrația publică. Cu toate acestea, doar pentru 14,5% dintre respondenți relația cu cetățenii reprezintă o prioritate în cazul în care s-ar implica în administrație, prioritare fiind planificarea direcțiilor de dezvoltare locală și imaginea clădirilor spațiului public pentru aceștia. Pe lângă acești factori, analiza răspunsurilor deschise relevă alte trei mari sfere tematice: libertatea/siguranța în exprimarea profesională, profesionalismul și impactul concret. Indicatorul libertate/siguranță în exprimarea profesională înglobează totalitatea acelor răspunsuri care fac referire la depolitizarea pozițiilor din administrația publică, la eradicarea corupției și crearea unui mediu de lucru prietenos, dar și la posibilitatea de a oferi sprijin arhitecților în general. Indicatorul profesionalism, care s-a clasat pe a doua poziție în funcție de frecvența apariției acestei sfere tematice, reflectă dorința respondenților de a lucra cu profesioniști, într-o echipă de specialiști, alcătuită din persoane pregătite și instruite adecvat pentru domeniul pe care îl reprezintă. Nu în ultimul rând, impactul concret face referire la dorința arhitecților de a contribui semnificativ la creșterea calității fondului construit, la dezvoltarea urbană coerentă, durabilă și sustenabilă, dar și la protejarea patrimoniului.

Implicarea în administrație pare să fie condiționată de eradicarea politizării și corupției percepute de respondenți în cadrul administrației publice locale în urma experienței personale. Această nevoie de a elimina presiunile politice și din partea mediului de afaceri cât și dorința de a evita circumstanțe care i-ar constrânge la abuzuri legislative se configurează ca punct nevralgic pentru nivelul de interes și opțiunile arhitecților de a se implica în administrație. În ciuda tuturor beneficiilor pe care arhitecții cred că le-ar putea aduce în administrația publică mai ales pentru o dezvoltare urbană mai coerentă, profesionistă și în interesul comunității, teama de a fi nevoiți să lucreze și să interacționeze în interiorul unui sistem corupt ce i-ar obliga la un moment dat să încalce

coduri deontologice și legale creează reticență în rândul arhitecților. Această tendință este susținută și de rezultatele întrebărilor care vizează motivele de reticență – presiunile politice și/sau din mediul de afaceri, eventualul mediu ostil de lucru în administrație și neclaritățile legislative fiind principalele opțiuni ale respondenților. Și răspunsurile deschise reliefează tot nevoia de a depolitiza administrația publică și temerile cauzate de potențiala confruntare cu presiunile politice și corupția în cazul în care s-ar implica. Pentru a evita situații sau interacțiuni inconfortabile, care să-i pună în postura de a face ei la rândul lor abuzuri, se pare că acești participanți optează să nu se implice în administrație. Acest aspect este acompaniat pentru unii respondenți și de teama că, dacă s-ar întoarce în domeniul proiectării, li se vor pune obstacole în desfășurarea activității. În plus, aceste temeri sunt puse în legătură și cu perceperea documentațiilor și reglementărilor urbanistice existente ca fiind problematice.

La finalul acestei analize trebuie marcat faptul că deși majoritatea participanților consideră că implicarea arhitecților în administrația locală este importantă, mult mai puțini respondenți sunt dispuși, totuși, să facă acest pas. Incertitudinea față de ocuparea unei astfel de poziții rămâne laitmotivul opțiunilor de implicare în rândul respondenților acestui chestionar. Chiar dacă respondenții consideră că arhitecții ar putea aduce profesionalism, competențe, o viziune coerentă și sustenabilă, cât și o mai bună organizare a activității administrative, aceștia sunt sceptici că aceste calități s-ar putea, totuși, manifesta în mediul de lucru specific administrației publice. Impresia generală proastă lăsată de interacțiunea cu autoritățile administrației locale responsabile cu avizarea și autorizarea în domeniile urbanismului și construcțiilor se transpune, prin urmare, în indecizia sau chiar refuzul acestor respondenți de a se implica în administrația publică locală.

ANEXE

Arhitecți în administrația publică locală

ANEXE:

1. Grafice (datele sunt exprimate procentual în funcție de numărul total de răspunsuri valide/întrebare)

Graficul A1.1
Distribuția respondenților în funcție de gen

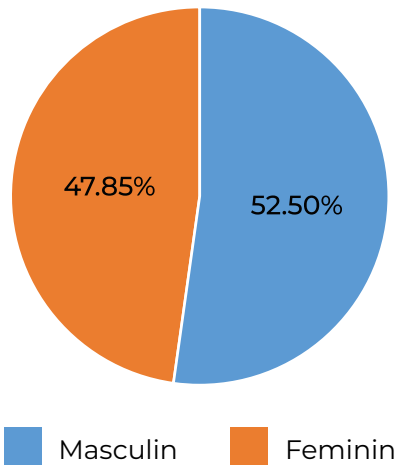

Graficul A1.2
Distribuția respondenților în funcție de mediul de reședință actual

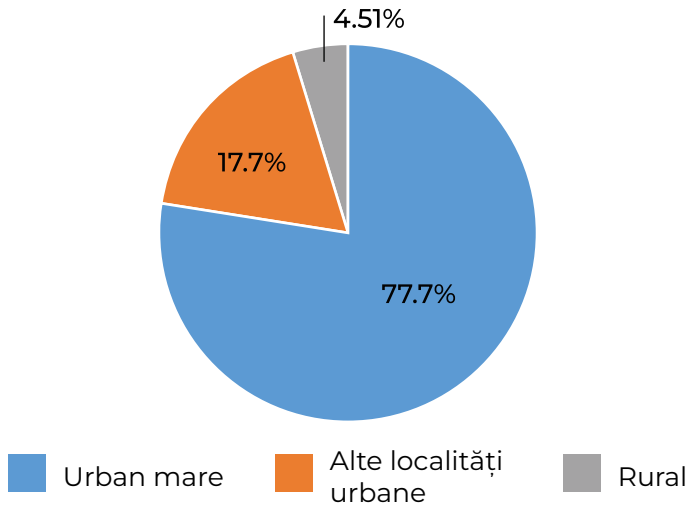

Graficul A1.3
Distribuția respondenților în funcție de ultimul nivel de educație atins

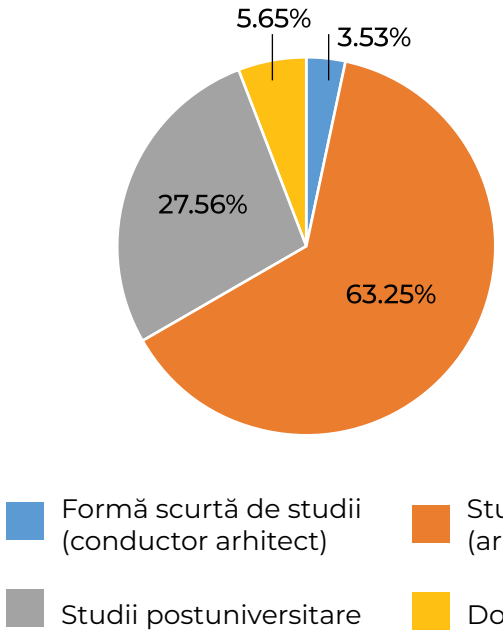

Graficul A1.4
Distribuția respondenților în funcție de nivelul de venituri

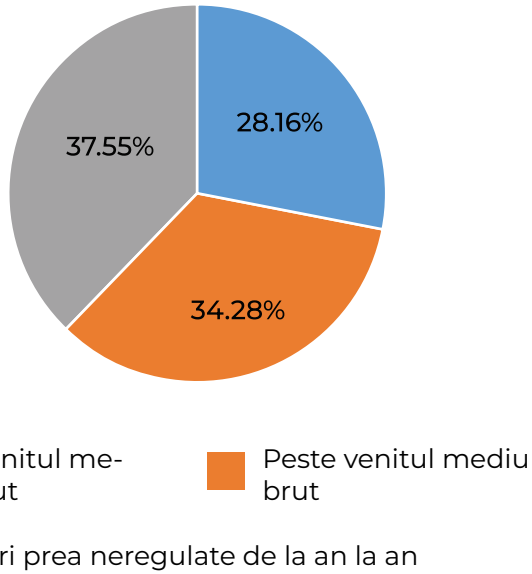

Graficul A1.5
Distribuția respondenților în funcție de obținerea dreptului de semnătură

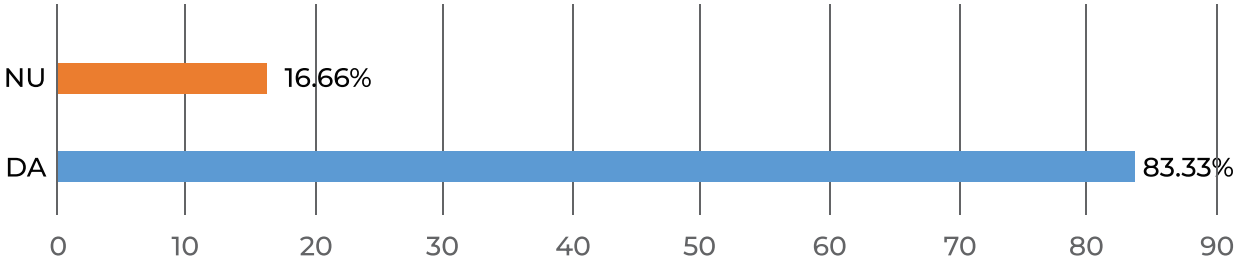

Graficul A1.6
Vechimea profesională a respondenților cu drept de semnătură

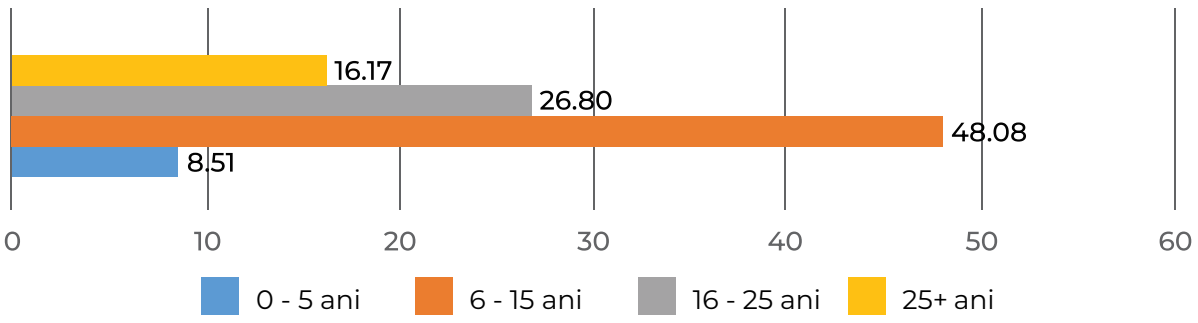

Graficul A1.7
Statutul profesional curent – date exprimate numeric

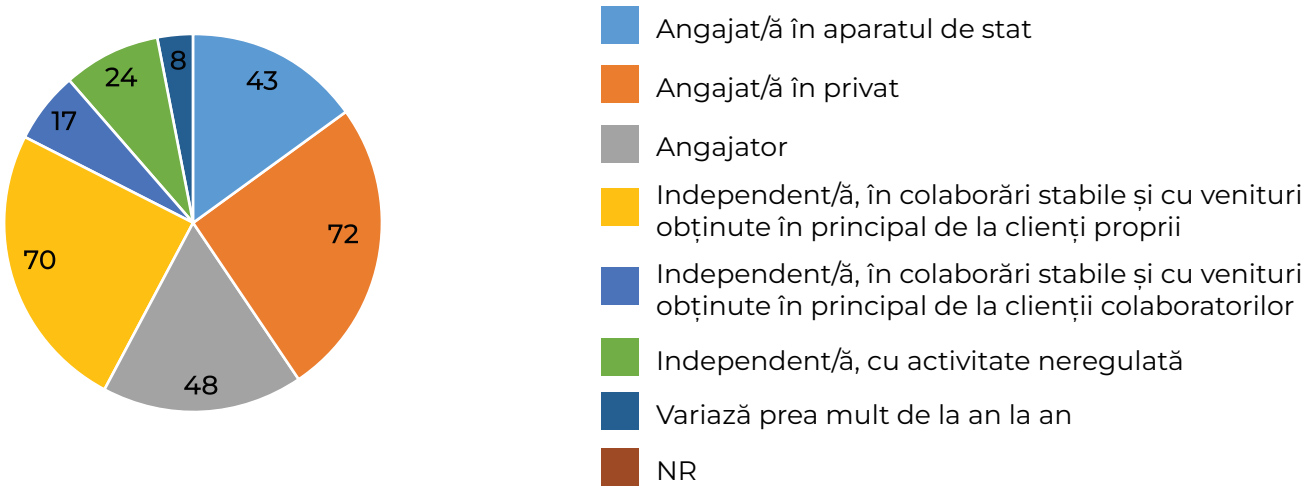

Graficul A1.8
Distribuție respondenți în funcție de participarea în comisii consultative în ultimii 5 ani

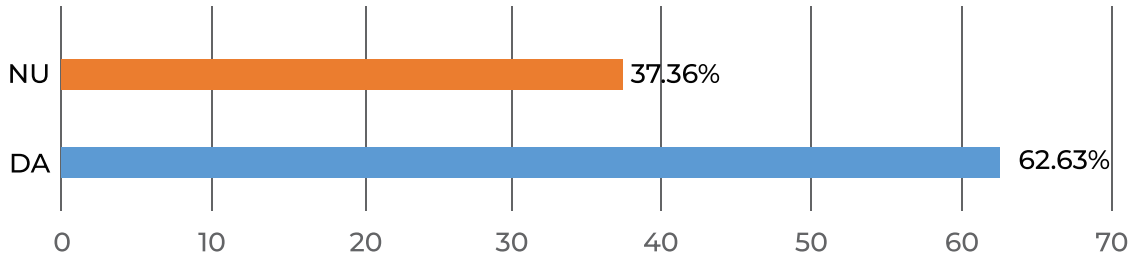

Graficul B1
Variantele de implicare în administrație ale respondenților care lucrează independent (exprimate numeric)

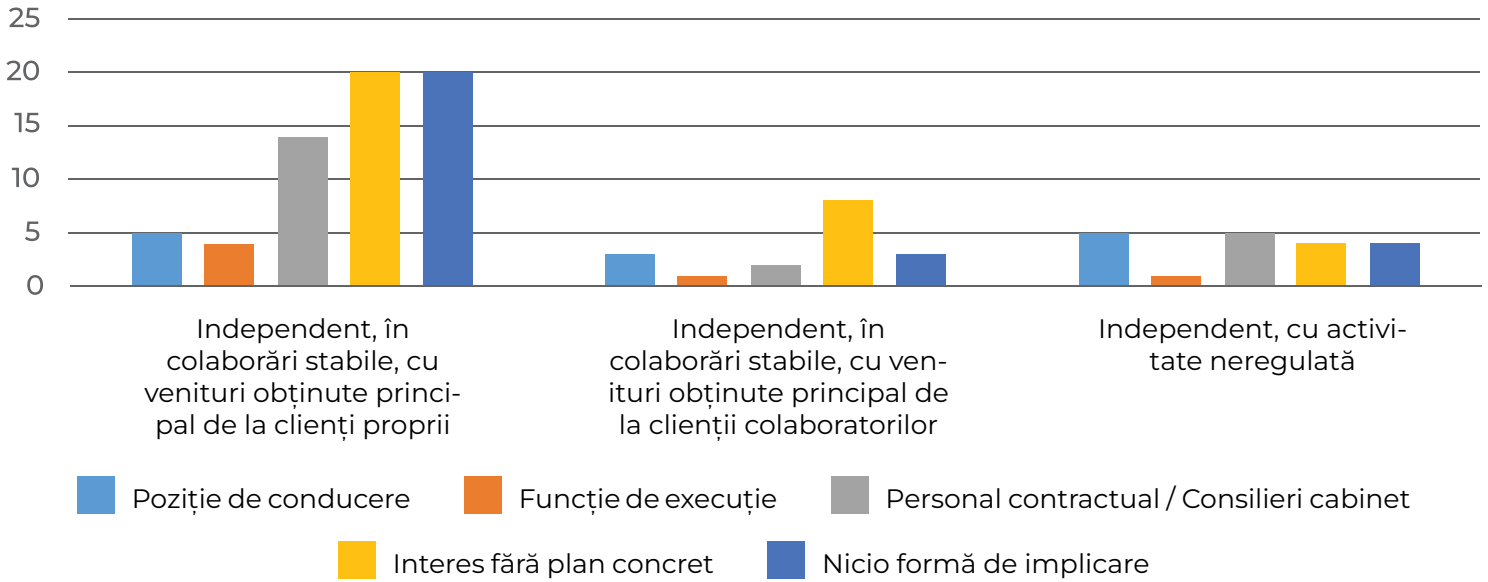

Graficul C1

Aportul arhitecților în APL – răspunsurile respondenților doritori să se implice în APL la întrebarea deschisă A3 - *Ce credeți că ar putea aduce diferit implicarea arhitecților în administrația locală?*

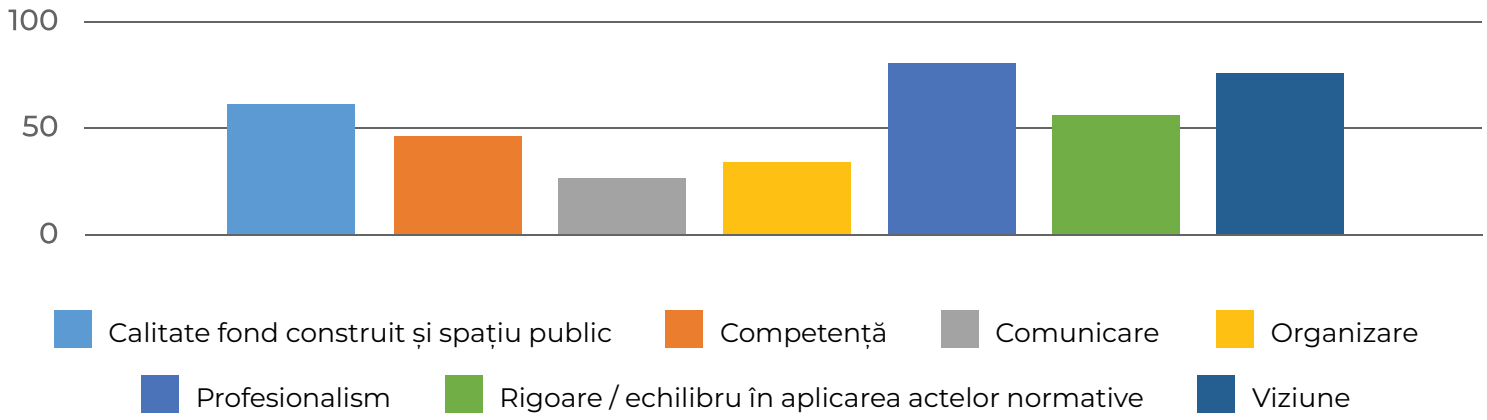

Graficul C2

Distribuția motivelor pentru implicare ale respondenților potențial doritori (exprimată numeric)

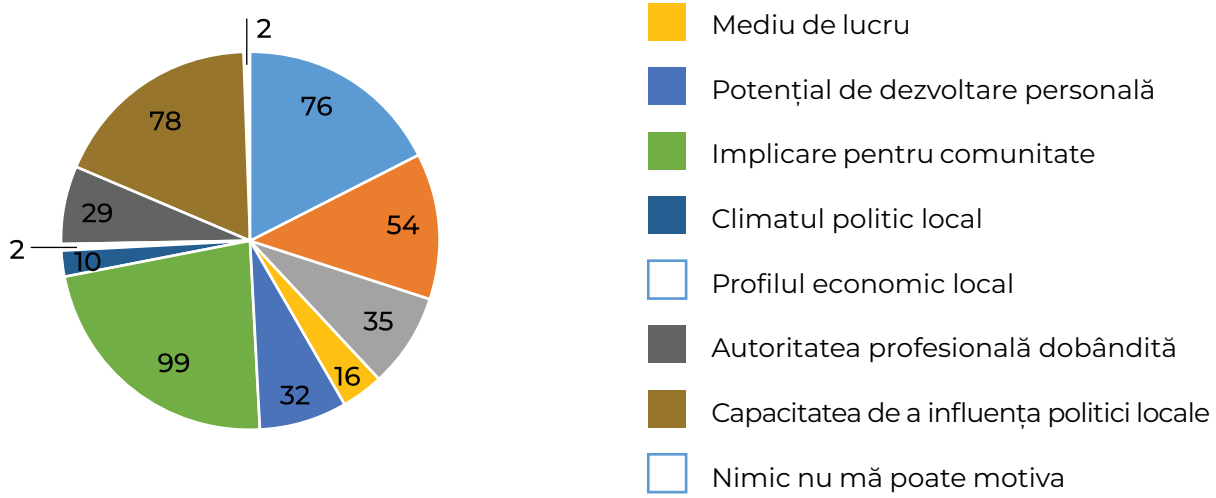

Graficul C3
Percepția asupra importanței implicării arhitecților în APL

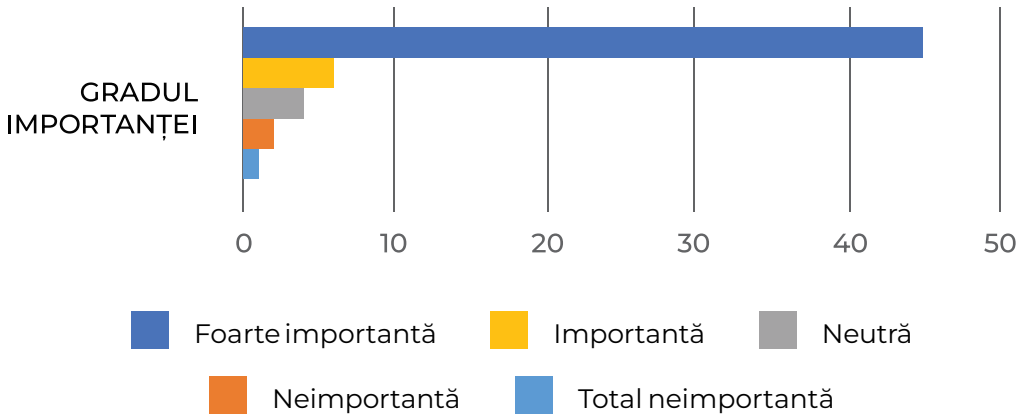

Graficul C4
Distribuția sferelor tematice în care se încadrează răspunsurile la întrebarea deschisă B5.2

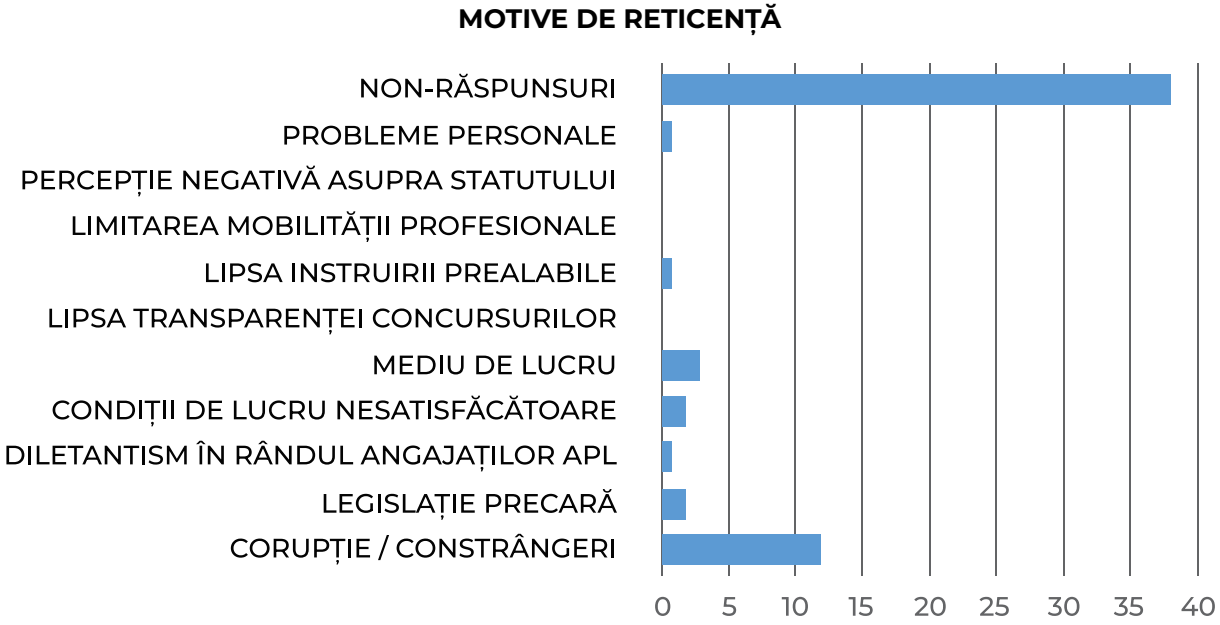

ANEXE:

2. Tabele

Tabelul A1
Factorii motivanți pentru implicarea în administrație în funcție de mediul de reședință

	Mediu de reședință					
	Urban mare (>100.000 locuitori)		Alte localități urbane		Rural	
	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%
Stabilitate financiară	92	41,07%	17	33,33%	4	30,76%
Echilibru profesie – viață personală	64	28,57%	14	27,45%	6	46,15%
Responsabilități asumate	41	18,3%	6	11,76%	3	23,07%
Mediu de lucru	23	10,26%	2	3,92%	3	23,07%
Potențial de dezvoltare profesională	42	18,75%	9	17,64%	2	15,38%
Implicarea pentru comunitate	131	58,48%	9	64,70%	8	61,53%
Climatul politic local	17	7,58%	1	1,96%	0	-
Profilul economic local	2	0,89%	1	1,96%	0	-
Autoritatea profesională dobândită	36	16,07%	12	23,52%	3	23,07%
Capacitatea de a influența politicile locale	98	43,75%	23	45,09%	6	46,15%
Nu știu	5	2,23%	1	1,96%	1	7,69%
Nimic nu mă poate motiva	17	7,58%	2	3,92%	0	-

Tabelul A2
Factorii motivanți pentru implicarea în administrație în funcție de ultimul nivel de educație atins

	Nivel de educație							
	Formă scurtă de studii (conductor arhitect)		Ciclu complet de studii (arhitect)		Studii postuniversitare		Doctorat	
	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%
Stabilitate financiară	3	30%	70	39,1%	35	44,87%	5	31,25%
Echilibru profesie – viață personală	4	40%	54	30,16%	23	29,48%	2	12,5%
Responsabilități asumate	0	-	28	15,64%	14	17,94%	5	31,25%
Mediu de lucru	0	-	19	10,61%	8	10,25%	1	6,25%
Potențial de dezvoltare profesională	1	10%	34	18,99%	16	20,51%	2	12,5%
Implicarea pentru comunitate	6	60%	110	61,45%	44	56,41%	9	56,25%
Climatul politic local	1	10%	8	4,46%	7	8,97%	2	12,5%
Profilul economic local	0	-	3	1,67%	0	-	0	-
Autoritatea profesională dobândită	1	10%	27	15,08%	17	21,79%	4	25%
Capacitatea de a influența politicile locale	3	30%	75	41,89%	37	47,43%	12	75%
Nu știu	1	10%	3	1,67%	2	2,56%	0	-
Nimic nu mă poate motiva	1	10%	13	7,26%	5	6,41%	0	-

Tabelul A3

Factorii motivanți pentru implicarea în administrație în funcție de nivelul de venit anual din ultimii 3 ani

	Nivel de venituri					
	Sub salariul mediu brut la stat/2020 (cca.80.000RON)		Peste salariul mediu brut la stat/2020 (cca. 80.000 RON)		Veniturile au fost prea neregulate de la an la an ca să ofer un răspund concludent	
	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%
Stabilitate financiară	35	50,72%	30	35,71%	33	35,86%
Echilibru profesie – viață personală	28	40,57%	20	23,8%	29	31,52%
Responsabilități asumate	8	21,73%	15	17,85%	21	22,82%
Mediu de lucru	7	10,14%	11	13,09%	8	8,69%
Potențial de dezvoltare profesională	12	17,39%	17	20,23%	18	19,56%
Implicarea pentru comunitate	49	71,01%	50	59,52%	46	50%
Climatul politic local	5	7,24%	6	7,14%	4	4,34%
Profilul economic local	1	1,44%	1	1,19%	1	1,08%
Autoritatea profesională dobândită	11	15,94%	17	20,23%	14	15,21%
Capacitatea de a influența politicile locale	28	40,57%	42	50%	41	44,56%
Nu știu	1	1,44%	2	2,38%	2	2,17%
Nimic nu mă poate motiva	1	1,44%	7	8,33	7	7,6%

Tabelul A4
Opțiunile de implicare în administrație în funcție de gen

	Bărbați		Femei	
	Nr.	%	Nr.	%
Vreau să concurez pentru o poziție de conducere (arhitect șef sau șef serviciu).	24	16,43%	11	8,2%
Vreau să concurez pentru o funcție de execuție (e.g. inspector sau expert).	7	4,79%	5	3,73%
Vreau o altfel de implicare profesională (e.g. consilier cabinet, personal contractual în cadrul unei ADI).	21	14,38%	22	16,41%
Aș vrea să mă implic eventual în administrația publică, dar încă nu am un plan definit.	34	23,28%	37	27,61%
Nu vreau să lucrez în administrația publică.	32	21,91%	24	17,91%
Sunt deja în administrația publică locală.	17	11,69%	16	11,94%
NS/NR	11	7,53%	19	14,17%

Tabelul A5
Opțiunile de implicare în administrație în funcție de mediul de reședință

	Mediu de reședință					
	Urban mare		Alte localități urbane		Rural	
	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%
Vreau să concurez pentru o poziție de conducere (arhitect șef sau șef serviciu).	27	12,05%	8	15,68%	2	15,38%
Vreau să concurez pentru o funcție de execuție (e.g. inspector sau expert).	11	4,91%	2	3,92%	0	-
Vreau o altfel de implicare profesională (e.g. consilier cabinet, personal contractual în cadrul unei ADI).	37	16,51%	6	11,76%	1	7,69%
Aș vrea să mă implic eventual în administrația publică, dar încă nu am un plan definit.	64	28,57%	7	13,72%	1	7,69%
Nu vreau să lucrez în administrația publică.	47	20,98%	7	13,72%	3	23,07%
Sunt deja în administrația publică locală.	16	7,14%	14	27,45%	4	30,76%
NS/NR	22	9,82%	7	13,72%	2	15,38%

Tabelul A6
Opțiunile de implicare în administrație în funcție de nivelul de educație

	Nivel de educație							
	Formă scurtă de studii (conductor arhitect)		Ciclu complet de studii (arhitect)		Studii postuniversitare		Doctorat	
	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%
Vreau să concurez pentru o poziție de conducere (arhitect șef sau șef serviciu).	3	30%	22	12,29%	10	12,82%	1	6,25%
Vreau să concurez pentru o funcție de execuție (e.g. inspector sau expert).	1	10%	8	4,46%	3	3,84%	1	6,25%
Vreau o altfel de implicare profesională (e.g. consilier cabinet, personal contractual în cadrul unei ADI).	3	30%	25	13,96%	11	14,10%	4	25%
Aș vrea să mă implic eventual în administrația publică, dar încă nu am un plan definit.	0	-	48	26,81%	18	23,07%	3	18,75%
Nu vreau să lucrez în administrația publică.	2	20%	40	22,34%	11	14,10%	4	25%
Sunt deja în administrația publică locală.	0	-	15	8,37%	17	21,79%	1	6,25%
NS/NR	1	10%	21	11,73%	8	10,25%	2	12,5%

Tabelul A7
Opțiunile de implicare în administrație în funcție de nivelul de venit

	Nivel de venituri					
	Sub salariul mediu brut la stat/2020 (cca.80.000RON)		Peste salariul mediu brut la stat/2020 (cca. 80.000 RON)		Veniturile au fost prea neregulate de la an la an ca să ofer un răspund concludent	
	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%
Vreau să concurez pentru o poziție de conducere (arhitect șef sau șef serviciu).	8	11,59%	11	13,09%	9	9,78%
Vreau să concurez pentru o funcție de execuție (e.g. inspector sau expert).	5	7,24%	4	4,76%	2	2,17%
Vreau o altfel de implicare profesională (e.g. consilier cabinet, personal contractual în cadrul unei ADI).	7	10,14%	6	7,14%	27	29,34%
Aș vrea să mă implic eventual în administrația publică, dar încă nu am un plan definit.	19	27,53%	20	23,80%	22	23,92%
Nu vreau să lucrez în administrația publică.	11	15,94%	23	27,38%	16	17,39%
Sunt deja în administrația publică locală.	9	13,04%	14	16,66%	9	9,78%
NS/NR	10	27,53%	6	7,14%	7	7,6%

Tabelul A8

Distribuția opțiunilor de implicare în administrație în funcție de vechimea în profesie (exprimată numeric)

	0-5 ani	6-15 ani	16-25 ani	25+ ani
Vreau să concurez pentru o poziție de conducere (arhitect șef sau șef serviciu).	7	12	12	6
Vreau să concurez pentru o funcție de execuție (e.g. inspector sau expert).	2	7	3	1
Vreau o altfel de implicare profesională (e.g. consilier cabinet, personal contractual în cadrul unei ADI).	2	20	13	8
Aș vrea să mă implic eventual în administrația publică, dar încă nu am un plan definit.	23	34	11	4
Nu vreau să lucrez în administrația publică.	7	26	13	12
Sunt deja în administrația publică locală.	5	19	7	2
NS/NR	4	16	6	6

Tabelul A9
Distribuția opțiunilor de implicare în administrație în funcție de participarea în comisiile consultative ale avizatorilor de proiecte (exprimată numeric)

	Participare	Neparticipare
Vreau să concurez pentru o poziție de conducere (arhitect șef sau șef serviciu).	16	18
Vreau să concurez pentru o funcție de execuție (e.g. inspector sau expert).	4	8
Vreau o altfel de implicare profesională (e.g. consilier cabinet, personal contractual în cadrul unei ADI).	16	28
Aș vrea să mă implic eventual în administrația publică, dar încă nu am un plan definit.	11	56
Nu vreau să lucrez în administrația publică.	25	32
Sunt deja în administrația publică locală.	21	11
NS/NR	9	18

Tabelul A10
Distribuția opțiunilor de implicare în administrație în funcție de statutul profesional curent

	Angajat/ă în aparatul de stat	Angajat/ă în mediul privat	Angajator	Independent, în colaborări stabile și cu venituri obținute principal de la clienți proprii	Independent, în colaborări stabile și cu venituri obținute principal de la clienții colaboratorilor	Independent cu activitate neregulată
Poziție de conducere (arhitect șef / șef serviciu).	7	11	5	5	3	5
Funcție de execuție (inspector/ expert).	0	5	2	4	1	1
Altfel de implicare profesională (e.g. consilier cabinet, personal contractual ADI).	2	6	10	14	2	5
Dorință de implicare în APL fără plan definit	1	24	13	20	8	4
Fără dorință de implicare în APL	1	14	12	20	3	4
Deja în APL	31	0	0	1	0	1

Tabelul A12
Percepția respondenților potențiali doritori de a se implica în APL asupra importanței implicării arhitecților în administrația publică – distribuția numerică a răspunsurilor

Foarte importantă	159
Importantă	29
Neutru	9
Neimportantă	-
Total neimportantă	1
Nu vreau să lucrez în administrația publică.	25
Sunt deja în administrația publică locală.	21
NS/NR	9

Tabelul A13
Distribuția sferelor tematice legate de aportul arhitecților în APL
(clasificarea răspunsurilor deschise pe categorii – exprimate numeric)

SFERĂ TEMATICĂ	NR. RĂSPUNSURI
Calitate fond construit și spațiu public	12
Competență	8
Comunicare	2
Organizare	3
Profesionalism	13
Rigoare/echilibru în aplicarea actelor normative	14
Viziune	9
NR	9

Tabelul A14
Distribuția motivelor de reticență ale respondenților care nu-și doresc să se implice în APL

MOTIVE RETICENȚĂ	FRECVENȚĂ RĂSPUNSURI
Schimbarea de domiciliu sau nevoia de a face naveta	2
Nivelul de venituri din administrație	10
Programul fix de lucru	11
Un eventual mediu ostil de lucru în primărie	25
Presiunile politice	49
Presiunile mediului de afaceri	27
Eventualele reacții din comunitatea locală la impunerea unor reguli	9
Nevoia de a refuza sau cere schimbări în documentațiile unor colegi	3
Fragilitatea legală a documentațiilor de urbanism și regulamentelor aferente pe care se întemeiază activitatea	24
Neclaritățile și lacunele din legislație	29
Lipsa unei autorități de consultat pentru decizii dificile	10
Lipsa aprecierii statutului funcționarului public în grupurile frecventate	1
Dificultatea construirii unei echipe suficient de numeroase și competente	18
Limitarea mobilității profesionale în urma diminuării sau pierderii competențelor de proiectare	17
Adaptarea la formalismul sau rigurozitatea unor proceduri	9
Controalele unor instituții ca inspecția de stat în construcții sau curtea de conturi	5
Termene anunțare concursuri prea scurte	1
NR	1

Tabelul A15

Considerați că următoarele calități se pot manifesta în activitatea unui arhitect în administrația locală?	Da	Nu	NR
Dorința de Inovare	36	17	5
Creativitatea	29	24	5
Spiritul Civic	52	3	3
Interesul pentru binele comun	52	5	1

© flipboard

Claudiu Salanță
Arhitect Șef Județul Cluj

Oportunități și provocări pentru arhitecții din administrație

Am fost întrebat de câteva ori de ce am ales să urmez cariera de arhitect în administrație și poate de și mai multe ori de ce aleg să rămân în funcția publică. Ca să pornesc cu începutul, cred că prima sămânță a gândului de a ocupa o poziție publică mi-a fost plantată în minte de dl. Gheorghe Elkan (care a ocupat funcția de Arhitect-șef al Județului Cluj timp de 13 ani – până în 1988). Discuțiile noastre erau adesea presărate cu amintiri din perioada în care a activat ca Arhitect-șef și cred că punctul determinant a fost când mi-a mărturisit că „mă vede în postura de arhitect-șef la județului". De atunci au trecut deja 9 ani de când activez în sistemul public ca Arhitect-șef al județului Cluj.

CARE ESTE SISTEMUL PUBLIC?

Odată intrat în administrație, ca om care venea din exteriorul sistemului public, primul șoc suferit a fost când am încercat să-mi achiziționez unele rechizite/dotări necesare pentru desfășurarea activității și m-am lovit de latura birocratică în ce mai pură formă a ei. Trebuie prevăzuți bani în buget, dată hotărâre de aprobare, făcut referat verificat de controlul financiar, aprobat de șef și, după aceea procedura de achiziție, evaluare, contract, garanție de bună execuție și abia apoi livrarea produselor. Acest lucru te face să ajungi să fi mai organizat și să-ți planifici din timp activitățile luând în calcul acești timpi.

CUM ESTE ORGANIZATĂ STRUCTURA ?

În cadrul administrațiilor publice, structura de specialitate (asta e denumirea din legislație) care se ocupă de activitatea specifică autorizării lucrărilor de construire și urbanismului se organizează sub formă de direcție sau direcție generală la nivelul județelor și municipiilor, direcție sau serviciu la nivelul orașelor, serviciu sau birou la nivelul comunelor. O direcție poate să conțină unul sau mai multe servicii. În esență diferența între cele patru tipuri de structuri organizatorice este dată de numărul minim de posturi din care e compusă. Astfel o direcție generală are minim 25 de posturi, o direcție 15 posturi, un serviciu 7 posturi și un birou minim 5 posturi. La aceste posturi se adaugă postul de conducere al arhitectului-șef și un post de director în cazul direcției generale. O direcție poate să fie formată din unul sau mai multe servicii, fiecare serviciu având șeful său. Toți se subordonează ierarhic arhitectului-șef, iar arhitectul-șef este subordonat ierarhic direct primarului sau președintelui Consiliului Județean. Funcția de arhitect-șef este o funcție publică de conducere specifică și, drept urmare, în organigrama instituției o să fie găsită cu denumirea de arhitect-șef, indiferent de tipul structurii (direcție, serviciu, birou).

De-a lungul timpului, mi-am pus de multe ori problema structurării optime a unei direcții arhitect-șef și formula la care am ajuns ar trebui să fie structurată sub forma a trei servicii: unul de planificare, unul de autorizare și unul GIS. Cel de planificare ar constitui partea de gestiune a teritoriului, de viziune de dezvoltare și s-ar preocupa de partea de verificare/elaborare, avizare, aprobare și monitorizare a documentațiilor de amenajare a teritoriului și urbanism, activitate în care ar fi sprijinit de către comisia tehnică de urbanism și amenajarea teritoriului și de centrele de planificare (să sperăm că se vor aproba prin noul cod al urbanismului). Cel de autorizare ar reprezenta partea operațională a activității și ar asigura emiterea certificatelor de urbanism, autorizațiilor de construire și altor acte specifice domeniului. Cel de GIS (geographic information system) ar constitui componenta digitală a direcției, care să sprijine atât componenta de planificare, prin asigurarea datelor necesare care să conducă la fundamentarea deciziilor și monitorizarea teritoriului, cât și componenta operațională, prin asigurarea datelor spațiale și a bazelor de date actualizate care să conducă

la eficientizarea activității. Serviciul GIS ar asigura și baza pentru transparentizarea activității, prin actualizarea datelor dintr-un geoportal pe care să fie transpuse atât actele emise (documentațiile de urbanism aprobate, certificate de urbanism, autorizații de construire) cât și intențiile de dezvoltare ale anumitor zone (avizele de oportunitate, documentațiile de urbanism aflate în elaborare/avizare/aprobare). Cred că ar trebui să ajungem la nivelul în care un cetățean care dorește să fie informat să poată să-și stabilească o zonă de interes și să fie notificat pe e-mail când se emite un act în acea zonă. În zilele noastre, informația și datele sunt esențiale pentru fundamentarea deciziilor și monitorizarea teritoriului. Aici este esențială conectarea diverselor baze de date publice administrate de instituții terțe (ANCPI, ANAF, ITM, ș.a) și transpunerea lor spațială, astfel încât să poată să ajute la fundamentarea unor decizii. Pe lângă cele trei servicii, ar trebui să funcționeze un compartiment control și disciplină în construcții, care să se ocupe de verificarea situațiilor din teren și aplicarea sancțiunilor pentru încălcarea prevederilor legale.
În structura actuală administrativă, un funcționar public poate să aibă mai multe grade (în funcție de experiența profesională) și anume: debutant – proaspăt absolvent fără a necesita experiență profesională; asistent – cu minim un an de experiență; principal - cu minim 5 ani experiență și superior - cu minim 9 ani de experiență. Experiența poate fi realizată atât în mediul privat cât și în cel public, important fiind să fie în specializarea studiilor. Într-o structură optimă o să găsim arhitecți, urbaniști, ingineri, geografi și un jurist.

CE FACE UN ARHITECT ÎN ADMINISTRAȚIE?

Acum, să vedem cu ce poate să contribuie un arhitect în administrație. De la început, o să spun că limitele sunt cele pe care și le autoimpune, deoarece profesia este suficient de complexă încât să permită implicarea în mai multe domenii ale administrației publice, dar o să-l exemplific pe cel al autorizării, urbanismului și investițiilor. În cadrul structurii de specialitate, descrise mai sus, un arhitect își poate găsi ușor locul în postura de conducere ocupând astfel funcția de arhitect-șef al unei comune, oraș, municipiu sau județ, sau unul dintre posturile din echipa arhitectului-șef.
Într-un serviciu de planificare un arhitect ar putea să contribuie la elaborarea de documentații de urbanism pentru administrația publică (singur dacă este atestat RUR sau în coordonarea altor colegi din serviciu care sunt atestați RUR). Astfel, se poate implica în elaborarea unor documentații de urbanism precum Planuri Urbanistice Zonale (PUZ-uri) care sunt inițiate de administrația publică (de exemplu, PUZ-uri pentru reglementarea urbanistică a unor parcuri industriale, a unor zone protejate de interes local/județean, pentru parcelări ale unor terenuri publice destinate concesiunii, sau reglementarea unor zone destinate unor investiții publice, sau PUD-uri). În același serviciu, ar putea să contribuie prin realizarea de concepte de dezvoltare pentru zonele în care se manifestă interes, prin solicitări de avize de oportunitate, ducând astfel rolul administrației de la simplu avizator, la un planificator al dezvoltării în interesul cetățeanului și al unei bune gestionări a orașului. Ar putea să contribuie și prin verificarea documentațiilor de urbanism elaborate de specialiștii atestați și supuse dezbaterilor comisiei tehnice de urbanism și amenajarea teritoriului, ajutând astfel, prin expertiza profesională proprie, la îmbunătățirea deciziilor privind dezvoltarea urbană sau rurală. De asemenea ar putea contribui la îmbunătățirea regulamentelor locale de urbanism, la elaborarea unor ghiduri care să conducă la îmbunătățirea calității arhitecturale a mediului construit. O altă componentă unde un arhitect poate să contribuie este cea de realizare a obiectivelor din planurile urbanistice generale (PUG-uri) și din strategiile integrate de dezvoltare sau planurile de mobilitate, deoarece acestea trebuie și implementate, monitorizate, nu doar elaborate.
Într-un serviciu de autorizări, amprenta unui arhitect se poate face simțită prin contribuția la creșterea calității arhitecturii spațiului construit și prin asigurarea rigurozității respectării regulamentelor locale de urbanism. Tot aici, în cadrul procesului de emitere al certificatului de urbanism, un arhitect poate contribui la definirea modului de abordare a unei zone prin

intermediul documentațiilor de urbanism, necesare sau nu în procedura ulterioară de autorizare a investițiilor propuse.
În cadrul unui serviciu de GIS, un arhitect poate să contribuie cu elemente importante privind fundamentarea deciziilor bazate pe date, pe analize spațiale. De exemplu, aici ar putea contribui la elaborarea unor studii de fundamentare (de mobilitate, peisaj, arhitectură specifică, morfologie urbană/rurală) bazate pe date spațiale și pe baze de date interconectate.
Pe lângă activitățile de mai sus, care sunt cu titlu exemplificativ și nicidecum limitativ, un arhitect în administrație se poate implica, poate genera idei pentru concursuri de soluții care să fie realizate în cadrul administrației, sau se poate implica în partea de investiții a administrației, prin elaborarea de caiete de sarcini pentru investițiile publice, urmărirea realizării lor de la faza de concept, la cea de proiectare și cea de execuție. De exemplu, la nivelul Consiliului Județean Cluj avem organizate patru concursuri de soluții cu teme diverse precum: un parc etnografic, extinderea sediului și două clădiri cu funcțiune medicală. Acum planificăm organizarea de concursuri pentru investițiile publice din mediul rural, ghidați fiind de dorința de a îmbunătăți calitatea arhitecturii și în aceste zone. În componenta de investiţii, atât eu, cât și colegii mei suntem implicați în proiecte cu finanțare europeană sau locală, care vizează reabilitări de monumente istorice, realizarea de clădiri pentru educație, sănătate sau depozitare.

DESPRE TENTAȚII ?!

Poziția de arhitect-șef, fiind o poziție de conducere care are o însemnătate/putere în procesul decizional de emitere a documentelor specifice autorizării, poate să nască o serie de tentații. Cred că modul în care răspunzi la ele ține foarte mult de propria persoană și, atâta timp cât îți păstrezi linia, verticalitatea și obiectivitatea deciziilor nu ai nicio problemă în a le face cu brio față. Ține mult și de modul în care abordezi lucrurile și asta trebuie să fie mereu cu interesul public pus pe primul loc. Nu faci rabat de la legislație și urmezi aceeaşi linie indiferent de situație și mai ales de beneficiar. Eu mi-am făcut un obicei să nu mă uit în cartuș la documentațiile pe care le analizez și cred că asta ajută mult în păstrarea obiectivității. Pentru că trăim într-o țară aflată în tranziție spre o democrație consolidată, sau cel puțin asta îmi doresc încă să cred, sunt și persoane din administrație – implicit și arhitecți – care au căzut pradă tentațiilor și și-au compromis integritatea și reputația profesională, însă îmi doresc să cred că aceste cazuri sunt tot mai izolate. Tentația cea mai mare pentru un arhitect în administrație este cea de a încerca să profeseze atât în mediul privat, cât și cel public. De aici se ajunge la cele mai mari probleme, deoarece Agenția Națională de Integritate consideră că nu poți profesa în ambele medii (public și privat), chiar dacă nu proiectezi în comuna, orașul, municipiul sau județul în care ești funcționar public.
O altă provocare este cea de a face compromisuri la diversele solicitări politice. Postul de arhitect-șef cât și posturile de funcționar public nu sunt posturi cu numiri politice, însă sunt în subordinea unor oameni aleși politic – primarul sau președintele consiliului județean. În funcție de zonă, de nivelul din administrație, dar mai ales de caracterul și interesele acestora, există riscul, deși nu e general valabil, de a se face diverse solicitări către arhitectul-șef sau funcționarii publici. Acestea pot fi inofensive sau, după caz, nocive în desfășurarea activității. Cum se poate răspunde la solicitările abuzive? În scris! Cel mai important lucru de știut este că nu te poate obliga nimeni să semnezi ceva cu care nu ești de acord sau nu ești convins că este în regulă din punct de vedere legal. Atât statutul de funcționar public, cât și legislația au scopul de a-ți proteja decizia față de presiunile interne sau externe. Astfel, în momentul în care îți cere cineva să faci ceva cu care nu ești de acord, urmezi procedura legală de refuz scris. Nu degeaba se spune că tăietura de hârtie este cea mai dureroasă. De acolo încolo lucrurile se liniștesc și presiunile se vor diminua.

PRIVAT VERSUS PUBLIC!

Înainte să lucrez în domeniul public, am profesat ca arhitect asociat într-un birou de arhitectură și urbanism

în mediul privat și cred că fiecare manieră de exercitare a profesiei are propriile plusuri și minusuri. Prin comparație, aș putea spune că în domeniul privat m-am bucurat de un program mai flexibil și de o libertate mai mare față de domeniul public, însă în domeniul public am învățat mult din partea administrativă a procesului de planificare, din rigoarea legislativă și din partea de înțelegere a fluxurilor, pașilor și consecințelor unor propuneri. Am avut ocazia să studiez/analizez proiecte de o complexitate ridicată și cu o diversitate foarte mare, pe care nu cred că aș fi întâlnit-o în mediul privat sau să particip la implementarea unor proiecte cu un real impact asupra comunității. Este o carieră profesională în sine și deschide multe oportunități. Cred cu tărie că atât arhitectul din mediul public, cât și cel din mediul privat lucrează în interesul orașului și, drept urmare, între aceștia relația ar trebui să fie una de parteneriat și sub nicio formă una de forță. Îmi amintesc cum arhitecții, mai ales cei la început de drum, veneau în audiență cu clienții lor tocmai în ideea de a-i ajuta să-i convingă să facă ceea ce e bine pentru comunitate și implicit și pentru proiect. Prin această colaborare, toată lumea are de câștigat.

PROIECTE!

Din postura de funcționar public în cadrul consiliului județean am avut ocazia să particip la o serie de proiecte ale instituției dintre care cele mai dragi îmi sunt:

- Proiectul de reabilitare a două biserici de lemn monument istoric situate în Muzeul Etnografic al Transilvaniei – secția în aer liber, proiect care a continuat cu primul concurs internațional de soluții de arhitectură organizat de instituție. L-am organizat în parteneriat cu OAR, căruia îi mulțumesc pentru deschidere și ajutor. Așa am avut ocazia de a participa în juriu și să împărtășesc opiniile profesionale cu arhitecți renumiți din țară și străinătate. Discuțiile acestea sunt foarte benefice pentru dezvoltarea profesională deoarece ajută la aflarea/aprofundarea cunoștințelor privind modul de abordare a unor probleme similare în alte părți ale țării/lumii.
- Proiectul de realizare a unui centru integrat de transplant, propus a se realiza într-o zonă clasată ca zonă de monumente istorice, unde am organizat, în parteneriat cu OAR, un concurs internațional de soluții și astăzi suntem cu proiectul finalizat și cu licitația de execuție în derulare. Mi-au plăcut în mod special abordarea și modul în care ședințele de lucru organizate cu personalul medical au dus la realizarea unui proiect, printr-un demers participativ la care utilizatorii spațiului au avut șansa de a-și pune amprenta pe proiect și de a-l îmbunătăți.
- Proiectul de digitalizare a procesului de emitere a actelor administrative specifice domeniului autorizării lucrărilor de construire și urbanismului, prin care am reușit să simplificăm parcursul de obținere a certificatului de urbanism prin asigurarea într-o singură platformă a conectării automate cu baza de date a ANCPI, a furnizării semnăturii electronice către cetățeni pentru semnarea documentelor și a plăților electronice integrate. Totul la un click distanță, din confortul biroului sau casei. Am făcut asta și cu autorizația de construire, și cu documentațiile de urbanism, și până la sfârșitul anului, o să avem fluxul integral, inclusiv obținerea avizelor solicitate prin certificatul de urbanism.
- Planul de Amenajare Teritorială a Județului Cluj, plan elaborat în baza unui parteneriat de asistență tehnică cu Banca Mondială. Planul a pornit cu aceeași abordare participativă, având peste 15 mese rotunde în care am invitat profesioniștii și publicul să dezbatem diversele teme. Rezultatele le puteți consulta pe pagina patjcluj.ro
- Proiectele de urbanism elaborate împreună cu colegii din direcție, prin care am reușit (zic eu) să arătăm că se poate face planificare de către administrație – prin personalul propriu – și astfel se poate face și stagiul profesional pentru atestarea RUR în administrație.

SPECIALIZARE!

Sunt absolvent al Facultății de Arhitectură și Urbanism Cluj (UTCN) și al masterului de Planificare Urbană din cadrul Facultății de Urbanism Bucureşti (UAUIM). Din postura publică am urmat și cursurile postuniversitare de geomatică (GIS) organizate de către Facultatea de

Geografie Cluj (UBB). Pe lângă aceste studii, pentru postul de arhitect-șef, ar fi utile și unele cursuri de specializare pe componenta de monumente istorice, peisaj și comunicare publică. Una dintre atribuțiile pe care le are un arhitect în administrație implică și comunicarea publică, indiferent dacă ea se realizează prin discuții directe cu profesioniștii și cetățenii, sau prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă.

CE AI PUTEA FACE DUPĂ 10 ANI DE ADMINISTRAȚIE?

Experiența profesională dobândită în administrație m-ar ajuta la reîntoarcerea în mediul privat (deoarece nu cred că o să mă pensionez din această postură) să profesez cu ușurință în partea de planificare, de management de proiecte de construcții, consultanță în domeniu, însă nu exclud nici variante civice precum organizații care se preocupă de o bună dezvoltare a comunităţii și orașelor. Din postura de arhitect în administrație, există posibilitatea de transfer pe o funcție similară la o altă instituție, astfel din poziția de arhitect-șef al unui municipiu te poți transfera în aceeași poziție la alt municipiu sau la un oraș, iar ca funcționar public te poți transfera într-un post similar din altă primărie, consiliu județean sau în posturi din administrația publică centrală (postul de arhitect-șef fiind echivalat cu postul de director).

CE AM CÂȘTIGAT DIN IMPLICAREA ÎN ADMINISTRAȚIE?

Foarte multă experiență, atât în ceea ce privește dezvoltarea mea profesională, cât și dezvoltarea mea personală. Inevitabil, ajungi să cunoști o mulțime de oameni, cu problemele și bucuriile fiecăruia, să abordezi o multitudine de spețe și situații și să găsești răspunsul (favorabil sau nefavorabil) la fiecare dintre ele, iar asta presupune dezvoltarea unor mecanisme de reacție, de gândire și de abordare.

Profesional, din postul de arhitect-șef al județului, am ocazia de a mă implica și ca membru în Comisia Zonală a Monumentelor Istorice, Comisiile de Urbanism și Amenajare a Teritoriului din cadrul Consiliului Județean și încă trei municipii, membru în juriul a cinci concursuri internaționale de soluții, comisii de elaborare a unor modificări legislative, membru în Consiliul Superior al Registrului Urbaniștilor din România și președinte al Asociației Arhitecților-șefi de Județe din România. De asemenea, am avut șansa de a preda cursuri specifice domeniului colegilor din administrație și studenților. De asemenea, postura mi-a oferit ocazia de a colabora cu o serie vastă de oameni din administrație, atât locală cât și centrală, oameni din diverse instituții și oameni politici.

arh. Alina-Alisa Bratu
Arhitect-Șef, Sector 2, București

SOLIDARITATEA PROFESIONALĂ ÎNTRE ARHITECȚII DIN PRACTICĂ ȘI CEI DIN ADMINISTRAȚIE: O POSIBILĂ CALE SPRE CONTURAREA UNEI CULTURI A CONSTRUIRII

INTERESUL PUBLIC, LEGEA ȘI PERSONALIZAREA CONFLICTELOR:

Instituția arhitectului șef, din care face parte cu precădere arhitectul șef și arhitecții încadrați în categoria funcționarii publici cu funcții de execuții sau de conducere din subordinea acestuia, reprezintă, printre altele, autoritate tehnică în domeniul amenajării teritoriului şi al urbanismului. Aceasta duce la îndeplinire atribuțiile conferite de lege şi coordonează activitatea de urbanism, exercitând, în regim de interes public, controlul activităților de proiectare (și nu numai). Din această scurtă descriere se poate anticipa că acest principiu al controlului reglementat legal are potențialul de a genera opinii divergente între persoanele implicate. Într-adevăr, sunt situații în care arhitecții care își desfășoară activitatea în administrația publică au opinii distincte în raport cu cei care activează în sectorul privat, opinii formate în urma desfășurării obligației legale de a verifica diversele documentații. Situația este agravată de cel puțin doi factori principali. În primul rând, rareori soluția rezolvării conflictului este una de compromis - înțeles ca o decizie în care adevărul este „undeva la mijloc". Mai degrabă, în practică, doar una din cele două părți este cea care are dreptate. În al doilea rând, persoanele care au ales arhitectura ca profesie au de regulă nevoie de un grad amplu de independență creativă, tehnică și decizională, o caracteristică specifică multor profesii liberale.

Astfel, arhitectul din administrație este uneori perceput ca un obstacol pentru interesul economic și creativ al arhitectului liber profesionist, iar multe comunicări cu privire la necesitatea modificării unei documentații sunt percepute ca un abuz de putere sau ca opinii arbitrare. Arhitectul din administrație este văzut de multe ori, chiar de colegii din privat, ca un arhitect „damnat", care s-a retras „la stat" din incompetență și care nu poate supraviețui în piața liberă. Aplicarea unor astfel de etichete conduce la mărirea faliei între public și privat, aspect care nu poate determina decât efecte negative și, totodată, este direct corelată cu reticența arhitecților de a veni în administrația publică.

Pe de altă parte, din perspectivă administrativă, arhitectul care promovează, elaborează un proiect care conține în mod obiectiv sau subiectiv erori sau inadvertențe de proiectare este perceput ca o persoană care fie încearcă să „păcălească" administrația publică, fie nu este profesionist în desfășurarea activității pentru care a obținut dreptul de semnătură, iar argumentele sau insistența repetată de a nu modifica documentația, conduce de asemenea la o relație distorsionată sau tensionată.

Mai trebuie spus că, în afara proiectelor care presupun un grad mare de standardizare sau repetabilitate, creația arhitecturală presupune *creatio ex nihilo*, cel puțin la nivel perceptiv, în care opera devine parte a identității arhitectului. În consecință, critica proiectului sau a unei părți din acesta este văzută sau resimțită de arhitect ca o critică a propriei persoane.

În toate trei situațiile prezentate mai sus apare eroarea *ad hominem* în care, în centrul conflictului, apare persoana, în detrimentul dialogului constructiv, rațiunii și argumentării. Astfel, conflictele apărute între arhitecți se perpetuează la nesfârșit și apare alienare față de grupul profesional. În acest mod, arhitecții devin „inamici" iar simpla apartenență la un corp profesional comun nu mai motivează dialogul și intenția de rezolvare a conflictului, fapt care generează atomizarea comunității profesionale. Consider că dorința de coeziune lipsește deseori din mentalitatea arhitectului contemporan; cu alte cuvinte, absența solidarității între arhitecți este o problemă reală.

SOLIDARITATEA PROFESIONALĂ, DINCOLO DE FAVORITISM ȘI FRICA DE PEDEPSE:

În situația problematicii de față, solidaritatea nu trebuie înțeleasă ca prietenie, care poate conduce la favoritism în baza simplei apartenențe la grup, ci ca înțelegere, ajutorare și responsabilitate reciprocă, precum și ca principiu etic ce facilitează îndeplinirea obiectivelor comune ale arhitecților. Solidaritatea profesională este una de grup și se află în contrast direct cu izolarea profesională.

Ca principiu etic, solidaritatea stă la baza formării și menținerii grupurilor, precum fostele ghilde medievale, iar în absența acesteia, grupul funcționează din „inerție" legală sau care aduce doar anumite beneficii financiare în sistemul privat. Dacă solidaritatea este înțeleasă ca principiu etic, aceasta acționează ca liant al grupului, nefiind o simplă cooperare sau apartenență forțată la corpul profesional al arhitecților. Astfel, un grup caracterizat de solidaritate între membrii săi deschide posibilitatea încrederii, deci a unei cooperări din care rezultă nu favoritism, ci perfecționarea profesională de care va beneficia întreg grupul. Mai exact, membrii grupului sunt motivați de obiectivele și valorile grupului, în detrimentul egocentrismului și alienării.

Indiferent de varietatea interindividuală în comportamentul solidar, este cert că o persoană aparține simultan mai multor grupuri, iar cel profesional este doar unul din acestea. Deși comportamentul uman este relativ stabil în timp, i.e. se pot identifica tipare sau predispoziții temperamentale și de personalitate, nu mă pot pronunța cu certitudine asupra modului cel mai potrivit în care solidaritatea poate fi promovată cu succes în rândul arhitecților. Aici, experiența altor grupuri similare și tehnologia curentă oferă o gamă largă de abordări.

În aceeași ordine de idei, putem considera vătămătoare o eventuală tentativă de forțare a solidarității, de exemplu prin sancțiuni contravenționale, în cazul în care solidaritatea ar putea fi atât măsurabilă, cât și reglementată legal. În orice caz, în această situație, solidaritatea de grup ar fi involuntară, o simplă atitudine sau comportament de evitare a „pedepsei". Prin contrast, o formare autentică, organică, a solidarității poate fi generată de înțelegerea reciprocă a ambelor tabere a faptului că urmăresc, în fapt, același obiectiv primar de asigurare a unor servicii culturale la un grad înalt de excelență. Practic, același obiectiv este îndeplinit prin două mijloace distincte, care au la bază roluri și responsabilități diferite și poate fi atins doar în comun, prin cooperare. Interesul clientului este servit în acord cu interesul public.

O NOTĂ DE PRECAUȚIE FAȚĂ DE PRINCIPIUL SOLIDARITĂȚII PROFESIONALE:

Trebuie menționat și faptul că este posibil ca principiul solidarității să nu fie unul dezirabil, în sensul de promovat sau dorit de toți membrii grupului, în măsura în care aceasta funcționează obligatoriu și în situații dificile. O acțiune incorectă a unui membru al grupului atrage după sine responsabilitatea colectivă, de unde rezultă reticență în exprimarea și asumarea solidarității de grup.

În mod inevitabil, arhitecții din mediul privat și administrația publică interacționează și vor continua să interacționeze din punct de vedere profesional, ca urmare a naturii acestei activități. Încercarea de impulsionare a solidarizării, de exemplu prin apeluri publice ale organizațiilor și persoanelor relevante, trebuie să ia în calcul faptul că solidaritatea nu este o soluție-miracol, de aplanare totală a conflictului dintre arhitecți, cu atât mai puțin a rezolvării tuturor problemelor din domeniul arhitecturii în general.
Însă, prin conștientizarea nu doar a apartenenței la corpul profesional, ci și a interdependenței și mutualității dintre arhitecții care activează în sectorul privat și cei din administrația publică centrală sau locală, solidaritatea ca fenomen voluntar va evolua și va facilita dialogul constructiv și cooperarea, stimulând perfecționarea profesională, care la rândul ei va ajuta la creșterea calitatea serviciilor de arhitectură.

Deși are beneficii pragmatice sau materiale evidente, solidaritatea rămâne un principiu etic de tip transcendent, în care individul se angajează voluntar în acțiuni care „depășesc" sinele, interesul propriu sau individualismul care caracterizează lumea modernă. Aici, independența și interdependența devin sinergice, din antagonice. Odată cimentată, solidaritatea ar fi mai ușor de menținut și s-ar transmite facil următoarelor generații de arhitecți, și ar putea avea ca efect crearea și transmiterea acelei culturi a mediului construit care ar așeza pe o cale durabilă dezvoltarea comunităților din România.

© Malik Skydsgaard

Diana Marin
Arhitect-Șef Municipiul Bacău

Cazuri pentru care nu te pregătește școala: SITUAȚII DE REZOLVAT ÎN DIRECȚIA ARHITECT-ȘEF CARE SUNT ÎN AFARA PREOCUPĂRILOR OBIȘNUITE ALE UNUI ABSOLVENT DE ARHITECTURĂ

CE ADUCE ÎN ADMINISTRAȚIA LOCALĂ UN ARHITECT VENIT DIN PRIVAT

Înainte de a intra în detalii explicative pe tipuri de spețe și alte situații aș vrea să fac o mică introducere a contextului și a mediului în care vei lucra tu, arhitectule, în administrația publică.

Un arhitect în administrație are deja cunoștințele tehnice necesare, obligatorii mai bine spus, pentru a ocupa o funcție publică. Un calcul POT și CUT poate învăța oricine să-l facă, dar capacitatea de a înțelege ce înseamnă un POT și un CUT mare sau un POT mic și un CUT mare, diferitele aspecte de ordin tehnic (în principal), ce nouă arhitecților ni se par ușor de înțeles, sau chiar naturale, instinctive, constituie de fapt un plus enorm adus echipei din administrația publică.

În general, în administrația publică, lucrurile se desfășoară potrivit unei anumite cutume, generată de practica judiciară, de rapoarte ale Curții de Conturi și de expertize acumulate de grupurile profesionale din cadrul aparatelor de specialitate. Motivele sunt multe și sunt demne de luat în considerare.

Marea majoritate a celor din administrație nu au lucrat niciodată în altă parte. Îmi amintesc că, acum 4 ani și jumătate, îmi doream să îmi pot trimite colegii (în mod legal, evident) să lucreze pentru minim 6 luni într-o firmă privată. Îmi doream să reușesc să îi fac să vadă și să înțeleagă și oamenii situați de cealaltă parte a baricadei.

Nu este vina lor! În mod preponderent funcționarii publici nu au avut ocazia de a experimenta direct cealaltă perspectivă, a proiectării în mediul privat. Ca funcționar în structura de urbanism a unei administrații publice ești de cele mai multe ori îngropat în dosare (fizice, și mai nou și electronice) urmărești foarte atent data din calendar și numeri zilele lucrătoare. Nu ai timp fizic pentru a-ți permite luxul de a gândi o nouă modalitate de lucru.

Un arhitect este, de cele mai multe ori, un manager bun. Vine cu experiența coordonării unei echipe și a negocierii cu beneficiari non-tehnici. Este exact gura de aer proaspăt de care are nevoie o administrație publică, pentru că prima ta provocare vine chiar de la echipa și de la colegii tăi. Vei încerca să schimbi modul de lucru, vei dori să faci unele activități total diferit și de multe ori te vei lovi de refuzuri în primă fază, scepticism și opoziție încăpățânată, și apoi încet, foarte încet, acceptare. Dar la final vei vedea că lucrurile vor merge mult mai bine, vei avea un feedback bun din exterior referitor la serviciile oferite populației și vei obține cu timpul feedback foarte bun și de la colegii tăi care vor veni ei cu inițiative pentru îmbunătățire a modului de lucru.

TIPURI DE SPEȚE

Unui arhitect în administrație trebuie să îi placă provocările. Va fi nevoit să citească legislația specifică profesiei, legislația conexă, pe cea tangentă și va ajunge de multe ori și la cea paralelă. Va descoperi spețe ce nu sunt ușor de reperat sau de încadrat în lege, sunt unice instituției, dar pentru care se pot găsi rezolvări diferite la vecini sau în celălalt capăt al țării. Va învăța să citească hotărâri de instanță și R.I.L.-uri (recursuri în interesul legii). Va avea discuții juridice cu mulți colegi sau se va gândi că i-ar prinde bine și ceva școală juridică.

1) Un exemplu de speță juridică:

O dată la ceva timp, pe grupurile de comunicare ale arhitecților șefi, apărea discuția legată de procedura informării și consultării publicului la documentațiile de urbanism, în special la cea de PUZ. Informarea și consultarea publicului este diferită ca procedură așa cum este descrisă de Legea 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, de cea din Legea 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică. Practic, conform celor două legi, se suprapune activitatea de informare a publicului. De aici au apărut diferențe în aplicarea legislației în țară: unele administrații făceau doar informare pe Legea 350, altele făceau informarea pe Legea 350 și apoi și pe Legea 52.

Toată dificultatea de a ne corela a apărut în contextul unei legislații neclare în ceea ce privește caracterul documentației de urbanism de tip Plan Urbanistic Zonal: reprezintă sau nu un act administrativ cu caracter normativ? De aici au apărut și hotărâri ale instanței care au adâncit problema prin luarea de decizii diferite de la o instituție la alta.

În fine, Înalta Curte de Casație și Justiție a emis Decizia nr. 12/2021 din 28/06/2021 prin care stabilește faptul că: ”hotărârea consiliului local de aprobare a unui plan urbanistic zonal reprezintă un act administrativ cu caracter normativ”. Această decizie a uniformizat automat toate procedurile de informare a publicului și de transparență din toată țara. Uniformizarea a constat în faptul că procedura de informare a publicului pe Legea 350 este urmată de procedura de transparență a proiectului de hotărâre pe Legea 52.

Se poate întâmpla să te trezești cu o hotărâre a unei instanțe de judecată, definitivă, ce îți pune răbdarea și capacitatea ta de înțelegere în mare dificultate. Cazurile de acest gen nu sunt multe, dar atunci când apar, de cele mai multe ori au un impact foarte mare. Le pui în aplicare sau cauți soluții pentru punerea lor în aplicare împreună cu juriștii.

De exemplu: În primele luni de activitate în funcția de arhitect-șef am primit prin intermediul Direcției Juridice o Hotărâre definitivă a instanței de judecată, de pus în aplicare. Hotărârea obliga administrația publică să pună pe ordinea de zi a următoarei ședințe de Consiliu Local o documentație de urbanism de tip PUD. Problema a apărut în momentul în care am realizat că acea documentație era întocmită cu 3 ani în urmă și, dacă s-ar fi aprobat în Consiliu, am fi avut o Hotărâre a Consiliului Local ce aprobă o documentație cu certificat de urbanism, avize, acorduri expirate și într-o zonă în care au intervenit zone de protecție noi, inexistente la momentul elaborării documentației. Cu sprijinul colegilor de la juridic am formulat proiectul de hotărâre în așa fel încât în momentul ședinței, consilierii locali să fie informați de toate aceste probleme. Proiectul de hotărâre a fost respins, decizia instanței a fost respectată, iar noi nu am avut un HCL de aprobare PUD ce nu respecta alte prevederi legale.

2) Spețe care exced cadrului normat de aplicare:
Există situații în care cetățenii vor mai mult și vor cu încăpățânare. Mai mult din ceea ce ei doresc și nimic altceva. În aceste cazuri, activitatea de a-i face să vadă echilibrul, sau să accepte să îl căutați împreună este extrem de consumatoare de timp. În unele cazuri poți să ai succes dar, de cele mai multe ori, trebuie să treci printr-un întreg parcurs - să-i spunem, parcursul adreselor supărate: a adreselor trimise către instituție, către alte instituții și redirecționate la tine pentru soluționare, apoi adrese făcute prin avocați care încearcă să înțeleagă noțiunile legislative specifice și fac plângeri prealabile cu interpretări care te fac să pui puțină pauză gândurilor pentru a avea timp să procesezi, sau ale celor ce au înțeles foarte bine, au scris foarte bine și ești nevoit să-i admiri și să încerci să le răspunzi păstrând același nivel de calitate. Apoi, urmează perioada de supărare, transmisă prin toate canalele de comunicare existente. Apoi, discuții cu mediul politic, dezbateri, eventual un control al unei alte instituții și probabil un proces. Și apoi, de la capăt.

Din fericire, dacă ești genul care este dispus să învețe și căruia îi plac provocările vei trece peste toate acestea și te vei considera mult mai câștigat, mai experimentat și mai încrezător.

Există și colegi arhitecți care au darul interpretării și coroborării unor norme legale într-o manieră personală, cu unicul scop de a identifica o portiță de promovare a propriului interes. Cu ei vei învăța să fii foarte atent, dar vei descoperi că e o plăcere să cauți înțelesul cuvântului de dinainte sau de după virgula din textul de lege.

3) Spețele tehnice:
Acestea sunt o ”subspecie” a celor juridice. Practic, te poți lovi de cazuri în care tu, ca arhitect știi că așa se

rezolvă sau se încadrează acea inedită provocare, dar pentru că discutăm de aspecte total logice sau naturale pentru un arhitect care a învățat de exemplu, programe funcționale în școală, dar nu se regăsesc exprimate într-un text de lege, trebuie să fii îndeajuns de creativ încât să îi găsești o încadrare juridică, pentru a putea respecta termenul de 30 de zile și a trimite răspuns petentului.

Pentru a înțelege mai ușor, vă dau următoarele exemple: locuințe individuale cu o suprafață construită desfășurată de 600 m.p. cu un partiu ce poate fi foarte ușor recompartimentat pentru a fi transformat în locuințe colective. De ce se apelează la astfel de tertipuri? Pentru că se dorește evitarea elaborării și aprobării unui Plan Urbanistic Zonal.

Mai pot aduce în discuție anexele gospodărești ce au 3-400 m.p., unele chiar și pe 2 nivele. Aici e evidentă intenția de a fi transformate în alt tip de spațiu care ar fi necesitat o procedură de autorizare mult mai greoaie, avize în plus, acord vecini, poate și o documentație de urbanism dacă nu se încadrează în PUG: service auto, sediu de firmă, hală depozitare, spălătorie self-wash. Toată problema s-ar rezolva ușor prin corelarea activității de emitere a autorizației de funcționare cu documentația de urbanism PUG.

4) Cum rămâne cu avocații clienților?

Avocații clienților sunt de cele mai multe ori cu specialități generice și nu cunosc legislația în detaliu, sunt specializați pe practica juridică, dar noi suntem și arhitecți. Toate noțiunile tehnice acumulate de noi, coroborate cu o bună cunoaștere a legii reprezintă un punct în plus pentru noi într-un schimb de adrese între instituția din care facem parte și casele de avocatură.

Se discută, în contextul modificării în viitorul apropiat a legislației în construcții și în urbanism, de specializarea unor instanțe pe domeniul nostru, automat vor fi mai mulți avocați, procurori, experți tehnici judiciari si sperăm că vor dispărea problemele legate de decizii de instanță, definitive, ce încurcă categoria de folosință a unui teren cu funcțiunea urbanistică. Dar asta va însemna si un plus de specializare al avocaților și probabil dialoguri mai dificile cu administrația.

COMUNICARE

Există și probleme în comunicare. De aici pot pleca o serie întreagă de noi provocări.

Structura de urbanism a unei administrații publice are o interacțiune foarte intensă cu cetățenii. Trebuie să ținem cont că aceleași servicii le oferim diferitelor persoane, fără să diferențiem în funcție de capacitatea lor de înțelegere a limbajului nostru tehnic. Trebuie să găsim mereu noi metode pentru a comunica cu oamenii simpli, cu cetățenii ce nu au pregătire tehnică și nici capacitatea să înțeleagă, sunt doctori cărora le este greu să înțeleagă de ce nu pot să facă o clinică cu 5 etaje pe terenul lor sau un cofetar care nu acceptă retragerea minimă de la aliniament pentru că lui îi trebuie vad la stradă. Trebuie să descoperi modul tău de a comunica cât mai clar și cât mai bine cu cetățenii și să îl poți transmite și colegilor tăi pentru a forma o echipă în relația cu exteriorul.

Comunicăm și cu mediul politic, și cu mediul de afaceri și cu cel academic și cu arhitecții, inginerii, colegii noștri de breaslă, cu alte instituții publice, cu Ministere, cu instituții de control și investigare, cu instanțe de judecată și cu Administrația Prezidențială. Pentru toate este nevoie de un nivel de profesionalism și de ingeniozitate pentru a descoperi cea mai potrivită modalitate de exprimare și de transmitere a informațiilor dorite.

În cadrul unui oraș, dezvoltarea urbană este gândită în principal de administrația publică locală, exprimată și transpusă în documente strategice și de programare de către specialiști, dar, de cele mai multe ori este pusă în aplicare de cei din mediul privat! O administrație publică pune în aplicare în primul rând investițiile vitale și necesare pentru funcționarea orașului și îi rămâne destul de puțin timp sau prea puține fonduri pentru a investi în proiecte de dezvoltare urbană durabilă.

Din acest motiv, modul de a comunica cu investitorii și cu arhitecții ce le proiectează investițiile este foarte important. Structura de urbanism este legătura și

canalul de comunicare între interesul public și cel privat în ceea ce privește dezvoltarea urbană a orașului. Avem și exemple concrete în țară care ne arată importanța și beneficiile unei astfel de legături de comunicare între public și privat: apar documentații de urbanism și de amenajare a teritoriului făcute cu respectarea unui echilibru între interesele imobiliare și dorința de a proteja comunitatea; documentații ce, ulterior aprobării, sunt respectate și îmbunătățite constant.

Apar astfel inițiative private care au drept scop dezvoltarea armonioasă a orașului. Cei ce inițiază astfel de proiecte, de cele mai multe ori nu au cunoștințele necesare asigurării echilibrului sau nu știu să comunice, să exprime exact ce doresc să realizeze și aici intervine structura de urbanism ce a învățat diferite moduri de comunicare și relaționare cu multiple tipuri de cetățeni. Importanța faptului de a ști să comunici este dificil de conceput sau de înțeles, printre mormanele de dosare cu termen de soluționare de 15-30 zile. O echipă puternică și plină de specialiști poate susține sarcinile curente și are în același timp posibilitatea și capacitatea să comunice eficient cu toți actorii dintr-un oraș.

Problema comunicării se extinde și în interiorul instituției. În funcție de climatul politic sau de tipul de relație ce se dezvoltă cu celelalte departamente, arhitectul șef este implicat de la început în planificarea investițiilor publice sau află de ele în momentul în care apare cererea pentru emiterea certificatului de urbanism. Planificarea investițiilor în funcție de documentația de urbanism aprobată, sau modalitatea de modificare a ei printr-o procedură bazată pe studii de specialitate, trebuie expusă colegilor în așa fel încât, la construirea bugetului de investiții noi pentru următorul an, să vină de la sine consultarea structurii de urbanism pentru a obține ceea ce se dorește într-un mod cât mai eficient.
O comunicare strânsă între urbanism și structura care se ocupă de rețele tehnico-edilitare duce la lărgirea spectrului de informații pe care le acumulezi. De exemplu: ce tip de lucrări sunt necesare pentru închiderea unei gropi de gunoi? Este nevoie de a bifa pe formularul de certificat de urbanism căsuța cu DTAC sau DTAD? Și atunci ajungi să cauți să înțelegi întreaga lucrare propusă, tipurile de instalații, echipamentele și lucrările necesare, normele, directivele și legislația în domeniu. Toate pentru a putea emite un certificat de urbanism corect, rapid și fără a fi încărcat de avize inutile pentru a nu ridica costul financiar și de timp al întregului proiect.

Te mai specializezi în legislația de drumuri, de spații verzi, tot cu scopul de a ușura comunicarea structurii de urbanism cu celelalte compartimente dintr-o instituție.

Activitatea comisiei tehnice constituită fie la nivelul primăriilor fie la cel al consiliilor județene este extrem de importantă dacă se dorește o calitate mai bună a mediului construit. Inițial, vei lucra cu ceea ce există și pe măsură ce identifici incompatibilități sau probleme în comunicare, poți să apelezi la instrumentul legal de a reface comisia cu membri profesioniști, din cât mai multe categorii de vârstă și experiență profesională. Cel mai important lucru este să găsești persoanele potrivite pentru a beneficia de dezbateri tehnice reale și centrate pe interesul public.

Comisia tehnica trebuie să fie un sprijin concret în activitatea arhitectului șef. Vor fi destul de multe documentații de urbanism dificile, ca tematică, ca importanță, sau ca urmare a simplului fapt că sunt elaborate de persoane ce nu își dau prea mult interesul. Aceste documentații se discută de la fazele inițiale în cadrul comisiei și este important să existe membri capabili să înțeleagă efectele ulterioare ce pot fi generate dacă sunt aprobate.

Documentațiile de urbanism sunt o provocare în toate instituțiile în care lipsește personalul specializat. De cele mai multe ori, cei care fac verificările interne sunt oameni specializați la locul de muncă. Poți să ai noroc să ai colegi foarte atenți la detalii și dornici de a învăța ceva nou, sau poți fi nevoit să faci singur verificarea documentațiilor. Comisia tehnică, dacă are membrii

potriviți și dacă există deja stabilită o încredere reciprocă, va fi de mare ajutor în activitatea de analiză a documentațiilor de urbanism.

BIROCRAȚIA

Da, este foarte multă birocrație.

În decursul timpului am studiat o serie de documentații pentru obținerea autorizației de construire din arhiva instituției, elaborate în anii din urmă. Am observat că de la un dosar de arhivă ce cuprinde 3-5 documentații pentru autorizație de construire, la începutul anilor 90, s-a ajuns, încet-încet ca un dosar de arhivă să conțină 1/2 sau 1/3 dintr-o documentație pentru emiterea AC-ului. Noroc cu digitalizarea! Mai avem grijă de mediu, mai refolosim din spațiul destinat unei arhive, dar nici nu mai observăm cât de gros a devenit dosarul.

Birocrația și îngropatul în hârtii, chiar dacă este considerat sport național, nu este un sport plăcut și nici nu este dorit de noi, cei care trebuie să ne uităm pe ele, să le analizăm și corelăm.

S-a ajuns la un nivel maxim de birocrație. Pe zi ce trece apar propuneri de lege trimise în consultare, sau le primești deja aprobate, prin care se impun noi și noi reguli care, de cele mai multe ori, se transpun în faptul că mai este nevoie de o hârtie în plus.

În activitatea internă, un bun manager încearcă să simplifice cât de mult poate. Scopul este de a asigura servicii publice mai bune, dar și muncă mai clară și mai simplă pentru colegii din structura lui.

În marea majoritate a cazurilor, un nou angajat trebuie să treacă prin procesul de instruire SSM și pentru Situații de Urgență, iar apoi va studia procedurile interne. Procedura operațională trebuie să descrie fiecare activitate ce se desfășoară într-o instituție, este întocmita în baza legislației și este ghidul noului angajat pentru a naviga printre mormanele de hârtii ce se întocmesc într-o instituție publică. Simplificarea proceselor, scurtarea unor activități, cuplarea unora sau înlocuirea lor cu altele, sunt instrumente pe care le poate folosi managerul pentru a ușura și clarifica activitatea.

Voi susține tot timpul importanța experienței acumulate de un specialist în administrație.

Propun o idee: Un arhitect, tânăr absolvent al studiilor superioare, are de efectuat stagiul profesional pentru o perioadă de 2 ani. Momentan, legislația permite efectuarea stagiului și în administrația publică, dar foarte puțini profită sau sunt dornici să o și pună în practică.

În ipoteza în care stagiul de 2 ani ar fi structurat astfel: 1 an și 6 luni în privat și ultimele 6 luni în administrația publică locală, cum credeți că se va modifica percepția generală asupra procesului de autorizare?

Bagajul de cunoștințe dobândit de stagiarul aflat pentru o jumătate de an de cealaltă parte a baricadei va fi folosit ulterior în proiectare, acesta va avea o cunoaștere mai aprofundată a legislației și relația dintre arhitect în administrație și arhitect în privat va fi mai bine înțeleasă și se va putea transforma într-una de colaborare.

Experiența din privat poate să contribuie și ea la schimbarea mentalității funcționarilor publici și la integrarea lor în realitatea dinafara instituției unde lucrează.

Poate după cele 6 luni obligatorii, după ce își ia dreptul de semnătură se hotărăște că ar dori să continue în administrație (pot doar să sper) dar, dacă nu, în decursul timpului, când vor apărea joburi disponibile la stat, arhitectul nostru va ști că unele mituri sunt doar mituri și poate va fi un promotor al accesului specialiștilor în administrație.

Daniela Miheț
Arhitect-Șef Municipiul Târgu Mureș

PARTENERIAT PENTRU COMUNITATEA LOCALĂ

În cei peste 22 de ani de experienţă profesională ca arhitect diplomat - din care 8 ani în mediul privat şi 14 ani în mediul public – mi-am dorit, pe cât posibil, să învăţ permanent lucruri noi, să accept orice provocare constructivă, să-mi testez limitele şi capacităţile profesionale, cu alte cuvinte să nu bat niciodată pasul pe loc. Îmi aduc aminte cum la început am decis să merg în administraţie pentru o perioadă de maxim 2 ani, fiind sceptică asupra posibilităţii realizării acestor deziderate într-o instituţie publică, la finalul acestei perioade urmând a trage linie, a face o analiză serioasă şi a decide dacă merită sacrificaţi şi alţi ani din cariera mea profesională pentru interesul public. Mi s-a explicat atunci că în administraţie este nevoie de minim 4 ani - perioada unui ciclu electoral - pentru a putea vedea rezultatele muncii depuse, cu atât mai mult cu cât Municipiul Târgu Mureş nu avea angajat la acel moment nici un alt arhitect sau urbanist. M-am convins ulterior că nici 4 ani nu sunt suficienţi pentru cine îşi doreşte cu adevărat să îşi aducă contribuţia într-un mod direct şi relevant la dezvoltarea comunităţii locale, să-şi lase amprenta vizibilă asupra imaginii orașului; în realitate este o muncă susţinută, continuă şi cu rezultate vizibile doar în timp.

Şi nu am regretat niciodată decizia luată. Am avut ocazia să învăţ foarte multe lucruri noi, atât în domeniul nostru de activitate cât şi în domenii conexe, să coordonez și să lucrez în echipe pluridisciplinare la elaborarea şi implementarea a numeroase strategii şi proiecte importante pentru oraş şi regiune, să cunosc diverşi specialişti din ţară şi străinătate cu care am schimbat experienţă şi expertiză, să contribui la îmbunătăţirea legislaţiei specifice. Am dobândit în timp o cu totul altă viziune atât asupra meseriei noastre şi a rolului pe care arhitectul trebuie să şi-l asume în societate, cât şi asupra importanţei arhitecturii şi urbanismului în creşterea calităţii vieţii locuitorilor. Am întâlnit, de-a lungul anilor, de la simplii cetăţeni la miniştri şi parlamentari, am participat la numeroase conferinţe de specialitate, workshop-uri, dezbateri publice, mi-au trecut prin mână mii de proiecte realizate de colective complexe de proiectare, am avut sute, poate mii de discuţii, în cadrul programului de audienţe publice, cu beneficiari, investitori și colegi de breaslă. Am avut şi încercări care păreau imposibil de depăşit, decizii dificil de luat, am întâlnit oameni greu de mulţumit, dar am trecut peste toate cu răbdare, perseverenţă şi dorinţa de a face bine, în limitele permise de lege.

Existau, când m-am angajat în primărie, ca şi acum, două servicii de specialitate în subordinea arhitectului-şef: unul de autorizări în construcţii şi unul de urbanism. Ambele erau coordonate de două doamne inginer cu vastă experienţă în administraţie, având fiecare câte o echipă mică, dar bine pregătită, de inspectori de specialitate, capabili să gestioneze activităţile operaţionale specifice. În primii ani am consolidat echipa prin atragerea de noi specialişti, arhitecţi, urbanişti şi ingineri, pentru a putea gestiona în special activităţile de planificare, realizare a băncii de date urbane, organizare de concursuri de soluţii şi derularea proiectelor de investiţii publice, atât din bugetul local cât şi din fonduri nerambursabile, în colaborare cu direcţiile de specialitate din cadrul primăriei. Nu a fost deloc uşor, mai ales că în acea perioadă salariile în administraţie erau foarte mici şi uneori posturile erau blocate pentru a limita creşterea aparatului public.

Din păcate, în continuare ducem lipsă de specialişti în Direcţia Arhitect Şef din cadrul Primăriei Municipiului Târgu Mureş, o parte dintre aceştia alegând să se întoarcă în mediul privat, sau, ajungând la vârsta pensionării, fiind suspendate în prezent şi procedurile de angajare de noi specialişti, cel puţin până la sfârşitul anului (2022). În lipsa echipei complete, obligaţi fiind să soluționăm în termenul legal și corect solicitările cetăţenilor în cadrul activităţilor operaţionale, primele care suferă sunt activităţile de planificare şi cele privind proiectele de investiţii publice. Aceste activități sunt afectate și din perspectiva timpului necesar derulării procedurilor specifice, şi a calităţii echipei interne de implementare a acestora.

Pentru diverse proiecte de amenajare a spaţiilor publice, am apelat de-a lungul anilor la tineri specialişti – arhitecţi, urbanişti, peisagişti – dornici să îşi aducă contribuţia pe bază de voluntariat la creşterea calităţii spaţiului construit din oraş, în parteneriat cu autoritatea publică locală. Sub denumirea de *Atelier urban de peisagistică* ne-am adunat mai mulți specialiști din mediul privat şi public, am schimbat idei şi împărtăşit experienţe, și am propus şi soluţii concrete de reamenajare şi valorificare a unor spaţii publice existente.

Avem o permanentă colaborare cu organizaţiile profesionale din domeniu, în special cele teritoriale, atât prin intermediul CTATU Târgu Mureş dar şi direct prin diverse proiecte care vizează creşterea calităţii spaţiului construit sau desfăşurarea de activităţi culturale/educaţionale, cum ar fi: concursuri de idei/soluţii, târguri şi expoziţii, festivaluri, conferinţe, grupuri de lucru, dezbateri publice, propuneri de reglementări locale specifice etc.

Colaborarea cu MDRAP şi ISC este obligatorie, atât din nevoia firească de coordonare, îndrumare şi control privind legalitatea demersurilor şi a deciziilor administrative, de aplicare unitară a legislaţiei specifice, dar şi de valorificare a oportunităţilor de dezvoltare a comunităţii locale prin folosirea tuturor pârghiilor legislative şi financiare disponibile.

Nevoia de comunicare şi sprijin profesional între arhitecţii-şefi a crescut exponenţial în ultimii ani, pe fondul unor prevederi legislative deseori contradictorii şi greu de aplicat, a unor provocări generate de oportunităţi de finanţare a unor strategii, planuri sau proiecte de investiţii publice atât de necesare pentru dezvoltarea comunităţilor locale, dar şi a lipsei de pesonal specializat în condiţiile unor atribuţii tot mai complexe şi variate.

Asociaţia *Arhitecţi Şefi pentru Dezvoltare Durabilă - ASDD*, al cărei preşedinte sunt în prezent, are ca obiective principale promovarea statutului profesional şi managerial al Instituţiei Arhitectului Şef din cadrul autorităţilor publice locale, precum și a calităţii în domeniul amenajării teritoriului, urbanismului şi construcţiilor prin atragerea şi menţinerea specialiştilor în administraţie, facilitarea schimbului de expertiză profesională şi promovarea exemplelor de bune practici. Suntem arhitecți și urbaniști, actuali și foști arhitecți-șefi de municipii și județe, cu experiență în planificare urbană și administrație publică, implicați în dezvoltarea durabilă a comunităților noastre. Ne implicăm în procesul de elaborare şi implementare a politicilor urbane ale României ca partener activ al Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice şi Administrației, propunem proiecte concrete în parteneriat atât cu instituţii publice cu atribuţii în domeniu, cât și cu instituții de învățământ superior de specialitate, cu organizaţii profesionale şi cu societatea civilă.

© Miguel Alcantara

Arh. Alex Răuță
Coordonator proiect cultural
”Arhitecți în administrație”

ORDINUL ARHITECȚILOR DIN ROMÂNIA ȘI PROBLEMA IMPLICĂRII ARHITECȚILOR DIN PROIECTARE ÎN ADMINISTRAȚIA LOCALĂ

SEPARAȚIA SUBIECTIVĂ DINTRE ARHITECȚII DIN PROIECTARE ȘI CEI DIN ADMINISTRAȚIE

Fără a fi întru totul explicite, câteva teme au părut să-și facă apariția destul de constant în discuțiile cu arhitecții șefi care au participat la interviurile filmate din proiectul ”Arhitecți în administrație”:

- Fie în discuțiile private din afara interviurilor propriu-zise, fie chiar în interviuri, au apărut sub diverse forme referințe la un anumit regret pe care arhitecții din administrație îl resimt în relație cu arhitecții din proiectare, legat de faptul că arhitecții din administrație nu mai sunt percepuți drept colegi de profesie de către cei din proiectare. Această schimbare de percepție pare resimțită de către arhitecții din administrație ca fiind însoțită și de o anumită ostilitate, ca și când trecerea în administrație ar echivala cu pierderea înțelegerii aspirațiilor și constrângerilor care afectează activitatea de proiectare.
- În plus față de acest regret, am mai putut percepe și o anumită oboseală, câteodată chiar stare de epuizare, manifestată de câțiva arhitecți șefi. Oboseala se datorează probabil acelui stress continuu generat de responsabilitățile pe care și le asumă, de confruntarea cu nevoile pe care le au oamenii sau pe care le reclamă buna funcționare a unității administrative în care activează, la fel ca și de necesitatea de a face față presiunilor la care sunt supuși și dinspre mediul privat, și dinspre aleșii politici, și dinspre formatorii de opinie publică. Această oboseală, uneori epuizare, este deseori mărturisită off the record, ca și când ar fi ceva secret, care le-ar fragiliza cumva poziția, când, în realitate, soluția nu depinde întotdeauna de acești arhitecți-șefi. Din acest punct de vedere, apare cu atât mai dureroasă pentru arhitecții din administrație lipsa de succes în atragerea mai multor profesioniști în echipă și imposibilitatea împărțirii unor sarcini.
- Nu chiar atât de des, dar destul de apăsat - și în acord și cu păreri culese din afara grupului de arhitecți din administrație contactat pentru acest proiect - a fost ridicată și problema unei relații dificile cu statul a foarte multor arhitecți din proiectare: nu au încredere în instituțiile statului, nu doresc să se angajeze la stat, nu doresc să lucreze intrări în legalitate (pe care le asociază probabil unei prioritizări a formalităților birocratice și cerințelor tehnice și economice, față de exigențele creative sau estetice) și unii chiar refuză să contracteze lucrări cu statul.

Aceste teme au ieșit în evidență mai ales prin raport cu principala misiune asumată de proiectul cultural ”Arhitecți în administrație”, aceea de a dezvolta prin diverse mijloace un dialog cu arhitecții din proiectare, despre reticențele acestora față de implicarea în administrația publică locală. În plus față de cele rezultate din chestionarul adresat arhitecților proiectanți, analizat în detaliu de dna. sociolog Maria Trifon în articolul ”Arhitecți în administrația publică locală - raport final” și prin care se propuneau inclusiv 17 posibile motive pentru reticența față de implicarea în administrație, părerile celor aflați deja în administrație au venit să adauge o dimensiune nesurprinsă de chestionar nici măcar prin răspunsurile libere aduse de participanți.

Această dimensiune suplimentară ar putea fi rezumată sub forma unei anumite separații resimțite de arhitecții din administrație față de colegii din proiectare. Remarcabile în acest context sunt nu numai regretul față de această separație exprimat de arhitecții-șefi cooptați în proiectul cultural ”Arhitecți în administrație”, ci și proporția neașteptat de mare de arhitecți din administrație care, în chestionarul public, nu iau în considerare pentru viitorul previzibil întoarcerea în mediul privat. Numai 2 persoane din 43 de respondenți care spun că deja sunt implicați în administrație iau în calcul întoarcerea în mediul privat (9 nu știu, 2 nu răspund). Într-un fel sau altul, separația față de profesioniștii din proiectare pe care o resimt și o regretă arhitecții din administrație este totuși asumată de aceștia în raport cu posibilitatea reîntoarcerii în mediul privat (indiferent cât de justificate sau nu ar fi motivele din spatele acestei atitudini).

ORDINUL ARHITECȚILOR DIN ROMÂNIA CA MEDIATOR ÎNTRE ARHITECȚII DIN PROIECTARE ȘI CEI DIN ADMINISTRAȚIE:

Din perspectiva acestei separații, poate prea accentuată în percepțiile subiective și ale arhitecților din proiectare și ale celor din administrație, se poate concepe rolul Ordinului Arhitecților (și la nivel central și local - prin filiale) ca fiind unul de mediere între cele două forme de practicare a profesiei. Această mediere se poate manifesta pe mai multe niveluri:

- promovarea și susținerea unor modificări legislative și de reglementări specifice, în acord cu așteptările și ale arhitecților cu drept de semnătură și ale arhitecților din administrație,
- difuzarea unor clarificări de interpretare și urmărirea aplicării unitare a legislației și a procedurilor de evaluare a proiectelor,
- facilitarea dialogului între arhitecții din administrație și cei din proiectare, atât în ce privește aspectele practice ale procesului de autorizare, cât și în ce privește valorile și principiile profesionale împărtășite și instrumentele avute la dispoziție pentru punerea acestora în aplicare,
- facilitarea tranziției dinspre proiectare spre administrație și înapoi, dinspre administrație spre mediul privat,
- poate ar fi de contemplat chiar și punerea în practică a unor programe comune pentru arhitecții din proiectare și cei din administrație.

MODELAREA FUNCȚIEI DE ARHITECT-ȘEF:

În ce privește modificările legislative și aplicarea unitară a acestora, nu au reieșit multe așteptări din dialogurile avute în cadrul proiectului cu arhitecții-șefi. Am remarcat însă o obiecție de substanță legată de numărul foarte mare de acte pe care un arhitect-șef trebuie să le parcurgă și să și le însușească prin semnătură. O administrație locală, care emite sute sau chiar mii de autorizații de construire pe an, trebuie să emită și un număr comparabil de certificate de urbanism și se confruntă probabil și cu o serie întreagă de reclamații, contestații și spețe inedite, materializate în deplasări pe teren, procese verbale, amenzi, certificate de edificare, plus documentații de urbanism care solicită derogări de tot felul, care presupun elaborarea de avize de oportunitate, susțineri și negocieri în CTATU, proceduri de informare și dialog cu publicul, plus avizul tehnic al Arhitectului-șef. Această activitate se traduce în zeci de documente semnate zilnic și personal de arhitectul șef în funcție.

Fără a dezvălui direct numele persoanelor care au semnalat această situație, oricine poate constata că, dincolo de riscurile de a-și asuma orice greșeală din aceste documente prin semnătură proprie, un arhitect-șef dintr-o administrație cu volum mai ridicat de activitate este deseori blocat într-o rutină birocratică nemiloasă. Această rutină lasă prea puțin timp exact acțiunii strategice și de planificare, sau acelui tip de reflecție de detaliu semnificativ local care sunt specifice pregătirii profesionale a arhitectului-șef, care ar trebui să constituie de fapt obiectele sale principale de activitate, și care pot să declanșeze acțiuni directe și concrete asupra condițiilor din teritoriu, spre beneficiul locuitorilor.

Mai trebuie spus aici că respondenții din chestionarul pentru proiectul cultural ”Arhitecți în administrație” au optat în proporție de 60% pentru răspunsul fix ”implicarea pentru comunitate” atunci când au fost întrebați despre ce i-ar motiva să se implice în administrație. Astfel, apare evident că remodelarea funcției de arhitect-șef spre o formă mai puțin legată de parcursul administrativ al actelor privitoare la mediul construit și mai legată de planificare, concepție și acțiuni concrete, este o chestiune de interes comun. Și arhitecții aflați deja în administrație, și Ordinul, în eventualitatea în care va continua să-și asume misiunea de a stimula implicarea membrilor săi în administrație, au interesul să susțină acest tip de modificare a funcționării postului și structurii arhitect-șef în administrația locală.

Ca răspuns la această situație de blocaj birocratic se pot concepe mai multe soluții legislative și de organizare internă, la care administrațiile cu activitate mai ridicată s-ar putea adapta în timp: reducerea birocraţiei prin simplificarea procedurilor, reducerea numărului de documente și documentații necesare în vederea realizării unor lucrări de construire, digitalizarea întregului proces (de ex. automatizarea emiterii certificatului de urbanism fără a mai fi nevoie de semnătura arhitectului-șef ci poate doar de cea a operatorului care selectează parcela pentru care se emite certificatul), delegarea anumitor atribuții specializate către adjuncți care să-și asume responsabilitatea pe actele emise fără a mai implica semnătura arhitectului-șef, introducerea unui birou sau compartiment a cărui activitate să fie exclusiv dedicată planificării și intervențiilor asupra spațiului public șamd.

Evident că în această zonă a modificărilor de legislație și de proceduri, precum și a urmăririi aplicării unitare a acestora, Ordinul nu-și poate asuma tot timpul un rol principal. Simpla implicare însă în colectarea de opinii din partea tuturor părților interesate, mediere și susținere a rezultatelor în cadrul procesului de modificare a legislației sau a altor reglementări ar putea în timp să schimbe decisiv contextul în care-și desfășoară activitatea arhitecții din proiectare și din administrație.

ROLUL FILIALELOR ORDINULUI:

În ce privește dialogul dintre arhitecții din administrație și cei din proiectare, potențialul cel mai mare de a obține rezultate aparține filialelor Ordinului. Oricât de tare ar insista Ordinul național pe o aplicare unitară a legislației și pe o unificare a procedurilor de evaluare a proiectelor depuse pentru autorizare, în realitate, multe administrații locale au nevoie de timp și feedback din exterior ca să-și examineze propriile cutume (dezvoltate unele poate în urma unor măsuri dispuse neunitar la nivelul țării de organe de control), să-și completeze echipa de specialitate, să-și elaboreze sau adapteze documentațiile de urbanism, regulamentele, planurile de acțiune și strategiile locale șamd. Numai un dialog continuu și consistent, dublat de o încredere care se construiește în timp și prin relație directă, pot lămuri durabil toate acele multe neînțelegeri care apar fie în interpretarea legislației și regulamentelor, fie în parcursul birocratic, fie în opțiunile de reprezentare grafică a soluțiilor tehnice.

Dincolo însă de acest dialog foarte necesar și centrat pe detaliul tehnic sau procedural și pe predictibilitatea deciziilor luate de administrație, mai este necesar un nivel de desfășurare al dialogului dintre comunitățile profesionale locale și direcțiile arhitect-șef din administrațiile aferente. Practic, administrațiile locale iau permanent decizii care se pot înscrie sau nu într-o viziune coerentă de dezvoltare sau prezervare, care pot urma sau nu o bună practică a implicării tuturor actorilor interesați, care pot contribui sau nu la consolidarea unor grupuri locale active și bine intenționate, la fel ca și la păstrarea și rafinarea unor idei în comunitățile profesionale locale angajate în dialog. În această zonă de interes poate fi inclusă activitatea Comisiilor Tehnice de Amenajarea Teritoriului și Urbanism (CTATU), cu tot ceea ce presupune aceasta - avizele de oportunitate, dezbateri ale regulamentelor locale, avizele consultative pe documentațiile de urbanism - alături de consultările publice pe PUG-uri, PATJ-uri, PMUD-uri, SIDU-uri șamd, organizarea de concursuri de soluții pentru intervenții majore, traducerea unor obiective ale politicilor naționale de arhitectură și pentru calitatea spațiului construit în obiective ale politicilor locale șamd.

FLUIDIZAREA PARCURSULUI PROFESIONAL ÎNTRE MEDIUL PRIVAT ȘI SERVICIUL PUBLIC:

În ce privește ușurința parcurgerii de către arhitecți a traseului dinspre proiectare spre administrație și invers, s-ar putea susține că Ordinul dispune deja de un instrument pe care l-ar putea converti și spre acest scop: dezvoltarea profesională continuă (DPC). Planul pentru DPC pregătit de Ordin ar fi poate mai adaptat necesităților de mobilitate profesională dacă ar include și

o componentă de pregătire a arhitecților din proiectare care ar dori să facă pasul spre administrația locală sau centrală și invers. Pentru a ajuta trecerea dinspre mediul privat spre administrație, putem vorbi de cursuri și workshopuri de urbanism, drept, administrație, ținute de formatori sau în parteneriat cu universitățile specializate și cu administrațiile cu rezultate dovedite. O componentă foarte importantă a acestui modul DPC ar fi și aceea de familiarizarea a arhitecților din proiectare cu exigențele din administrație și cu diferențele dintre diversele niveluri pe care le pot aborda: arhitect-șef, șef-serviciu, expert, consilier, la județ, reședință de județ, oraș istoric, oraș mai puțin important, Asociație de Dezvoltare Intercomunitară (ADI) etc. În sens invers, dinspre administrație spre proiectare, Ordinul ar putea lua în calcul nu numai actualizarea unor cunoștințe care țin de proiectarea propriu-zisă, dar și informări practice legate de administrarea unei firme, de înființarea și administrarea unui ONG, de consultanță sau management de proiect, de bune practici economice și legale, sau de surse de finanțare pentru start-up-uri sau pentru reconversii profesionale, care ar fi apreciate de toți arhitecții, nu numai de cei din administrație care ar dori să revină în mediul privat.

O direcție interesant de explorat pentru Ordin ar fi pentru exercițiul financiar european 2021-2027, dacă echivalentul anterioarelor programe operaționale de capacitate administrativă și de capital uman (poate așa-numitul "Program Operațional Educație și Ocupare" transmis în data de 9 iunie a.c. Comisiei Europene) ar putea fi accesate în diverse parteneriate, în vederea asigurării mobilității profesionale între proiectare și administrație și invers. Către cine sunt alocați acești bani, felul în care Ordinul se poate redefini pentru a putea accesa astfel de fonduri, cine ar putea fi partenerii Ordinului pentru o astfel de direcție de acțiune, sunt întrebări la care se poate răspunde cel mai bine prin consultanță de specialitate și prin dezbateri interne la toate nivelurile Ordinului.

Dincolo de programul de dezvoltare profesională continuă, s-ar mai pune problema popularizării de către Ordin a anunțurilor de angajare în administrație sau în mediul privat. Pe parcursul acestui proiect, când s-a făcut exercițiul acesta de publicare prin colaborare între secretariatul general al Ordinului, departamentul de comunicare și echipa de proiect, a devenit însă destul de clar că Ordinul nu poate populariza separat fiecare anunț de angajare. În anumite momente de fervoare economică sau de închidere sau deschidere a posturilor la stat, aceste anunțuri de angajare se pot număra cu zecile într-o săptămână. Nici nu poate discrimina Ordinul între anunțurile administrațiilor mai importante ca dimensiuni sau din localități cu semnificație culturală mai mare și cele ale administrațiilor mai mici sau din zone mai puțin remarcate până acum ca fiind de interes pentru cultura arhitecturală. Aceeași problemă se pune și pentru mediul privat. Dar ar fi fezabilă înființarea unui portal în cadrul oar.archi, cu autopublicare limitată ca timp și aprobată pentru anunțurile private ca link-uri către site-urile angajatorilor și cu o preluare periodică a celor pentru administrație, în urma unei verificări minime din partea unei persoane din aparatul Ordinului (de ex. pentru anunțurile private, se poate verifica dacă obiectul principal de activitate al angajatorului este codificat CAEN 7111 și dacă a fost completat un formular online tip cu mai multe date cheie despre firmă iar pentru anunțurile administrațiilor referitoare la arhitecți, publicarea acestui anunț și pe site-ul propriu al administrației respective și pe portalul anfp.gov.ro. Experiența acestui proiect arată că în administrația locală s-a înrădăcinat deja o practică de publicare a anunțurilor de concurs pe posturi, care respectă rigorile legale principale).

Un astfel de portal cu anunțuri de angajare și în privat și în administrație ar putea ajuta și stagiarii sau studenții în practică să-și găsească mai ușor o firmă potrivită propriilor așteptări. În același timp, i-ar putea aduce mai aproape de Ordin pe arhitecții, posibil destul de mulți, care au absolvit studiile de specialitate dar care nu practică profesional sub semnătură proprie. O idee la care poate nici administrațiile locale nici

Ordinul nu reflectă suficient este că acești arhitecți care nu și-au dobândit dreptul de semnătură, atâta timp cât profesează în firme de specialitate, acumulează vechimea necesară implicării în posturi cu responsabilitate în administrație. Dincolo însă de criteriul vechimii, important pentru comunitatea profesională ar fi că acești arhitecți neînscriși în Ordin au beneficiat de educația de specialitate și au acumulat experiență practică în diverse birouri de proiectare. Lipsa de apetență pentru obținerea dreptului de semnătură nu înseamnă că acești profesioniști nu ar putea face o treabă foarte bună la diverse niveluri în administrație.

ARHITECȚII DIN ADMINISTRAȚIE ȘI CEI DIN PROIECTARE AU ÎN COMUN INTERESUL PUBLIC DEFINIT ÎN TERMENI PROFESIONALI:

În ce privește posibilele acțiuni comune ale arhitecților din proiectare și ale celor din administrație, sau ale Ordinului împreună cu asociațiile profesionale ale arhitecților din administrație, mai multe posibilități au fost deja enumerate sau subînțelese mai sus: identificarea unor modificări legislative de interes comun (deși s-ar putea argumenta că orice modificare legislativă din domeniul construcțiilor și amenajării teritoriului este de interes comun), dialogul purtat în scopul armonizării interpretării legislației și reglementărilor specifice, dialogul purtat în scopul uniformizării procedurilor de evaluare a proiectelor depuse pentru autorizare și în scopul obținerii unui nivel ridicat de predictibilitate pentru decizia administrativă, dialogurile locale axate pe viziunea asupra dezvoltării locale și pe calitatea spațiului construit și a spațiului public, organizarea unor module de dezvoltare profesională (în diverse parteneriate și cu diverse surse de finanțare) menite să ajute arhitecții din proiectare să se pregătească pentru o eventuală angajare în administrație și invers, pentru revenirea celor din administrație în mediul privat, conceperea unor forme de popularizare (și filtrare minimală) a anunțurilor de angajare în administrație și în mediul privat.

Mai rămâne de discutat însă o formă de cooperare și acțiune comună a arhitecților din proiectare și din administrație, ceva mai dificil de materializat concret ca program, anume una care să aibă în centrul său definirea interesului public. Atâta timp cât interesul comunității sau al societății mai largi este transparent și incluziv definit, dar și ferm apărat, se estompează și senzația de separație dintre arhitecții din administrație și cei din proiectare care se conformează voluntar acestor exigențe. Estomparea acestei senzații de separare între administrație și mediul privat ar putea fi decisivă și în ce privește capacitatea administrației locale de a atrage profesioniști care să-și împartă responsabilitățile și să decidă rapid și informat asupra documentațiilor depuse pentru autorizare, și în ce privește disponibilitatea arhitecților de a coopera sub diverse forme cu statul (în comisii, în direcții și departamente unde ar fi nevoie de pregătirea lor profesională, în susținerea unor exigențe legale și procedurale, în diverse inițiative ale administrației publice locale). Însă orice program educațional pe care Ordinul l-ar dezvolta cu parteneri universitari sau din administrație și finanța din surse europene, sau orice for de dialog profesional care ar fi instituționalizat sau informal susținut de filialele Ordinului, sau orice politică publică pe care Ordinul ar propune-o în favoarea arhitecturii și calității spațiilor construite și publice, atâta timp cât sunt centrate pe interesul public, constituie un mediu propice dialogului și acțiunii comune ale arhitecților din proiectare și din administrație.

POSIBILITĂȚI DE CONTINUARE A PROIECTULUI ”ARHITECȚI ÎN ADMINISTRAȚIE”

Așa cum a fost concepută această primă (poate) etapă a proiectului cultural ”Arhitecți în administrație”, efortul principal a fost investit spre înțelegerea motivelor pentru care arhitecții din proiectare sunt reticenți față de implicarea în administrație și discutarea acestor motive cu arhitecții care sunt deja în administrație. Experiența adusă de acest proiect conduce spre următoarele propuneri:

1) La dialogul propus inițial doar comunității de arhitecți din OAR s-ar putea adăuga cinci categorii importante de posibili participanți:

- Arhitecții care nu sunt în administrație și nici nu au drept de semnătură,
- Urbaniștii posibil interesați de implicarea în administrația publică,
- Reprezentanții acelor profesii (inginerie în domeniul construcțiilor și inginerie cu specialitatea inginerie economică în construcții) cărora actuala formă a legii 350/2001 le permite ocuparea posturilor de arhitecți-șefi în majoritatea UAT-urilor și care chiar sunt interesați de această deschidere oferită lor de legiuitor,
- Reprezentanții aleși ai administrației locale, care decid de fapt dacă, din ce motive și în ce fel deschid posturile potrivite pentru arhitecți din UAT-ul unde au fost aleși,
- Reprezentanții opiniei publice și așa-numiții formatori de opinie interesați de calitatea mediului construit, a spațiului public, a peisajului șamd.

Nu este evident că Ordinul are în acest moment resursele să angajeze dialoguri consistente cu toate aceste categorii menționate mai sus. Dar dacă relația cu administrația publică locală devine o prioritate, devin necesare forme de extindere a dialogului către mai mulți actori interesați, dintre care probabil arhitecții din afara Ordinului și aleșii locali ar trebui să fie primii vizați pentru a-i aduce alături de arhitecții din Ordin și cei din administrație.

2) Orice forme de dialog și comunicare publică, până la urmă au un impact limitat dacă în spatele lor nu se află acțiuni consistente. Cel puțin trei direcții de acțiune ar putea fi abordate de Ordin, în vederea fluidizării tranziției dintre proiectare și administrație:

- Fie în parteneriate, fie exclusiv prin forțe proprii, fie cu finanțări europene, fie cu unele interne, Ordinul își poate asuma efortul de a propune în cadrul programului de dezvoltare profesională continuă module dedicate intrării în administrație și revenirii din administrație în mediul privat. Ideal ar fi însă să susținem programe finanțate european, pentru rigoarea pe care ne-ar impune-o.
- Portalul de anunțuri minimal filtrate și pentru mediul privat și pentru administrația publică ar putea reprezenta un prim pas relativ simplu de pus în practică.
- Conceperea în regulamentul cadru al filialelor și în legea 184/2001 a unor prevederi care să ușureze relația dintre arhitecții din administrație și cei din comunitatea profesională locală. De exemplu, se poate prevedea transferul arhitecților din administrație la filiala de care ține UAT-ul unde au ocupat un post. Apoi, contribuția arhitecților membri ai filialei în diverse CTATU și relația cu arhitecții-șefi ar putea constitui obiectul unor ședințe ale filialei. Nu ar fi de exclus nici posibilitatea ca arhitecții-șefi de județ și cei din reședințele de județ (în cazul în care sunt arhitecți) să poată fi membri de drept sau măcar invitați permanenți ai unui for al filialei, constituit împreună cu Colegiul Director și în care să se discute problemele relației arhitecților din proiectare cu administrația.

3) Orice dialog și orice acțiuni comune ale arhitecților din proiectare și administrație au nevoie de un cadru orientativ care să formuleze explicit reperele profesionale ale arhitecților în definirea interesului public. Politicile de arhitectură pot sintetiza într-o formă oficială (și de dorit cât mai realistă) acest interes public care să devină firul călăuzitor pentru comunitatea arhitecților din proiectare și din administrație. Fie că este vorba de standarde de calitate, fie de investiții publice, de concursuri, de patrimoniu, de locuire, de spații publice, de sustenabilitate și interes pe termen lung, de estetică locală sau de multele alte repere definite deja de alte țări europene și chiar de Comisia Europeană, traducerea acestor repere în obiective locale depinde exclusiv de felul în care comunitatea arhitecților din proiectare și din administrație va ști să coopereze pentru a le promova ca valori comune. Ca o speranță, se poate spune că, dacă vom ști să formulăm și să acceptăm astfel de valori comune, va conta mai puțin dacă vom lucra dinspre mediul privat sau dinspre cel public pentru respectarea acestor valori.

© Erik Jacobson

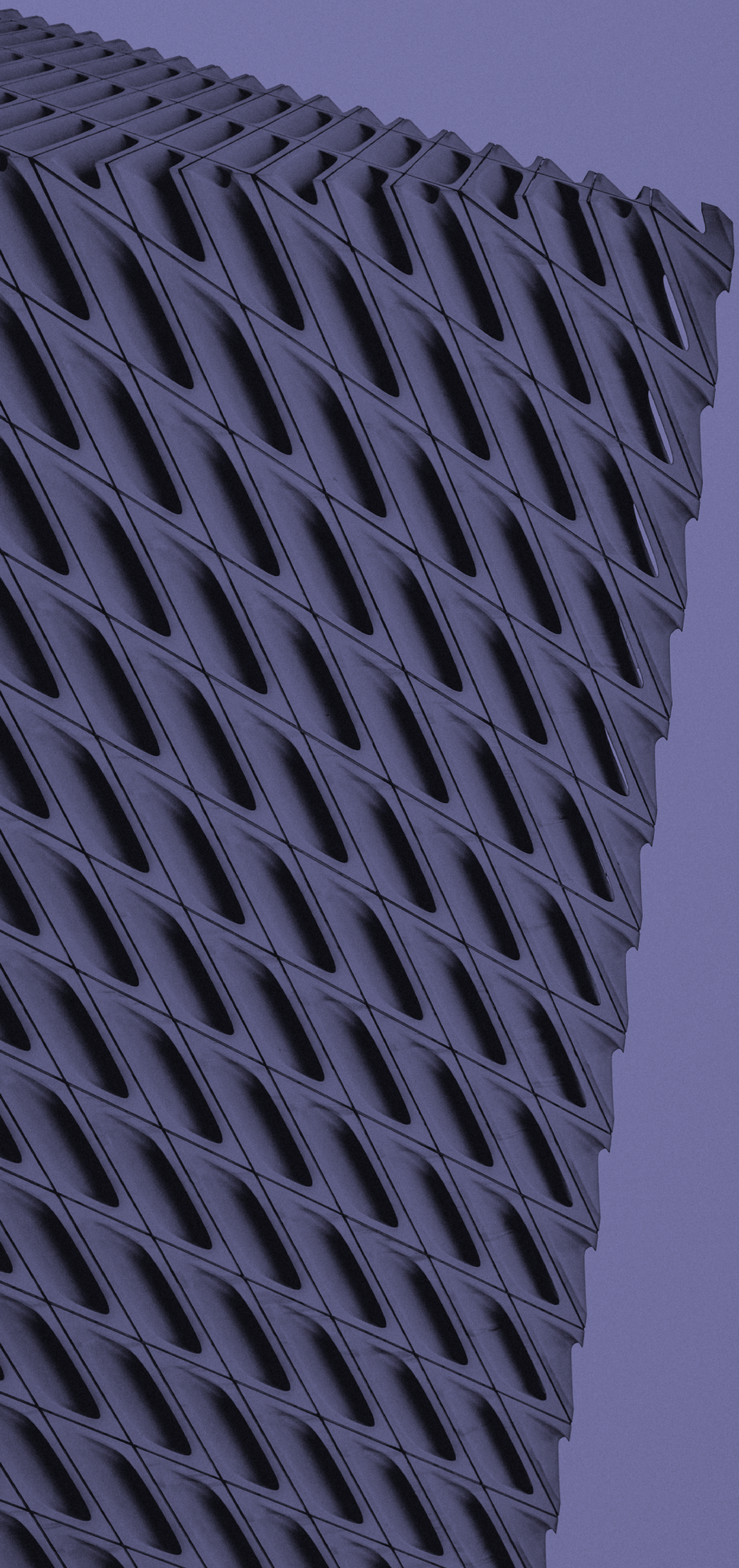

ARHITECȚI ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ

O PRIMĂ DISCUȚIE

Joi, 24 februarie, a avut loc în mediul online lansarea publică a proiectului cultural "Arhitecți în administrație," aprobat de Consiliul Național al Ordinului Arhitecților din România. Într-un fel sau altul, corpul arhitecților din România avea nevoie să răspundă reproșurilor formulate de reprezentanții statului român privind lipsa de implicare a profesioniștilor în administrația publică locală. Deja ordonanța 79/2021, de modificare a legii 350/2001 și aprobată prin legea 13/2022, instituise posibilitatea ca anumite funcții din administrația publică locală să nu mai fie ocupate exclusiv de arhitecți și urbaniști. Motivul invocat, oricât de supradimensionat a fost în dezbaterea parlamentară, este totuși unul real: multe posturi din administrația publică, de mare responsabilitate și de mare impact pe plan local, rezervate prin lege până acum arhitecților și urbaniștilor, nu sunt ocupate!

Ordinul Arhitecților din România nu dispune însă de vreun instrument prin care fie să constrângă, fie să atragă mai mulți profesioniști în administrație. Decizia de includere în planurile de carieră a unui episod în administrație este una profund personală. Temele webinarului moderat de președintele de atunci al OAR, Alexandru Găvozdea, care pot contribui la asumarea acestei decizii personale, s-au structurat pe mai multe direcții: cunoașterea rolului pe care l-ar putea juca arhitecții în administrație, implicarea mediului universitar în promovarea utilității și onorabilității unei cariere în sectorul public și felul în care pot funcționarii publici reacționa la presiuni sau așteptări din exteriorul discuției strict profesionale. În plus, a fost adus în discuție și faptul administrația se schimbă și încă mai trebuie să se schimbe și ar fi de folos dacă aceste schimbări ar fi cerute și modelate de profesioniști din interiorul administrației.

Cunoașterea rolului pe care l-ar putea juca arhitecții în administrație poate fi îmbunătățită în mai multe feluri. Bogdan Suditu, președintele CTUAT București, a adus în discuție cartarea posibilităților de ne implica în administrație, și în felul în care sunt prevăzute de legislația românească, și în felul în care se regăsesc în alte țări din Uniunea Europeană. Andreea Tache și Claudiu Salanță, arhitecți șefi la județele Argeș, respectiv Cluj, au pus accentul pe nevoia de a conștientiza faptul că legea dă foarte multă libertate de acțiune direcțiilor arhitect-șef. Chiar și printre arhitecții din mediul privat, de prea multe ori se asociază activitatea administrativă cu urmărirea birocratică a unor reguli făcute de alții. Dimpotrivă, legea oferă structurilor arhitect-șef inclusiv posibilitatea de planificare dar, dincolo de bugetele ce pot fi alocate, mai este nevoie și de oameni calificați care să-și poată asuma această responsabilitate. Șerban Țigănaș, decan al Facultății de Arhitectură și Urbanism din Cluj-Napoca, a adus în discuție necesitatea de a cunoaște și rolul jucat până acum de diverși arhitecți implicați în administrație. În acest sens, a oferit exemplul unei cărți ce va fi lansată în curând, scrisă de un fost arhitect-șef al Clujului, Lazăr Marian, în colaborare cu prof. Vasile Mitrea, în care se detaliază rolul jucat de profesioniștii implicați în administrația Clujului.

În plus, dl. Țigănaș a conturat o perspectivă asupra ceea ce ar putea fi cel mai important rol jucat de profesioniștii implicați în administrație, acela de "playmaker" - adică de coordonator de joc care urmărește viziunea de ansamblu și asigură un anumit echilibru al participării tuturor. Claudia Pamfil, lector la secția de Urbanism și Administrarea Teritoriului (Sibiu), care pregătește posibili viitori funcționari publici, a arătat că, în mod esențial, asumarea unui rol activ de către administrație în planificare este un demers creativ, care trebuie să țină cont și de un context în schimbare și de o priorități în schimbare. Din cauză că, în acest moment, activitatea administrației pare să fie în principal una pasivă, sau reactivă la inițiativa privată, acest lucru poate să descurajeze eventuali profesioniști care ar dori să se implice dar care nu și-ar dori ca rolul lor principal să fie acela de a preveni dezastre (după expresia folosită de moderator, Alexandru Găvozdea).

În ce privește rolul pe care l-ar putea juca facultățile

de arhitectură și urbanism, părerile au fost ceva mai împărțite. În timp ce Bogdan Suditu a pus întrebarea în ce măsură implicarea în administrație le este prezentată studenților arhitecți ca o opțiune bună pentru viața cetății, Șerban Țigănaș a dat exemplul facultății din Cluj, unde, în anii mari, sunt cursuri despre legislație și regulamente ținute chiar de foști membri ai administrației locale și se mai organizează și întâlniri cu actuali membri ai administrației. Pe de altă parte, Andreea Tache a precizat că nu este realist să te aștepți în facultate să poată fi acoperite toate situațiile care pot apărea în viața reală, mai ales în condițiile în care anumite decizii se referă la rețele și infrastructură și au o componentă juridică foarte importantă. Tot Șerban Țigănaș a sugerat faptul că nu ar fi recomandat să intri direct din facultate în administrație, pentru că administrația ar cere o maturitate profesională care vine în principal în urma gestionării unor proiecte complexe.

Cel puțin din afirmațiile celor doi arhitecți-șefi prezenți în întâlnire, a reieșit și că în unele administrații aleșii locali încep să înțeleagă nevoia de profesioniști. Și chiar dacă pot apărea cereri nerezonabile, fiecare funcționar public are diverse posibilități la îndemână să-și susțină fie deciziile, fie termenele în care ia unele decizii. Astfel, și Bogdan Suditu și Claudiu Salanță au adus în discuție importanța comisiilor consultative (CTATU - Comisia Tehnică de Amenajarea Teritoriului și Urbanism). Astfel de comisii sunt de folos nu numai pentru nuanțarea unor decizii dificile, dar și pentru a contura o zonă de solidaritate profesională. Această solidaritate profesională, atunci când este însoțită de deschidere și transparență, este necesară de altfel și pentru a crea încredere în actul administrativ. La rândul ei, încrederea poate încuraja profesioniștii să-și asume responsabilități în aparatul administrației locale.

Nu în ultimul rând, un punct foarte important în dialogul avut a fost și acela al schimbărilor care se petrec în administrație. Și aici nu este vorba numai de acea schimbare care pare să se facă simțită la nivelul decidenților politici, menționată de Andreea Tache, care privește conștientizarea nevoii de profesioniști, dar și de o schimbare de generații în administrație. Mai mult, schimbările produse de digitalizare și de introducerea bazelor de date, menționate și de Claudiu Salanță și de Claudia Pamfil, vor aduce o cu totul altă capacitate de fundamentare a deciziilor luate la nivel administrativ.

A consemnat
Arh. Alex Răuță

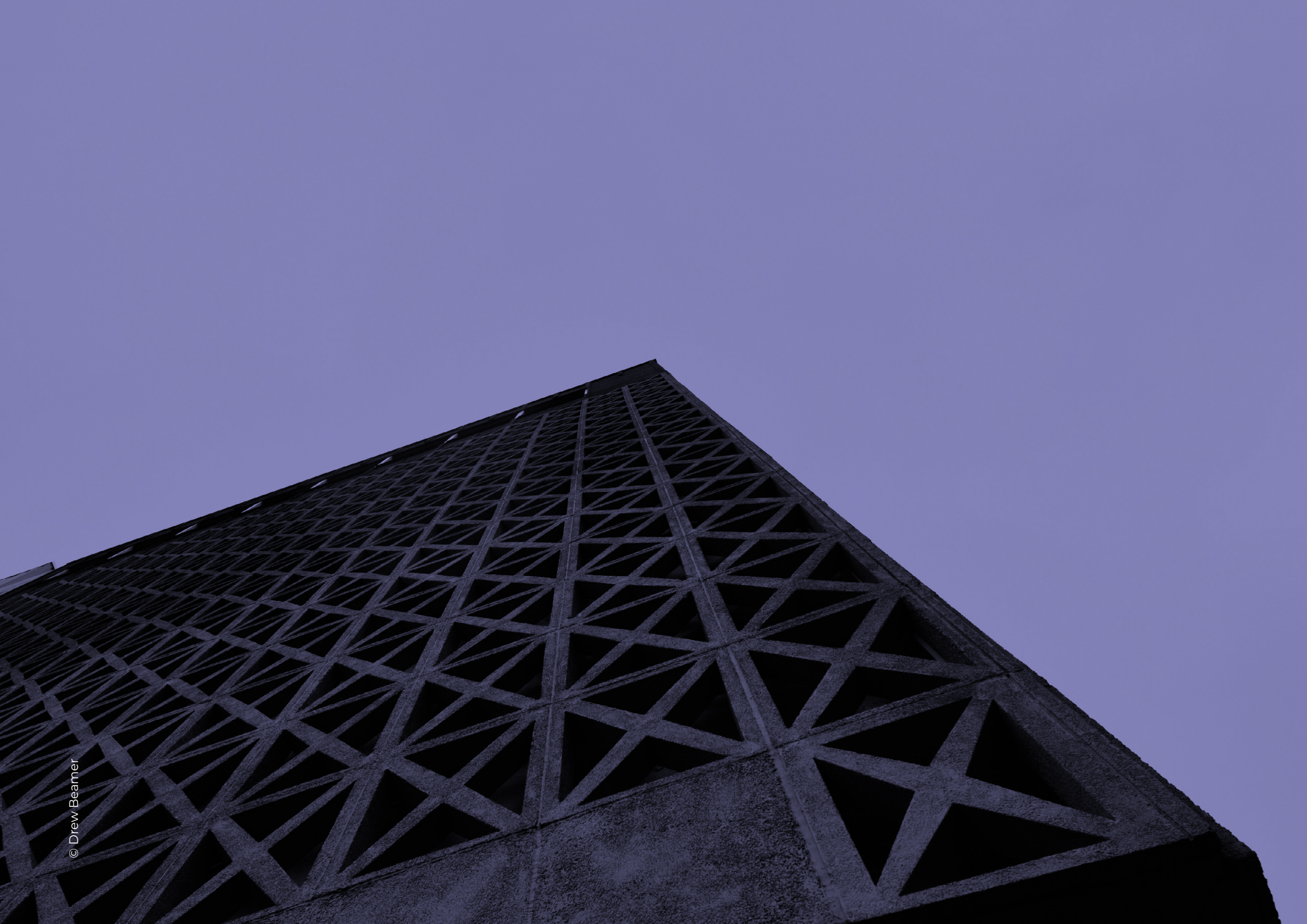
© Drew Beamer

ARHITECȚI ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ

CHESTIONAR

Acest chestionar ajută la evaluarea nivelului de disponibilitate al arhitecților de a se implica în administrația publică locală și dorește să identifice motivele care influențează acest nivel de disponibilitate. Implicarea în administrația publică locală se referă la ocuparea acelor funcții de conducere, execuție și contractuale în cadrul primăriilor și consiliilor județene, relevante pentru avizarea și autorizarea din domeniile urbanismului și construcțiilor. Completarea acestui chestionar durează între 10 și 15 minute. Vă mulțumim pentru participare!

SECȚIUNEA 1 DIN 6

A.1. Care este impresia dvs. generală lăsată de autoritățile administrației locale (primării și consilii județene) responsabile cu avizarea și autorizarea în domeniile urbanismului și construcțiilor?

Foarte proastă **1** **2** **3** **4** **5** Foarte bună

A.2. Cât de important vi se pare ca arhitecții să fie implicați în administrația locală?

Foarte puțin **1** **2** **3** **4** **5** Foarte mult

A.3. Ce credeți că ar putea aduce diferit implicarea arhitecților în administrația locală?

Răspuns liber

SECȚIUNEA 2 DIN 6
B. Implicarea în administrația publică locală

B.1. Care dintre următorii factori v-ar motiva cel mai mult să vă implicați în administrația locală? (alegeți maxim 3 opțiuni)

- Stabilitatea financiară
- Echilibrul profesie-viață personală
- Responsabilitățile asumate
- Mediul de lucru
- Potențialul de dezvoltare profesională
- Implicarea pentru comunitate
- Climatul politic local
- Profilul economic local
- Autoritatea profesională dobândită
- Capacitatea de a influența politicile locale
- Nu știu
- Nimic nu mă poate motiva să mă implic în administrația locală

B.2. Ce alți factori pe lângă cei selectați anterior v-ar putea motiva implicarea în administrația locală?

Răspuns liber

B.3. Considerați că următoarele calități se pot manifesta în activitatea unui arhitect în administrația locală?

	Da	**Nu**	**Nu știu**
Dorința de inovare			
Creativitatea			
Spiritul civic			
Interesul pentru binele comun			

B.4. Care dintre următoarele atribuții ar reprezenta o prioritate pentru dvs. ca arhitect dacă v-ați implica în administrația locală?
(alegeți maxim 2 opțiuni)

- Planificarea direcțiilor de dezvoltare a localității
- Stabilirea obiectivelor de investiție prioritare
- Imaginea clădirilor și spațiului public
- Activitatea de emitere acte și avizare
- Activitatea de control
- Relația cu cetățenii
- Nu știu
- Nu răspund

B.5. Sub ce formă ați dori să vă implicați în administrația locală?

- Vreau să concurez pentru o poziție de conducere (arhitect șef sau șef serviciu).
- Vreau să concurez pentru o funcție de execuție (e.g. inspector sau expert).
- Vreau o altfel de implicare profesională (e.g. consilier cabinet, personal contractual în cadrul unei ADI - Asociație de Dezvoltare Intercomunitară).
- Aș vrea să mă implic eventual în administrația publică, dar încă nu am un plan definit.
- Nu vreau să lucrez în administrația publică.
- Sunt deja în administrația publică locală.
- Nu știu.
- Nu răspund.

SECȚIUNEA 3 DIN 6
(activată de bifarea răspunsurilor 3, 4, 5, 7 și 8 la întrebarea B.5)
B.5. Reticența față de implicarea în administrația publică locală

B.5.1. Care sunt cele mai importante motive pentru care ați fi reticent/ă să vă implicați în administrația locală? (alegeți maxim 5 opțiuni)

- Schimbarea de domiciliu sau nevoia de a face naveta
- Nivelul de venituri din administrație
- Programul fix de lucru
- Un eventual mediu de lucru ostil în interiorul primăriei
- Presiunile politice
- Presiunile mediului de afaceri
- Eventualele reacții din comunitatea locală la impunerea unor reguli
- Nevoia de a refuza sau cere schimbări în documentațiile unor colegi arhitecți
- Fragilitatea legală a documentațiilor de urbanism și regulamentelor aferente pe care mi-aș întemeia activitatea
- Neclaritățile și lacunele din legislație
- Lipsa unei autorități de consultat pentru decizii dificile
- Statutul funcționarului public nu este apreciat în cercurile sociale pe care le frecventez
- Dificultatea construirii unei echipe suficient de numeroase și competente
- Limitarea mobilității profesionale în urma diminuării sau pierderii competențelor de proiectare
- Adaptarea la formalismul sau rigurozitatea unor proceduri administrative interne
- Controalele unor instituții ca Inspecția de Stat în Construcții sau Curtea de Conturi
- Termenele de anunțare ale concursurilor sunt prea scurte pentru a-mi permite să reflectez suficient la problemele puse de schimbarea de carieră, evaluarea problemelor puse de respectiva administrație, organizarea pregătirii pentru examen etc.
- Nu știu
- Nu răspund

B.5.2. Ce alte motive pe lângă cele selectate anterior v-ar putea face reticent/ă față de implicarea în administrația locală?

Răspuns liber

SECȚIUNEA 4 DIN 6
C. Date socio-demografice

C.1. În ce grupă de vârstă vă încadrați (în ani împliniți)?

1. 21-29 ani
2. 30-64 ani
3. 65+ ani
4. Nu răspund

C.2. Care este genul dvs.?

1. Masculin
2. Feminin
3. Altul
4. Nu răspund

C.3. Care este mediul dvs. de reședință actual?

1. Urban mare (>100.000 locuitori)
2. Alte localități urbane
3. Rural
4. Nu răspund

C.4. Care este ultimul nivel de educație atins?
1. Absolvent/ă formă scurtă de studii (conductor arhitect)
2. Absolvent/ă ciclu complet de studii (arhitect)
3. Studii postuniversitare
4. Doctorat
5. Nu răspund

C.5. Care a fost nivelul dvs. de venit mediu brut anual din ultimii 3 ani?
1. Sub salariul mediu brut la stat pe 2020 (cca. 80.000 RON)
2. Peste salariul mediu brut la stat pe 2020 (cca. 80.000 RON)
3. Veniturile au fost prea neregulate de la an la an ca să ofer un răspuns concludent
4. Nu știu
5. Nu răspund

SECȚIUNEA 5 DIN 6
D. Profil profesional

D.1. De cât timp profesați ca arhitect/ă?
1. 0-5 ani
2. 6-15 ani
3. 16-25 ani
4. Mai mult de 25 de ani
5. Nu sunt arhitect/ă

D.2. Ați obținut dreptul de semnătură?
1. Da
2. Nu
3. Nu răspund

D.3. Care este statutul dvs. profesional curent?
1. Angajat/ă în aparatul de stat
2. Angajat/ă în mediul privat
3. Angajator
4. Independent/ă, în colaborări stabile și cu venituri obținute în principal de la clienții proprii
5. Independent/ă, în colaborări stabile și cu venituri obținute în principal de la clienții colaboratorilor
6. Independent/ă, cu activitate neregulată
7. Nu știu - variază prea mult de la an la an ca să pot oferi un răspuns
8. Nu răspund

D.4. Participați sau ați participat în ultimii 5 ani în comisii consultative ale unui avizator de proiecte? (e.g. CTATU, CZMI, CNMI)
Da
Nu
Nu răspund

SECȚIUNEA 6 DIN 6
(activată de bifarea răspunsului 1 la întrebarea D3)
E. Experiența în administrația publică locală

E.1. Ce funcție ocupați/ ați ocupat în trecut în administrația publică locală?
1. Arhitect-Șef
2. Director
3. Șef serviciu
4. Expert
5. Inspector
6. Personal contractual
7. Altceva

E.2. Cum evaluați experiența dvs. în administrația publică locală?

Foarte proastă **1** **2** **3** **4** **5** Foarte bună

E.3. Doriți să continuați în administrația publică locală?
1. Da, aș dori să rămân în administrația publică locală.
2. Nu, aș dori să mă mut în mediul privat.
3. Nu, aș dori să continui în alte funcții administrative.
4. Nu știu.
5. Nu răspund.

Sociolog Maria Trifon
Arh. Alex Răuță

ARHITECȚI ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ

TEMELE MARI ALE INTERVIURILOR

Temele mari ale interviurilor filmate, transmise pe e-mail arhitecților-șefi invitați în proiectul ”Arhitecți în administrație”:

1) MĂ POTRIVESC CU ROLUL?

(Întrebări posibile: Care sunt rolurile care pot fi jucate de arhitecți în administrație? Ce aș folosi din pregătirea mea și din înclinațiile mele? Ce ar trebui să învăț? Ce aș vrea/putea să schimb în rolul care mi se desemnează în administrație?)

2) CE M-AR MOTIVA SĂ MĂ IMPLIC?

(În ordinea venită din chestionar, colegii noștri sunt motivați de: implicarea pentru comunitate, capacitatea de a influența politicile locale, stabilitatea financiară, echilibrul profesie-viață personală - bineînțeles că pot fi tratate mai multe probleme, ideea este și să schimbăm percepția dar, dacă oamenii par interesați de aceste teme, merită spus cum și dacă se pot traduce în realitate).

3) CARE AR FI PRINCIPALELE MOTIVE DE RETICENȚĂ FAȚĂ DE IMPLICARE?

(și aici se evidențiază mai multe răspunsuri din cele 17 propuse - în principal presiunile politice, neclaritățile și lacunele din legislație, urmate la un pic de distanță de un eventual mediu de lucru ostil în primărie, presiunile mediului de afaceri și programul fix de lucru - și aici pot fi tratate mai multe probleme, dar preocupările evidente ale colegilor noștri (primele două enumerate) au nevoie măcar de indicii cum ar putea fi tratate în situații reale)

4) CINE MĂ POATE SUSȚINE?

(Echipa din direcție, alte departamente sau direcții (juridic, cadastru, investiții etc.) CTATU, MDRAP, ISC, OAR, RUR, ACoR, asociațiile arhitecților-șefi etc- care și în ce situații se dovedesc de folos, sau dacă unii ar putea juca un rol mai important decât o fac acum)

5) CE AȘ DORI SĂ RĂMÂNĂ ÎN URMA ACTIVITĂȚII MELE/CARE ESTE FIRUL CĂLĂUZITOR AL ACTIVITĂȚII MELE?

(rezultate concrete, o viziune asupra mediului construit local, o calitate a spațiului public și a mediului construit, realizarea unor mari priorități ale comunității, gestionarea atentă a unor probleme majore ale comunității, racordarea la niște principii de funcționare/organizare mai bune etc. - ideal ar fi să discutăm cu exemple)

Arh. Alex Răuță

ARHITECȚI ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ

TEMATICĂ FILME PROIECT

Scopul mare al proiectului: creșterea rolului și impactului în societate al arhitecților prin încurajarea implicării celor din proiectare în administrația publică locală, în special în poziția de arhitect-șef. Ar fi folositor și pentru profesie, și pentru societate, să începem să privim cariera în corpul funcționarilor publici drept o alegere firească pentru un profesionist educat și cultivat în vocația sa de modelare a spațiului construit

ROLUL ARHITECȚILOR

1. **MISIUNI ȘI ROLURI ALE ARHITECȚILOR**. Ce trebuie să faca, în ce roluri se pot implica, ce ar trebui să se schimbe (sau nu) în definirea legală a direcției arhitect-șef pentru ca arhitecții să aibă un impact profesional cât mai mare în societate prin implicarea în administrație
2. **REZULTATE**. Ce își doreste sa facă - Unii arhitecți șefi își pot propune obiective cât se poate de concrete, alții preferă doar să modeleze/modereze prin regulamente sau documentații de urbanism direcțiile pe care comunitatea le propune pentru transformarea mediului construit (fie prin programele reprezentanților politici, fie prin investițiile preferate de mediul de afaceri, fie prin anumite tipuri de decizii individuale luate de un număr mare de indivizi). Care sunt exemplele primite?

MOTIVAȚIILE ARHITECȚILOR

1. **IMPACTUL ÎN COMUNITATE** - Cel mai important motiv profesional pentru care un arhitect / o arhitectă s-ar implica în administrația publică ar fi acela al impactului pe care l-ar avea într-o comunitate. Fie că vorbim de foarte multe decizii punctuale, fie că vorbim de schimbarea unor reguli sau politici locale, fie că vorbim de preluarea unor doleanțe de la asociațiile civice sau de la simplii cetățeni, din administrație, capacitatea de a avea impact crește exponențial față de activitatea într-un birou de proiectare.
2. **BENEFICII PERSONALE, FINANCIARE, PROGRAM**, etc - Dincolo de responsabilitățile și provocările aferente, implicarea în administrație poate aduce mai multe beneficii. Printre aceste beneficii se pot menționa nu numai experiența și anvergura profesională ci și nivelul veniturilor, constanța acestor venituri, programul fix (sau mai puțin fix în cazul unor responsabilități mai mari), poate și un anumit nivel de expunere publică etc.

PROVOCARILE ARHITECȚILOR

1.**PRESIUNI**. Cum reacționează la propuneri nerezonabile ? Ce poate face un funcționar public atunci când se confruntă cu solicitări nerezonabile fie din partea corpului politic, fie din partea oamenilor de afaceri, fie din partea cetățenilor? S-au mai schimbat lucrurile în administrație? Chiar dacă are legea de partea sa, funcționarul public poate alege să contribuie la creșterea gradului de încredere reciprocă prin deschidere, transparență, disponibilitate, dialog, comunicare. În plus, arhitecții din administrație își pot crea propriile instrumente (reglementări) care să le fundamenteze deciziile. În ultimă instanță însă, trebuie luat în calcul și ce se întâmplă dacă dialogul nu funcționează.
2. **LIPSA DE PROFESIONALIZARE** în cadrul administrației. Lipsuri datorate resurselor umane, slabei specializări, neprofesionalizării, birocrației, legislației - practic toți arhitecții-șefi intervievați i-au invitat pe arhitecții din practică să li se alăture, pentru a putea lucra la potențialul pe care legea l-a creat pentru arhitecții-șefi.

SPRIJINUL ARHITECȚILOR

1. **INSTITUȚII**: OAR, minister, inspecție, etc - Este foarte important ca orice profesionist care dorește să intre în administrație să știe că există o serie de instituții locale sau centrale al căror rol este acela de a clarifica aspectele mai ambiguu formulate în legislație (MDRAP, ISC, departamentele juridic, investiții, cadastru etc). În plus, asociațiile profesionale pot interveni în cazurile cele mai vizibile și flagrante (OAR, RUR). În plus, mai există și cooperarea directă între arhitecții-șefi (asociațiile profesionale, relațiile directe), consultările în comisii (CTATU, CZMI, diverse alte comisii specializate)
2. **SOLIDARITATEA**, colegii, consultările, asociativitatea – există o solidaritate între arhitecții-șefi și e necesară o atitudine deschisă și proactivă pentru a rezolva problemele care se ivesc. Dar e nevoie de mult mai mulți profesioniști în administrație.

Antropolog, Trainer Comunicare, Ionuț Pițurescu
Arh. Alex Răuță

Timbrul de arhitectură

Un proiect al
Ordinului Arhitecților din România,
finanțat prin timbrul de arhitectură.

©Ordinul Arhitecților din România
Strada Pictor Arthur Verona, nr. 19, Sector 1, București, 010312
T: +4021 317 26 34 | F: +4021 317 26 35 | E: office@oar.archi

București, august 2022